

AGENDA PRO ČESKOU ZAHRANIČNÍ POLITIKU 2008

AGENDA FOR CZECH FOREIGN POLICY 2008

ed.

Antonín Berdych

Václav Nekvapil

Luboš Veselý

Asociace
pro mezinárodní
otázky
Association
for International
Affairs

AGENDA PRO ČESKOU ZAHRANIČNÍ POLITIKU 2008

AGENDA FOR CZECH FOREIGN POLICY 2008

ed.

Antonín Berdych

Václav Nekvapil

Luboš Veselý

Asociace
pro mezinárodní
otázky
Association
for International
Affairs

AGENDA PRO ČESKOU ZAHRANIČNÍ POLITIKU 2008
AGENDA FOR CZECH FOREIGN POLICY 2008

Editoři / Edited by Antonín Berdych, Václav Nekvapil, Luboš Veselý

Vedoucí projektu / Publication Coordinators Lenka Ryjáčková, Michal Thim

Autoři analytici a spolupracovníci Výzkumného centra AMO / **Authors** research fellows
and collaborators of the Association for International Affairs

Antonín Berdych, Ivana Jemelková, Martin Ježek, Robert Klán, Filip Moravec, Vít Nejedlo,
Václav Nekvapil, Petr Netuka, Jan Prášil, Pavel Přikryl, Martin Shabu, Maria Staszkievicz,
Jan Šnidauf, Michal Thim, Luboš Veselý

Překlad / Translation Gwendolyn Albert

Jazyková korektura / Proofreading Lucie Bednářová, Daniela Zrucká, Marek Dvořák

Grafická úprava / Designed by Side2

Asociace pro mezinárodní otázky (AMO)

Association for International Affairs

Žitná 27

110 00 Praha 1

Tel./fax: +420 224 813 460

info@amo.cz

www.amo.cz

© AMO 2008

ISBN 978-80-87092-05-7

OBSAH

Předmluva 7

ZAHRANIČNÍ POLITIKA VE VLÁDNÍM PROGRAMU

Politická situace 12

Programové prohlášení druhé Topolánkovy vlády 13

OHLÉDNUTÍ ZA ČESKOU ZAHRANIČNÍ POLITIKOU V ROCE 2007

Česká republika v Evropské unii 17

Transatlantické vztahy 23

Středoevropská spolupráce 25

Východní Evropa a Kavkaz 27

Balkán 29

Blízký východ 31

Bezpečnostní a obranná politika 33

Azylová a migrační politika 37

Lidská práva 39

Ekonomická diplomacie 41

Rozvojová spolupráce 45

Další otázky 49

DOPORUČENÍ PRO ČESKOU ZAHRANIČNÍ POLITIKU V ROCE 2008

Česká republika v Evropské unii 53

Transatlantické vztahy 57

Středoevropská spolupráce 59

Východní Evropa a Kavkaz 61

Balkán 65

Blízký východ 69

Bezpečnostní a obranná politika 73

Azylová a migrační politika 77

Lidská práva 79

Ekonomická diplomacie 83

Rozvojová spolupráce 85

Další otázky 89

Slovo partnera 188

CONTENTS

Preface 93

FOREIGN POLICY IN THE GOVERNMENT'S PROGRAMME

The Political Situation 98

Programme Declaration of the Second Topolánek Government 99

CZECH FOREIGN POLICY 2007 REVIEW

The Czech Republic in the European Union 103

Transatlantic Relations 111

Central European Cooperation 113

Eastern Europe and the Caucasus 115

The Balkans 119

The Middle East 121

Security and Defence Policy 123

Asylum and Immigration Policy 127

Human Rights 129

Economic Diplomacy 131

Development Cooperation 135

Other Issues 139

POLICY RECOMMENDATIONS 2008

The Czech Republic in the European Union 143

Transatlantic Relations 147

Central European Cooperation 149

Eastern Europe and the Caucasus 151

The Balkans 155

The Middle East 159

Security and Defence Policy 163

Asylum and Immigration Policy 167

Human Rights 169

Economic Diplomacy 173

Development Cooperation 177

Other Issues 181

Partner's Remarks 190

PŘEDMLUVA

Organizace, zabývající se mezinárodní problematikou, diskutující a zkoumající vztahy mezi zeměmi a národy, jakož i otázky globální, se musí věnovat i tomu, jak se v této sféře chová diplomacie vlastního státu. Ideové přístupy i praktická realizace národní diplomacie jsou klíčovým objektem pro práci instituce, která má ambici komplexního zaměření na tuto oblast veřejného zájmu.

Asociace pro mezinárodní otázky (AMO) jako nezávislý think-tank tuto oblast považuje za jeden ze svých hlavních úkolů – česká zahraniční politika je pro nás tématem, které považujeme za zcela prioritní. Právě proto se Výzkumné centrum AMO dlouhodobě zaměřilo na sledování práce české diplomacie, za tímto účelem byla ustavena pracovní skupina, složená z nezávislých odborníků, kteří dlouhodobě monitorují vybrané oblasti zahraniční politiky. Systematické sledování a hodnocení událostí bylo předpokladem pro kvalitní, objektivní a zodpovědný přístup naší analytické práce.

AMO tak může již třetím rokem předložit odborné veřejnosti publikaci, která je přímo zaměřena na shrnutí a zhodnocení práce české zahraniční politiky a zároveň předkládá sérii doporučení, které má za cíl formulovat z našeho pohledu obecně nejvhodnější východiska a přístupy.

Proto po vydání „České zahraniční politika a volby 2006“ a „Agendy pro českou zahraniční politiku 2007“ přichází tato publikace. V její první části se autoři zaměřují na kritické zhodnocení působení České republiky na mezinárodní scéně v roce 2007, druhá část se skládá z konkrétních doporučení zaměřených na agendu české zahraniční politiky pro rok 2008.

Práce na této publikaci z vydání a obsahu těch minulých částečně vychází, přejímá již zavedenou strukturu regionálních a tematických okruhů a dává tím unikátní příležitost sledovat na delším časovém úseku vývoj obsahu i formy české diplomacie. Některá témata a problémy zůstávají nevyřešené, u jiných lze pozorovat kroky vedoucí ke zlepšení a nápravě situace.

Pochopitelně není možné obsáhnout zcela vyčerpávajícím způsobem celou agendu české diplomacie; soustředili jsme se spíše na ty body, které jsme považovali za podstatné, zásadní či naopak opomíjené. Autoři se snaží vymezit prostor pro aktivní roli České republiky a zhodnotit možnosti použití dostupných nástrojů české diplomacie.

Tato kniha, stejně jako obě práce z minulých dvou let, je svým úmyslem a výsledným obsahem projektem velmi užitečným, přínosným a jedinečným; z hlediska přípravy pak jde samozřejmě o úkol velmi náročný. Asociace pro mezinárodní otázky však přesto, spíše ale právě proto, takový audit české zahraniční politiky vytváří. Je zcela jistě nutné upřímně poděkovat všem, kteří se na naší společné práci podíleli a umožnili tím vznik této unikátní publikace.

Kritické závěry i politická doporučení, které tímto české veřejnosti předkládáme, nemají hlavní ambici formulovat nějaký konkrétní program, nevydáváme je za jediný správný názor. Smyslem naší práce je především otevírat politickou, veřejnou i odbornou debatu o cílech a prostředcích české zahraniční politiky. Jsme totiž přesvědčeni, že je stále velmi potřebná.

Antonín Berdych

předseda Správní rady Asociace pro mezinárodní otázky

ZAHRANIČNÍ POLITIKA VE VLÁDNÍM PROGRAMU

Václav Nekvapil

POLITICKÁ SITUACE

Jako dlouho hledané východisko z politické krize druhé poloviny roku 2006 vznikla více než sedm měsíců po parlamentních volbách vláda, která získala důvěru v Poslanecké sněmovně. Předseda Občanské demokratické strany (ODS) Mirek Topolánek byl 8. listopadu 2006 po neúspěchu své první (menšinové) vlády prezidentem znovu pověřen sestavením kabinetu.

Po dalším neúspěšném jednání s Českou stranou sociálně demokratickou (ČSSD) a Komunistickou stranou Čech a Moravy (KSČM) se premiér rozhodl sestavit vládu na základě tzv. trojkoalice, tedy s Křesťanskou a demokratickou unií – Československou stranou lidovou (KDU-ČSL) a se Stranou zelených (SZ). Koaliční smlouva byla podepsána v pražské Kramářově vile 28. prosince 2006 a prezident vládu, i přes výhrady k osobě ministra zahraničních věcí, 9. ledna 2007 jmenoval.

Ministrem zahraničních věcí byl jmenován senátor Karel Schwarzenberg (do vlády nominován SZ, do Senátu zvolený za ODA), ministryní obrany se stala Vlasta Parkanová (KDU-ČSL) a Alexandr Vondra (ODS) byl jmenován místopředsedou vlády pro evropské záležitosti. Nominace Karla Schwarzenberga se stala předmětem kontroverze mezi prezidentem republiky a předsedou vlády. Na tiskové konferenci po setkání s premiérem Topolánkem na Pražském hradě 21. prosince 2006 prohlásil prezident Václav Klaus: „I z důvodů velmi křehkých vztahů s Rakouskem nedovedu pochopit, že by předseda vlády mohl považovat za vhodné, aby funkci ministra zahraničí zastával navržený Karel Schwarzenberg.“

V rozhovoru pro deník MF DNES (23. 12. 2006) své výhrady prezident zdůvodnil: „Pan Schwarzenberg je Rakušan, ne? Kdyby byl z Bolívie, tak bych řekl, že jde o křehké vztahy s Bolívií. Ale on je z Rakouska.“ Dodejme, že Karel Schwarzenberg se narodil v roce 1937 v Československu, s rodiči byl po únoru 1948 nucen odejít do Rakouska a je držitelem českého a švýcarského občanství. Ve svém článku („Chceme opravdu vážnou diskusi?“, MF DNES, 28. 12. 2006) prezident své námitky proti nominaci Karla Schwarzenberga dále specifikoval: „Obávám se však, že něco takového [hájit zájmy ČR] není možné – ale nijak ho za to nekritizuji – očekávat od člověka, který je s naší zemí (byť nedobrovolně) spojen pouze menší částí svého života (a musím dodat, že i jen částí svého majetku).“ Navíc prezident nesouhlasil ani s tím, aby post ministra zahraničních věcí obsadil reprezentant Strany zelených: „Považuji za nevhodné, aby tak zásadní a dlouhodobá agenda, jakou je zahraniční politika, byla předurčována postojí strany disponujícími pouhými šesti poslanci ve sněmovně.“ (Tamtéž)

S prezidentovými výhradami se však premiér neztotožnil a na nominaci senátora Schwarzenberga všechny koaliční strany trvaly. Prezident jej nakonec do nové vlády jmenoval.

Druhá Topolánkova vláda získala důvěru Poslanecké sněmovny v pátek 19. ledna 2007 poté, co jednací sál před hlasováním opustili poslanci Miloš Melčák a Michal Pohanka zvolení za ČSSD. Ti tři dny před hlasováním podepsali s ODS memorandum o podmínkách, za kterých jsou ochotni umožnit koaliční vládu (šlo o poměrně nekonkrétní programové požadavky v oblasti zdravotnictví, daní, sociálních věcí, justice, policie a politické kultury). V hlasování o důvěře se tak pro vládu vyslovilo všech 100 hlasů vládní koalice, proti bylo 97 poslanců ČSSD a KSČM s výjimkou zmíněného Miloše Melčáka a Michala Pohanky a také sociálnědemokratického poslance Petra Wolfa, který se při hlasování po jménech nevyjádřil srozumitelně a jeho hlas byl tedy neplatný.

PROGRAMOVÉ PROHLÁŠENÍ DRUHÉ TOPOLÁNKOVY VLÁDY

V české politické tradici předchází samotnému aktu vyslovování se Poslanecké sněmovny o důvěře vládě předložení tzv. programového prohlášení vlády. U koaličních vlád stvrzují účastníci se politické strany svou dohodu také koaliční smlouvou. Ani jeden z těchto institutů však Ústava ČR ani zákon o jednacím řádu Poslanecké sněmovny (90/1995 Sb.) ani žádný jiný předpis nezná. Podle čl. 68 Ústavy ČR „vláda předstoupí do třiceti dnů po svém jmenování před Poslaneckou sněmovnu a požádá ji o vyslovení důvěry“ – sněmovna tedy nevyslovuje důvěru jejímu programovému prohlášení, ale vládě jako takové. Vládní prohlášení, jakožto deklarace politického programu vzešlého z konsenzu vládních stran, kopíruje u koaličních vlád koaliční smlouvu a nejinak tomu bylo i v případě druhé vlády premiéra Mirka Topolánka.

ODS, KDU-ČSL a SZ podepsaly první koaliční smlouvu již necelé čtyři týdny po volbách – 26. června 2006. Srovnáme-li ji s koaliční smlouvou z prosince 2006, jedná se o text podstatně stručnější (14 vs. 42 stran textu) a mnohem obecnější. V první koaliční smlouvě tvořila kapitola „Evropská unie, mezinárodní spolupráce a bezpečnost“ hned první její část, zatímco v pozdější smlouvě se posunula až na osmé místo. Povaha textu první smlouvy je více deklaratorní, zatímco druhá obsahuje konkrétní termíny splnění jednotlivých závazků. Text koaliční smlouvy je až na několik výjimek obsahově totožný s programovým prohlášením vlády. Rozdíly jsou především formulační a stylistické – v koaliční smlouvě navíc chybí kapitola o zemědělství.

V preambuli obou dokumentů nalezneme přihlášení se k procesům transatlantické spolupráce a evropské integrace (v tomto pořadí), které „garantují bezpečnost země, aktivní zapojení do mezinárodních vztahů i zvyšování životní úrovně občanů“. Vláda se zavazuje také k tomu, že „dokončí proces sbližování právního řádu

České republiky s legislativou Evropské unie“ a bude „klást důraz na efektivní využívání všech prostředků z evropských fondů“.

Kapitola „Evropská unie, mezinárodní spolupráce a bezpečnost“ tvoří desátou z jedenácti částí programového prohlášení. Dominují jí dvě hlavní témata: české předsednictví v Radě EU a čerpání z evropských strukturálních fondů a Kohezního fondu. S otázkou budoucí **institucionální podoby Evropské unie** se prohlášení vy-
pořádává, aniž by se zmiňovalo o projektu Smlouvy o Ústavě pro Evropu (tzv. euro-
ústavy): „Chceme Evropskou unii otevřenou a srozumitelnou lidem, zbavenou by-
rokratické zátěže, globálně konkurenceschopnou, a to při zachování jejího sociál-
ního a ekologického modelu.“ Vláda se za tímto účelem „aktivně zúčastní diskuse
o budoucí podobě Evropské unie“.

Problematicke **českého předsednictví v Radě EU** je v prohlášení věnována rela-
tivně velká pozornost. Vláda se zavazuje, že „v dostatečném předstihu definuje pri-
ority předsednictví“, byť s některými možnými prioritami již text prohlášení při-
chází. Jednou z nich je **reforma Společné zemědělské politiky** především s ohle-
dem na revizi výdajů na ní a na liberalizaci světového trhu se zemědělskými komo-
ditami. ČR by se měla také zapojit do diskuse o revizi výdajové stránky **rozpočtu
Unie** – v této souvislosti prohlášení používá dosti nejasnou formulaci „ČR nebude
akcentovat zavedení přímých daní“ do unijního rozpočtu. K možným aktivitám
v rámci předsednictví prohlášení počítá také pravidelnou revizi Lisabonské strate-
gie a „dořešení problematiky služeb veřejného zájmu a dokončení volného pohybu
osob a pracovních sil“. K výkonu předsednictví chce vláda připravit **komunikač-
ní kampaň** a stanovit „institucionální mechanismy pro zapojení dalších správních
úrovní státu (kraje, obce), podnikatelské sféry a nevládních a vzdělávacích organi-
zací do přípravy předsednictví“.

V souvislosti s volným pohybem osob se vláda zavazuje „vyvinout maximální
úsilí“ pro zapojení České republiky do **schengenského systému** na konci roku 2007.
Oblasti vnitra a justice se týká též tzv. **Haagský program** (plán Evropské komise
na užší spolupráci v oblasti justice a vnitra), k němuž se prohlášení vyjadřuje jen
značně nejasně: „Případné rozhodování v této věci musí být založeno na analýze
účinnosti převodu dalších kompetencí v těchto věcech [justice a vnitra].“

V oblasti **evropských fondů** hodlá vláda změnit současný „těžkopádný a byro-
kratický“ systém čerpání jejich prostředků. Nový systém „bude založen na prin-
cipu průběžného financování, omezování administrativní a byrokratické zátěže
a na principu průhlednosti a předem jasně stanovených pravidel“. Pro usnadnění
přístupu k těmto fondům pro menší žadatele „vláda připraví systém spolufinanco-
vání programů strukturálních fondů a Fondu soudržnosti z národních veřejných
zdrojů“. V této souvislosti se programové prohlášení zmiňuje také o tom, že „vláda

připraví koncepci cestovního ruchu 2008-2016 akcentující možnosti efektivního čerpání strukturálních fondů a Fondu soudržnosti“ za účelem podpory cestovního ruchu v regionech.

Prohlášení se dotýká také otázky **ekonomické diplomacie** „jakožto jednoho ze základních prostředků české zahraniční politiky“ a sjednocení kompetencí v oblastech „marketingu a prezentace České republiky, podpory exportu, investic a cestovního ruchu“. Vláda též „podpoří vytvoření sjednoceného a efektivního systému **rozvojové a humanitární pomoci a spolupráce**“.

V oblasti bezpečnosti považuje vláda „euroatlantický prostor za nedělitelný“ a proto deklaruje jako nezbytné „udržení a další rozvíjení **transatlantické vazby** mezi EU a USA“. Koaliční strany však považují za nutné „podporovat výraznější převzetí zodpovědnosti členů EU za společnou bezpečnost“. Cílem vlády je též provést „**aktualizaci strategických dokumentů** obrany a bezpečnosti“ v souvislosti s vývojem mezinárodního prostředí a zvýšit **transparentnost vývozu zbraní z ČR**.

Česká republika by se měla „zaměřit na specializaci **ozbrojených sil**“ a Armáda ČR by se měla i nadále zapojovat do „mírových, stabilizačních a jiných misí organizovaných NATO, EU, OSN“ a dalšími organizacemi. Vláda se v programovém prohlášení zavazuje k tomu, že „výdaje na obranu v letech 2008 a 2009 neklesnou pod 1,55 procenta HDP“.

V závěrečné pasáži kapitoly věnované zahraniční politice se vláda zavazuje k podpoře „všude tam, kde jsou lidé kráceni na základních **lidských právech**“. ČR bude podle prohlášení „podporovat demokratizační procesy všude ve světě, zejména v Evropě a jejím blízkém okolí, jako výraz naší globální spoluzodpovědnosti“. Chce též požadovat, aby se „určitý standard demokracie a dodržování lidských práv“ stal „základním východiskem společné zahraniční a bezpečnostní politiky EU“.

OHLÉDNUTÍ ZA ČESKOU ZAHRANIČNÍ POLITIKOU
V ROCE 2007

ČESKÁ REPUBLIKA V EVROPSKÉ UNII

- Příprava České republiky na předsednictví v Radě EU v průběhu roku 2007 byla kritizována, a to zejména za celkové zpoždění, nedostatek personálních kapacit a institucionální nejistotu. Míru opodstatněnosti této kritiky však bude možno plně ověřit až v průběhu a po skončení samotného předsednictví. Při porovnání harmonogramu příprav vychází ČR jako průměrný stát, přičemž ve formování některých dokumentů a kroků měla vůči jiným zemím předstih, v porovnání např. se Švédskem naopak zaostávala.
- Hlavním programovým okruhem pro české předsednictví byly určeny oblasti konkurenceschopnosti, čtyř svobod a liberální obchodní politika - vyjádřené mottem „Evropa bez bariér“. Jejich volba odpovídá logickým prioritám a požadavkům ČR, a to z pozice nové členské země s výrazně exportně orientovaným hospodářstvím. Rovněž pak odpovídá možnostem kompromisu mezi prioritami politických stran současné vládní koalice. Spornou otázkou je však schopnost ČR prosadit tato témata mezi svými partnery v EU a zvláště pak vůči Francii a Švédsku, které se ve svých prioritách těmito otázkami nezabývají, a jejich evropská politika je v tomto směru spíše rezervovaná. Kromě toho je v českých prioritách zmíněna jen velmi okrajově otázka demokratické transformace, lidských práv a svobod. ČR by však neměla tato témata při práci v samotném předsednictví opomíjet a naopak zdůrazňovat, jelikož mohou být jeho výraznou přidanou hodnotou.
- Vláda ČR na konci roku 2006 jmenovala Zdeňka Hrubého koordinátorem příprav předsednictví v Radě EU. V souvislosti s ustavením Útvary místopředsedy vlády pro evropské záležitosti v druhé (koaliční) vládě Mirka Topolánka však Z. Hrubý rezignoval, jeho kompetence převzal útvar Alexandra Vondry. Převedení koordinace české evropské politiky na Úřad vlády je správným a logickým krokem, který zohledňuje důležitost a specifičnost evropských záležitostí a má potenciál v budoucnu zlepšit spolupráci jednotlivých resortních ministerstev v agendě týkající se EU. Struktura a kompetence útvaru místopředsedy vlády odpovídají rozdělení evropské agendy v ČR.
- Vláda rozhodla o mimořádné změně na postu velvyslance ČR při EU, kdy Jana Kohouta vystřídala bývalá ministryně zemědělství Milena Vicenová. Toto rozhodnutí bylo oficiálně zdůvodněno nutností připravit se s dostatečným předstihem na výkon českého předsednictví. Post velvyslance při EU je fakticky pozicí politickou, kdy lze přijmout argument o nutnosti názorového souladu mezi vládou a jejím zástupcem, proto je pochopitelné, že nová vládní koalice upřednostňuje na tomto citlivém místě člověka, který dokáže lépe reflektovat její názory.
- Vláda ČR na konci června 2007 schválila finanční a personální zajištění českého předsednictví. Rozpočet předsednictví pro rok 2008 činí 700 milionu korun

a 1 miliardu korun pro rok 2009. Podle dostupných informací zaostávají přípravy na organizační část výkonu předsednictví. Zpoždění narůstá zejména v mnoha výběrových řízeních na dodavatele služeb pro události spojené s průběhem předsednictví. Jejich rozsah bude daleko vyšší, než tomu bylo u jednorázových akcí v minulosti (např. summity Mezinárodního měnového fondu, Světové banky a NATO), proto je potřeba, aby ČR disponovala dostatečnou logistickou a organizační kapacitou.

- V červenci 2007 byla schválena Koncepce komunikace a prezentace předsednictví České republiky v Radě EU. Ta dává útvaru místopředsedy vlády rámec pro průběžnou komunikaci s veřejností ohledně evropských témat v čele s problematikou předsednictví. V roce 2007 byla znovu přesunuta zodpovědnost za informování o evropských záležitostech z Ministerstva pro místní rozvoj na Úřad vlády, což je rozhodnutí správné, jehož realizace však dále zpozdila zahájení alespoň minimální informační a komunikační kampaně. Reálné výsledky vnější komunikace o evropských záležitostech se tedy oproti minulým letům fakticky zhoršily.
- Symbolicky nejvýznamnější „evropskou“ událostí roku 2007 byl vstup České republiky do schengenského prostoru. Ke zrušení kontrol došlo na pozemních hranicích ČR k 21. prosinci 2007. Podle výzkumů veřejného mínění více než polovina občanů ČR chápe tento krok jako pozitivní vyvrcholení vstupu země do Evropské unie. Největší obavy má česká veřejnost i obyvatelé starých zemí schengenského prostoru v souvislosti s otevřením hranic ze zvýšení bezpečnostních rizik a nelegálního přistěhovalectví. Jako vhodný krok pro zmírnění těchto obav lze hodnotit informační kampaň Ministerstva vnitra s názvem „Evropou volnou cestou“, která oslovuje občany prostřednictvím televize, rozhlasu a billboardů. Přesto částka 25 milionů korun, kterou na kampaň vláda v roce 2008 vyčlenila, je neúměrně vysoká. V souvislosti s rozšířením schengenského prostoru došlo také k výraznému zdražení krátkodobých vstupních víz, což se může negativně projevit na otevřenosti demokratického modelu Evropské unie vůči zemím v jejím sousedství (Bělorusko, Moldavsko).
- Česká republika se potýká s výraznými problémy týkající se nastavení podmínek pro čerpání peněz z evropských fondů. Tyto problémy se naplno projeví v roce 2007. Nejprve se zpozdila příprava a schvalování Národního strategického referenčního rámce, který byl odeslán Evropské komisi až v květnu 2007. Problémy s přípravou operačního programu vedly i k rezignaci ministryně školství, mládeže a tělovýchovy Dany Kuchtové (SZ). K těmto problémům přispěla personální nestabilita na klíčových ministerstvech (především Ministerstvo pro místní rozvoj), politické nominace vysokých státních úředníků a klientelismus v české státní správě.

- Vláda ČR zformulovala svůj postoj k evropským otázkám a uvedla jej do souladu s prioritami českého předsednictví. Formulace tohoto postoje však v sobě i nadále obsahuje určité kontroverze mezi koaličními stranami. Vláda je schopna zaujmout společnou pozici ke konkrétním otázkám, které musí v rámci evropské agendy řešit, zcela však postrádá konsensus nad svou vizí Evropy, nad představou, kam by se měla Unie ve svém vývoji ubírat. Neexistence takového postoje pak činí ČR nečitelnou a oslabuje vyjednávací pozici při konkrétních otázkách, které nelze dopředu předvídat.
- Formování společného postoje k evropským otázkám by mělo uvnitř české politické reprezentace zahrnovat i demokratickou parlamentní opozici. Komunikace (zejména na půdě parlamentu) však de facto neexistuje. Důvodem je především fakt, že diskuse o evropské politice je z jedné strany marginalizována, z druhé pak užívána zejména jako prostředek plošné kritiky vlády, popř. jako nástroj pro rozměňování křehké soudržnosti současné koalice. Bez vůle ke konsensu na obou stranách nemůže stabilní a dlouhodobý postoj k těmto otázkám vzniknout.
- Specifické je v těchto otázkách postavení prezidenta republiky. Václav Klaus projevuje trvalý a dlouhodobý nesouhlas s některými postoji současné vlády, zvláště v evropské politice. V případě, kdy vláda nebyla schopna sdělit svůj konsensuální postoj k mnoha evropským otázkám, některá radikální vyjádření prezidenta poškozovala pozici ČR během důležitých debat. Během jednání o reformní smlouvě se však omezil na mírné vyjádření nesouhlasu, což jeho roli při realizaci české zahraniční a evropské politiky odpovídá.
- Dlouhodobý nedostatek konsensu nad budoucí podobou EU se projevoval i při vyjednávání o pozici k evropské reformní smlouvě (Lisabonské smlouvě). Např. neexistence mandátu či vládního zadání pro ad hoc vyjednavče (tzv. „šerpy“) vytvářela některé konflikty při utváření české pozice. Postoj zaujala ČR ústy nové koaliční vlády oficiálně v únoru 2007. Byl přijat požadavek ODS odstranit ze smlouvy tzv. „kvaziústavní symboliku“ (pojem „ústava“, „ministr zahraničí EU“), nicméně postoj neobsahoval nic, co by výrazně poškodilo postavení ČR během vyjednávání.
- V dubnu 2007 byl schválen Národní plán zavedení eura, který však nestanovuje definitivní termín přijetí společné evropské měny. Vláda jmenovala Oldřicha Dědku národním koordinátorem zavedení společné měny.
- Česká národní banka přehodnotila v souvislosti s odkladem zavedení eura svojí politiku směřující k postupnému snižování zásob české koruny. Původně se předpokládalo zavedení eura od 1. ledna 2010, podle nových odhadů to ale nemůže být dříve než v roce 2012.

- ČR jako jediná otevřeně podpořila polský požadavek na úpravu hlasovacích mechanismů, ale na rozdíl od Polska jej odmítla klást jako nepřekročitelný a rozhodla se nebránit kompromisu. Hlavním praktickým výsledkem české pozice při jednání bylo stanovení mechanismu, kterým by se mohly vracet kompetence z EU zpět na národní úroveň. Tento výsledek má však více symbolickou než praktickou hodnotu.
- Česká republika se v červnu 2007 obrátila na Evropský soudní dvůr (ESD) ve věci objemu emisních povolenek, který byl v rámci alokačního plánu pro období 2008 – 2012 Evropskou komisí oproti původnímu návrhu výrazně snížen. ČR se tak připojila k zemím jako Polsko, Maďarsko, Slovensko a Estonsko, které žaloby podaly již dříve. Stěžovatelé poukazovali předem na fakt, že Komise snížila emisní objemy všech členských států s výjimkou Velké Británie, Francie a Slovinska. Přitom dokupování emisních povolenek může podle námitek nespokojených států značně poškodit jejich průmyslovou výrobu a tím zpomalit celkový hospodářský růst.
- Vláda ČR na konci května 2007 rozhodla, že podá žalobu k Evropskému soudnímu dvoru v souvislosti s pokutou, kterou má ČR uhradit za nadměrné zásoby některých zemědělských a potravinářských výrobků (drůbežího masa, konzervovaných žampionů, mandarinek a ananasu, pomerančového džusu a rýže) před svým vstupem do Unie. Pokuty za nadměrné zásoby dostaly od Evropské komise i Estonsko, Lotyšsko, Kypr, Litva, Malta, Polsko, Slovinsko a Slovensko. Celkem má devět zemí za nadlimitní zásoby zaplatit 41,1 milionu euro, přičemž ČR asi 12,3 milionů euro. Vláda se přitom brání tím, že nebylo prokázáno, že by v této souvislosti došlo k jakémukoliv narušení evropského trhu nebo vzniku mimořádných nákladů.
- ČR by měla využívat maxima svých možností, které jí plnoprávné členství EU nabízí, včetně možnosti obracet se na ESD. Důležité ale je zvážit v každém jednotlivém případě všechny okolnosti, především vynaložené finanční prostředky a čas vůči možnému zisku. Dosavadní zkušenosti dokazují, že nedostatečně rychlá implementace evropské legislativy v ČR konstatovaná ESD může Českou republiku výrazně finančně poškodit (poslední případ před ESD se týkal uznávání diplomů lékařů - hrozí žaloba na ČR v souvislosti se stále ještě nepřijatým antidiskriminačním zákonem).
- Aby splnila své závazky v rámci Světové obchodní organizace (WTO), pokročila Evropská unie v reformě cukrovarnictví s cílem snížit do roku 2010 cukernou kvótu o 5–6 milionů tun v rámci celé Unie. Reforma je založena na tzv. odevzdávání kvót, tedy dobrovolném snižování kvót cukru za finanční náhradu z restrukturalizačního fondu. ČR odevzdala 22,5 % své původní kvóty, zatím-

co velcí producenti jako Francie, Německo, Velká Británie, Nizozemsko, Belgie a Polsko svoji výrobu nesnížili vůbec, naopak nákupem tzv. dodatečné kvóty jí ještě navýšily. I díky dopadům reformy se tak ČR od roku 2008 zřejmě stane závislou na dovozu cukru a ztratí tak jeden ze svých tradičních potravinářských sektorů.

- ČR požádala v červnu 2007 oficiálně o vstup do Evropské vesmírné agentury (ESA). Vstup se předpokládá zhruba do konce roku 2008. Členství v ESA znamená především nové možnosti pro českou vědu a pro průmysl, který se již dnes podílí na některých zakázkách kosmického výzkumu. Jedním z největších projektů ESA je rodící se navigační systém Galileo. ČR je stále mezi kandidáty na umístění sídla tohoto projektu, byť prosazování tohoto projektu probíhalo nekoordinovaně a často jen formálně. Proto lze očekávat spíše neúspěch tohoto záměru.
- Česká republika se nedostatečně postavila proti účasti zimbabwského diktátora Roberta Mugabeho na summitu EU – Afrika v Portugalsku. Neúčast premiéra Mirka Topolánka byla zdůvodněna pouze účastí na setkání předsedů vlád zemí Visegrádské skupiny, nikoli principiálním nesouhlasem s účastí afrického diktátora na vrcholné schůzce (jako v případě britského premiéra Browna).
- Předseda ODS Mirek Topolánek spolu s předsedou britské Konzervativní strany Davidem Cameronem potvrdili úmysl vytvořit po volbách v roce 2009 novou politickou frakci v Evropském parlamentu. Nová frakce by měla být postavená na těchto hodnotách: podpora otevřeného trhu, Evropy národních států a silného transatlantického partnerství. Vytvoření této frakce by snížilo váhu hlasů poslanců zvolených za Českou republiku, kteří byli dosud většinově členy frakce Evropské lidové strany – Evropských demokratů, a vedlo by to ke zbytečnému vyhrocování euroskeptického postoje některých českých europoslanců.

OHLÉDNUTÍ ZA ČESKOU ZAHRANIČNÍ POLITIKOU
V ROCE 2007

TRANSATLANTICKÉ VZTAHY

- Bilaterální agendě mezi Spojenými státy americkými a Českou republikou v roce 2007 jednoznačně dominovalo téma protiraketové obrany. Praha díky tomu zaznamenala nebývalý přísun návštěv vysokých amerických představitelů – ředitel Agentury protiraketové obrany (MDA) generál Henry Obering, ministr obrany Robert Gates i prezident George W. Bush, který navštívil Prahu počátkem června 2007.
- Česká republika obdržela 19. ledna od Spojených států amerických oficiální notu s výzvou k jednání o zapojení do systému protiraketové obrany, konkrétně o umístění radarové základny ve vojenském území v Brdech. Vláda ČR ustanovila tým složený ze zástupců ministerstva zahraničí a obrany pod vedením prvního náměstka ministra zahraničí Tomáše Pojara, jehož úkolem je vyjednávat o podmínkách českého zapojení do systému. Oficiální jednání byla zahájena po odpovědi české vlády na konci března.
- Česká vláda si dala za cíl lépe o otázce protiraketové obrany komunikovat s veřejností. Jako koordinátora této problematiky vybrala Tomáše Klvaňu. Koncem roku byla spuštěna komunikační kampaň „Proti raketám“ z dílny PR agentury AMI Communications. Uvnitř veřejnosti však přesto panoval nezájem o hlubší strategické otázky spojené s umístěním radarové základny a populace stále zůstává v otázce radaru rozdělena.
- Došlo k významnému posunu v problematice zrušení vízové povinnosti pro cesty do USA, když v srpnu podepsal prezident Bush zákon, který změnil podmínky pro zařazení zemí do Visa Waiver Program (VWP). V říjnu pak americké velvyslanectví v Praze potvrdilo, že počet zamítnutých žádostí o víza klesl pod 10 % a Česká republika se tak kvalifikuje pro zařazení do zmíněného programu.
- Pozitivní vývoj zaznamenaly také vztahy s Kanadou, když byla zrušena vízová povinnost pro turistické cesty občanů ČR do Kanady a 1. října vstoupila v platnost dohoda umožňující studentům dočasný pracovní pobyt v druhém ze smluvních států.

OHLÉDNUTÍ ZA ČESKOU ZAHRANIČNÍ POLITIKOU
V ROCE 2007

STŘEDOEVROPSKÁ SPOLUPRÁCE

- V roce 2007 byl zprovozněn nový hraniční přechod s Polskem a 12 turistických stezek na česko-polských hranicích, 10 stezek na státní hranici se Spolkovou republikou Německo a 7 stezek na státní hranici s Rakouskou republikou. Otevírání nových hraničních přechodů a turistických stezek se sousedními zeměmi je pozitivním trendem, jenž by měl pokračovat v budoucnu i přesto, že jsou země již součástí schengenského prostoru.
- Pozitivním signálem bylo zářijové zdvořilostní přijetí bavorského ministra vnitra a nástupce Edmunda Stoibera ve funkci předsedy CSU Günthera Becksteina ministrem Schwarzenbergem. Podobná setkání mohou přispět, a měla by být využita, pro posílení spolupráce orientované do budoucna, tak jak to předpokládá společná Česko-německá deklarace z roku 1997.
- Obecně lze hodnotit kladně vztahy se Spolkovou republikou Německo, kdy se dařilo oddělit otázky odlišného hodnocení minulosti od hlavního proudu spolupráce obou zemí orientovaného na přítomnost a budoucnost.
- Nepodařilo se naopak zlepšit vztahy s Rakouskem, jimž i nadále dominovala zpolitizovaná problematika temelínské jaderné elektrárny. Tato debata byla mnohdy emotivní a opět se objevily i blokády česko-rakouské hranice. Dobré je, že i přes to nedošlo k významnému napětí mezi politickými reprezentacemi ani občany obou zemí. Pozitivním krokem je i založení „Meziparlamentní pracovní skupiny k problematice jaderné bezpečnosti a jaderné elektrárny Temelín“ a růst obchodní výměny (což se týká všech středoevropských zemí).
- V rámci visegrádské spolupráce je slibným krokem další rozvoj činnosti Mezinárodního visegrádského fondu. Tzv. in-comingová stipendia byla rozšířena o možnost prodloužení na celkovou dobu dvou let a také o země západního Balkánu. Nově založený Visegrad University Studies Grant by ale měl klást důraz spíše na možnost financování krátkodobých studijních a pedagogických pobytů profesorů v zemích V4 ze zemí Visegrádu a východní Evropy v různých oborech, než na vznik specifických „visegrádských studijních programů“.
- V polovině roku 2007 převzala Česká republika od Slovenska roční předsednictví ve Visegrádské skupině (V4). V přípravě na zahájení tohoto předsednictví se podařilo připravit kvalitní a ambiciózní program zaměřený jak na zlepšování mechanismů spolupráce zemí V4, tak i na podporu rozvoje vztahů EU se zeměmi východní Evropy či podporu demokracie a lidských práv ve světě. Pozitivní je zahrnutí do plánu předsednictví spolupráce s GUAM (Organizace pro demokracii a ekonomický rozvoj, jejíž název je odvozen od jmen členských států: Gruzie, Ukrajina, Ázerbájdžán a Moldavsko) a států Jižního Kavkazu.

OHLÉDNUTÍ ZA ČESKOU ZAHRANIČNÍ POLITIKOU
V ROCE 2007

VÝCHODNÍ EVROPA A KAVKAZ

- Členství České republiky ve Skupině nových přátel Gruzie, jehož jednání se v září ve Vilniusu poprvé zúčastnil český ministr zahraničí, je pozitivní iniciativou, jež by však měla být naplněna konkrétními kroky spolu s viditelnějším a aktivnějším působením ČR přímo v Gruzii.
- Napětí ve vzájemných vztazích s Ukrajinou vzniklo v souvislosti s lednovou návštěvou ukrajinského ministra zahraničí Tarasjuka, jehož část politické reprezentace považovala za odvolaného z funkce. Během návštěvy se však dohodl plán konzultací mezi oběma ministerstvy. Jednalo se o jedinou návštěvu na vyšší úrovni z Ukrajiny v průběhu roku.
- Kladně lze hodnotit otevření Generálního konzulátu ČR v ukrajinském Doněcku a další růst obchodní výměny a českých investic na Ukrajině. Neřešena naopak zůstává problematika Ukrajinců nelegálně zaměstnávaných v České republice, jež poškozuje jak tyto osoby, tak i český stát (úniky na daních, činnost organizovaného zločinu, který zaměstnávání těchto osob ovládá apod.). Stavební firmy využívající jakýmkoliv způsobem nelegálně zaměstnané osoby by měly být zbaveny možnosti účastnit se výběrových řízení na projekty financované z prostředků státu a EU.
- V druhé polovině roku zastupovala česká diplomacie portugalské předsednictví v Radě EU v Moldavsku a podle mínění tamních nevládních organizací lze výkon tohoto úkolu hodnotit kladně. Česká diplomacie se podílela na prosazení prodloužení platnosti Akčního plánu EU-Moldavsko pouze o rok (a nikoliv původně o navrhované tři) a bude tak mít možnost ovlivnit podobu další smlouvy mezi EU a touto zemí. Smlouva by se měla dojednávat během českého předsednictví v Radě EU.
- Pozitivním signálem vůči Moldavsku bylo i poskytnutí humanitární pomoci ve výši 5 milionů korun na zmírnění následků katastrofálního sucha a zvýšení objemu prostředků realizovaných v rámci projektů rozvojové a transformační spolupráce v této zemi. Potřebným krokem je také jednání o smlouvě o rozvojové spolupráci mezi ČR a Moldavskem, jež by měla vstoupit v platnost v příštím roce.
- Oprávněné bylo české angažmá proti možnému zvolení nedemokratického Běloruska do Rady pro lidská práva OSN. Naopak zcela v rozporu se zásadami české zahraniční politiky byla cesta místopředsedy Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR (PS PČR) a předsedy KSČM Vojtěcha Filipa do Běloruska, který se oficiálně 3. října sešel s místopředsedou nedemokraticky zvoleného běloruského parlamentu. Zarážející je i nedostatečná reakce poslanců a předsednictva PS PČR a ignorování výzvy některých nevládních organizací k objasnění této záležitosti ze strany předsedy sněmovny Miloslava Vlčka a předsedy zahraničního výboru Jana Hamáčka.

OHLÉDNUTÍ ZA ČESKOU ZAHRANIČNÍ POLITIKOU
V ROCE 2007

BALKÁN

- Česká republika si v procesu jednání o statutu Kosova dosud zachovala spíše pasivní pozici, přičemž považuje za legitimní plán Martti Ahtisaariho předpokládající podmíněnou nezávislost. Ministr zahraničí Karel Schwarzenberg na pro-sincovém summitu EU v Bruselu řekl, že uznání kosovské nezávislosti závisí na podmínkách jejího vyhlášení. Prezident Václav Klaus v září po rozhovoru se svým srbským protějškem Borisem Tadičem naopak podotkl, že Česko má pro srbský postoj ke kosovské otázce pochopení. Tadič srbskou pozici obhajoval už i na květnovém summitu prezidentů středoevropských zemí v Brně. K žádnému stanovisku ale prezidenti nedospěli.
- Česko v průběhu roku posílilo svou vojenskou misi v rámci sil KFOR v Kosovu. Angažmá na Balkáně je tak nadále největší českou misí. Premiér Mirek Topolánek stabilizační misi v Kosovu považuje za důkaz rozhodnosti ČR se v této provincii angažovat. Ministryně obrany Vlasta Parkanová při své květnové návštěvě základny česko-slovenského kontingentu KFOR v Šajkovci řekla, že se daří zabezpečit pro obyvatele Kosova status quo, což je z bezpečnostního pohledu důležité. Ovšem současný stav je ve skutečnosti dlouhodobě neudržitelný, proto v Kosovu musí dojít ke změnám, což s sebou může nést bezpečnostní riziko. Stabilizační síly v Kosovu v závěru roku připravovaly plány reakce na nejrůznější scénáře vývoje.
- Pozvání do Severoatlantické aliance obdržely již dříve Chorvatsko, Makedonie a Albánie. Česká republika jejich členství podporuje. Skutečný vstup těchto států do NATO ale především závisí na připravenosti jejich ozbrojených sil a pokračování reformu nejen ve vojenské oblasti. Česká diplomacie nechala bez výraznější reakce vyjádření srbského premiéra Vojislava Koštunici, který si nepřejí, aby se Srbsko kdy stalo členem NATO. Podle jeho slov Srbsko nechce jít nad rámec členství Partnerství pro mír.
- V roce 2007 se podařilo vyjednat největší českou investici na Balkáně, když firma ČEZ podepsala s vládou Republiky Srbské (v Bosně a Hercegovině) kontrakt na revitalizaci tepelné elektrárny, vybudování dalšího zdroje a těžbu uhlí v přilehlém povrchovém dole u města Gacko. Podpora českých investic byla také hlavním tématem návštěvy premiéra Mirka Topolánka v Bulharsku. Mnohé státy jihovýchodní Evropy navíc vstupují do nejdůležitější části privatizačního procesu. To je šance, které jsou si české firmy vědomy. Příliv investic z Česka do Srbska byl i tématem pravidelného česko-srbského hospodářského fóra, které v Praze zahájil srbský prezident Boris Tadič. Jen málo se naopak daří vstupu českých subjektů do chorvatského turistického průmyslu.

OHLÉDNUTÍ ZA ČESKOU ZAHRANIČNÍ POLITIKOU
V ROCE 2007

BLÍZKÝ VÝCHOD

- Ve vztahu k blízkovýchodnímu izraelsko-palestinskému konfliktu bylo přelomovou událostí převzetí kontroly nad pásmem Gazy hnutím Hamás. Předseda Palestinské samosprávy Mahmúd Abbás rozpustil kabinet, v němž měl Hamás většinu, a na Západním břehu Jordánu ustavil novou vládu pod vedením Saláma Fajáda. Evropská unie, včetně České republiky, podpořila Abbáse v úsilí o udržení pořádku na palestinských územích a v diplomatickém úsilí o řešení vztahů mezi Palestinci a Izraelem.
- Česká republika v roce 2007 pokračovala v rozvojovém projektu elektrifikace Túbásu na Západním břehu Jordánu. V listopadu oblast navštívil ministr zahraničí Karel Schwarzenberg. Do roku 2011 by ČR měla do projektu investovat na 55 milionů korun.
- V otázce íránského jaderného programu se Česká republika v roce 2007 ztotožnila se stanoviskem Rady bezpečnosti OSN z prosince 2006 a tudíž i s nařízením Rady Evropské unie. Toto nařízení omezuje vývoz a dovoz zboží a technologií, které by mohly přispět k vývoji nosičů jaderných zbraní či k vývoji technologií souvisejících s jaderným programem.
- Mezi zaznamenaní hodné momenty ve vztazích s Íránem patřila návštěva zástupců íránského parlamentu v Praze. Ministr zahraničních věcí Karel Schwarzenberg se sešel s předsedou zahraničního výboru íránského parlamentu Aláeddínem Burudžerdím. V rámci setkání zazněl také návrh na zvýšení úrovně diplomatických vztahů a vyslání velvyslanců do obou zemí. Ministr Schwarzenberg se rovněž během roku vyjádřil odmítavě k případnému útoku USA na Írán.
- Podobně jako v roce 2006, ani v roce 2007 nedeklarovala Česká republika změnu postoje vůči strategii spojeneckých sil v Iráku. ČR pokračovala v rozvojových a transformačních projektech v zemi. Jako šokující a nešťastné ve vztahu k spojeneckým závazkům se ukázalo zjištění českých médií, že někteří vládní činitelé nevědí, jakou činnost v Iráku vykonávají čeští vojáci.
- Forma konkrétní účasti Armády ČR v Iráku se proměnila. Oproti roku 2006, kdy měla armáda za úkol zejména výcvik iráckých policistů, v roce 2007 spočíval mandát stovky vojáků především v ochraně britské armádní základny v Basře na jihu Iráku.

OHLÉDNUTÍ ZA ČESKOU ZAHRANIČNÍ POLITIKOU
V ROCE 2007

BEZPEČNOSTNÍ A OBRANNÁ POLITIKA

- V roce 2007 bylo ukončeno a zároveň zahájeno několik zahraničních misí Armády České republiky (AČR). Došlo rovněž k významným personálním obměnám na ministerských i dalších klíčových pozicích, zejména v oblasti tajných služeb. Nadále probíhá profesionalizace AČR, kterou však negativně ovlivňují vleklé problémy s akvizicemi nové vojenské techniky.
- V lednu byla do funkce ministryně obrany České republiky uvedena Vlasta Parkanová (KDU-ČSL). Jedná se o historicky první ženu na tomto postě. Bývalý ministr obrany Jiří Šedivý byl v červnu jmenován náměstkem generálního tajemníka NATO pro obrannou politiku a plánování. Stal se tak prvním Čechem, který kdy zastával takto vysokou pozici ve struktuře Severoatlantické aliance.
- V březnu došlo k výměně na postu náčelníka Generálního štábu Armády ČR, jímž se stal generálporučík Vlastimil Pícek, který dosud působil jako náčelník Vojenské kanceláře prezidenta republiky. Do této uvolněné funkce byl prezidentem jmenován generálmajor Ivo Zbořil. Ten však pod tíhou korupčního skandálu spojeného s odměnami na Ministerstvu obrany ČR (MO) a vyšetřováním vojenské policie v říjnu na svoji funkci rezignoval.
- Z důvodu údajných neshod s ministryní Parkanovou odešel Miroslav Krejčík z pozice ředitele Vojenského zpravodajství. Vláda na tuto pozici v červnu jmenovala bývalého velitele elitní 601. skupiny speciálních sil AČR Ondřeje Páléníka.
- Novým šéfem Úřadu pro zahraniční styky a informace, tedy civilní rozvědky, se v červnu stal dosavadní náměstek Ivo Schwarz. Do funkce ho jmenovala vláda. Schwarz nahradil Jiřího Langa, který úřad dočasně řídil od loňského odvolání Karla Randáka. Lang zůstává v čele kontrarozvědky čili Bezpečnostní informační služby (BIS).
- Ministryně obrany snížila počet svých náměstků na čtyři. Snižování počtu vrcholových funkcionářů je součástí systémových změn, během kterých má v následujících třech letech z Ministerstva obrany ČR a Armády České republiky odejít každoročně 1200 civilních zaměstnanců.
- Dle hodnocení MO byla první fáze profesionalizace AČR splněna. Celý proces by měl být dokončen v roce 2018, kdy mají mít plně profesionální ozbrojené síly přibližně 26 000 profesionálních vojáků a 8 800 civilních zaměstnanců. Další postup bude zveřejněn v samostatné analýze MO.
- V prosinci 2007 byl schválen Parlamentem ČR vládní návrh působení sil AČR v zahraničí v roce 2008. Návrh počítá s tím, že v Iráku dojde do druhé půlky roku 2008 k postupnému stažení 80 ze 100 českých vojáků. Zbýlých 20 vojáků se bude podílet na výcviku důstojníků irácké armády. V další oblasti – v Afghánistánu – bude působit až 415 vojáků. Na přelomu února a března 2008 bude do provincie

- Lógar vyslán historicky první provinční rekonstrukční tým vojáků a civilních expertů. 180 vojáků a civilistů zde bude zajišťovat bezpečnost oblasti, ochranu mezinárodních jednotek a spolupráci s místními obyvateli. Dále budou čeští vojáci působit v polní nemocnici Kábul či v provincii Helmand (jako vojenská policie).
- Na základě usnesení vlády došlo k prodloužení sil a prostředků pro operaci sil KFOR v Kosovu. V roce 2008 tak zde bude působit do 550 českých vojáků. Čtvrtou oblastí působení českých vojáků je Bosna a Hercegovina, kde v důsledku reorganizace a redukce mírových sil EU ukončily 30. června 2007 hlavní síly kontingentu AČR své působení v operaci sil EUFOR. Jednalo se o 46 vojáků. V roce 2008 bude v rámci operace Althea působit na hlavním velitelství EUFOR v Sarajevu až 5 vojáků v řídicích a odborných funkcích.
 - Rozpočet armády na příští rok je navržen ve výši 54,195 miliard korun. Obranná kapitola se navýšila o jednu miliardu, avšak ve vztahu k HDP se jedná o snížení (1,46 % HDP na příští rok oproti letošním 1,56 % HDP). Sněmovní výbor rozpočet nepodpořil. Opozičním sociálním demokratům se nelíbil příliš ambiciózní plán zahraničních misí. Kritika poslanců byla směřována i k vysokým nákladům na údržbu podzvukových letounů L-159, které AČR nevyužívá. Dlouhodobě se uvažuje o jejich odprodeji. Premiér Topolánek navrhuje krytí mimořádných výdajů MO ze zvláštních zdrojů mimo rozpočet resortu. Tento způsob financování by mohl být využit právě pro financování zahraniční mise v Afghánistánu.
 - Na zahraniční operace na rok 2008 vyčlenilo MO zhruba 1,9 mld. Kč.
 - Armáda měla do konce listopadu převzít od kopřivnické automobilky Tatra prvních 27 nákladních vozidel, které mají nahradit legendární „vétřiesky“ (Praga V3S). Vojskové zkoušky automobilů se však kvůli odstraňování předchozích technických problémů zpozdily. Novým předpokládaným termínem dodání je únor 2008. Armáda kvůli nedodržení lhůty zvažuje finanční sankce. Jedná se o výrobu a převzetí více jak pěti set vozů v celkové hodnotě 2,6 mld. Kč.
 - Vojáci měli do konce listopadu převzít transportéry Pandur od rakouské firmy Steyr-Daimler-Puch, která se zavázala vyrobit 199 transportérů za více než 20 miliard korun. Transportéry pořízené v nejdražší armádní zakázce v historii ČR ale nevyhověly hned v několika kritériích kontrolním zkouškám a v prosinci Ministerstvo obrany zakázku zrušilo.
 - Ministryně Parkanová zrušila také další dva tendry – jeden na objednávku uniform, další výstroje a služeb s tím spojených v hodnotě 2,6 miliardy Kč a zakázku na dodávku telekomunikačních služeb v hodnotě 800 milionů Kč. Obě zakázky se začaly připravovat ještě před nástupem Parkanové do funkce.
 - V říjnu navštívila Prahu vysoká představitelka Pentagonu Debra Caganová. Z jednání vyplynulo, že v rámci tzv. fondu solidarity, kterým USA pomáhá svým spo-

jencům, by české armádě měla být dodána výstroj a výzbroj v hodnotě 120 mil. Kč. Jednalo by se např. o terénní vozidlo Humvee, zbraňové systémy nebo GPS navigace.

- Evropská obranná agentura v březnu spustila Elektronický věstník–krok 2 (EBB-2), který má napomoci obrannému průmyslu zemí EU využít výhod zvýšené transparentnosti a možnosti přeshraniční spolupráce.
- Vláda i Parlament odsouhlasily tříměsíční školení padesáti vybraných účastníků z ciziny. Ve Vyškově by se tak měli cvičit příslušníci ozbrojených sil Afghánistánu, Alžíru, Iráku, Maroka a Tunisu. Někteří politici a experti však poukazují na možnost zvýšeného rizika infiltrace teroristů do země.
- V říjnu zveřejnilo Ministerstvo vnitra Národní plán boje proti terorismu. Bezpečnostní složky si nárokují zjednodušený proces v přístupu k odposlechům, k bankovním informacím a k datům z internetu. V této oblasti by se mělo postupovat maximálně obezřetně a měla by být zajištěna nezávislá kontrola postupu vládních složek a maximální ochrana soukromí a omezení užitelnosti shromažďovaných dat.

OHLÉDNUTÍ ZA ČESKOU ZAHRANIČNÍ POLITIKOU
V ROCE 2007

AZYLOVÁ A MIGRAČNÍ POLITIKA

- V Senátu Parlamentu ČR byla 5. prosince 2007 schválena novela zákona o pobytu cizinců, která je kritizována řadou nevládních organizací a odborníků, dále novela zákona o azylu a některých dalších zákonů. Znepokojivé je zejména další posílení postavení Ministerstva vnitra, jehož konání nepodléhá žádné kontrole, a omezena je i možnost přezkoumání jeho rozhodnutí nezávislými soudy. Znepokojující je také to, že novela rozšiřuje možnosti zbavení svobody žadatelů o mezinárodní ochranu.
- Iniciativa vlády na zavedení tzv. zelených karet, která má zjednodušit zaměstnávání cizinců ze zemí mimo EU v ČR, se zdá být, na základě dosavadních informací, krokem správným směrem, který však musí být doplněn o další opatření zjednodušující legální pobyt cizinců v ČR a zasazen do rámce koncepce migrační politiky státu, která stále chybí.
- Členským státům se nepodařilo v roce 2007 shodnout na návrhu Evropské komise na zavedení takzvaných modrých karet, jež by měly být celoevropským mechanismem přijímání vysoce kvalifikovaných pracovníků pro účely zaměstnání v EU. Opodstatněné byly české výhrady, podle nichž by se Unie měla soustředit na odstraňování legálních a strukturálních bariér v této oblasti mezi samotnými členskými státy. Návrh však neřeší problematiku legálního zaměstnávání nekvalifikovaných pracovníků, která je neméně stejně důležitá.
- Ze strany státních institucí nebyla věnována žádná pozornost problematice pololegálního či nelegálního zaměstnávání především ukrajinských občanů v ČR. Jedná se přitom o závažný problém, jehož průvodním jevem je posilování kriminálních struktur a jejich prorůstání do státní správy. Dosavadní politika Ministerstva práce a sociálních věcí a Ministerstva vnitra v této oblasti jasně selhala a měla by být přehodnocena.

OHLÉDNUTÍ ZA ČESKOU ZAHRANIČNÍ POLITIKOU
V ROCE 2007

LIDSKÁ PRÁVA

- Česká republika byla i v loňském roce poslední zemí Evropské unie, která dosud neratifikovala Římský statut Mezinárodního trestního soudu. V říjnu však ministr zahraničních věcí oznámil, že iniciuje jeho předložení vládě k ratifikaci, což lze hodnotit jako pozitivní krok směrem k nápravě pozice ČR ve světle jejích mezinárodních závazků v oblasti lidských práv.
- Ministerstvo zahraničních věcí pokračovalo v programu transformační spolupráce, který je hodnocen jako jeden z nejefektivnějších vládních programů zaměřených na podporu demokracie a lidských práv především ve východní Evropě.
- Politika ČR vůči Kubě je dlouhodobě konzistentní v úsilí o dodržování lidských práv a demokratizaci této země. České diplomacii se však v roce 2007 nepodařilo dostatečně prosazovat svojí pozici na úrovni Evropské unie.

OHLÉDNUTÍ ZA ČESKOU ZAHRANIČNÍ POLITIKOU
V ROCE 2007

EKONOMICKÁ DIPLOMACIE

- Na pozici náměstka pro ekonomickou diplomacii a kulturní vztahy v červnu 2007 rezignoval David Gladiš. Při svém působení v této funkci poukazoval na dosavadní nekoncepční přístup ke koordinaci českých ekonomických zájmů v zahraničí a snažil se tuto situaci zlepšit. Rovněž se aktivně angažoval ve vytvoření systému práce zastupitelských úřadů. Ty dosud nejsou dostatečně z ústředí úkolovány a nemají jasně stanovené cíle a plány činnosti, bez nichž proto ani nemohou být objektivně hodnoceny. Není jisté, zda bude tato agenda dále efektivně spravována, což je z pohledu zájmů ČR těžko obhajitelná situace.
- Obě dvě stěžejní instituce podporující práci ekonomické diplomacie postihly v roce 2007 značné změny. V dubnu byl odvolán ministrem průmyslu a obchodu Martinem Římanem ředitel CzechInvestu Tomáš Hruda. Na protest proti zpolitizovanosti daného kroku podalo výpověď 100 ze 300 zaměstnanců CzechInvestu. Na pozici ředitele byl jmenován Roman Čermák, který však dostal do rukou instituci personálně značně handicapovanou, která ztratila svou pevnou pozici v proinvestiční oblasti.
- Další destabilizace této agentury přišla začátkem listopadu, kdy R. Čermák požádal o uvolnění z funkce a stal se koordinátorem slučování poboček v CzechInvestu, sesterské organizace CzechTradu a České podnikatelské reprezentace při EU v Bruselu. Tato situace celkově neprospěla výkonnosti české ekonomické diplomacie.
- Důležitou roli hraje agentura CzechTrade, která oproti roku 2006 zaznamenala nárůst aktivit o 60 % a rok 2007 pro ni znamenal značný inovativní přínos. Za hranicemi se CzechTrade angažoval organizací Exportních tréninkových center (v současnosti jich je již 19 a mají za úkol co možná nejvíce usnadnit českým podnikatelům vstup na místní trh) a Exportní akademie (pořádá kvalifikační kurzy pro české podnikatele, kteří se chtějí se svou produkcí či službami zapojit do mezinárodního obchodu. Kurzy jsou zaměřeny na vzdělání v oblasti obchodních metod, obchodního jednání, zahraničního marketingu, prezentace, možnostech čerpání finančních prostředků z fondů EU atp.).
- Velice důležitým krokem pro zahraniční kanceláře této agentury bylo oznámení o slučování jejich osmi poboček spolu s pobočkami CzechInvestu, jež mělo přinést zefektivnění činnosti. Agenda těchto agentur by měla zůstat samostatná, ministr průmyslu a obchodu Martin Říman se však netajil snahou tyto dvě instituce sloučit úplně. To by znamenalo velmi razantní a bolestivý zásah pro českou ekonomickou diplomacii s neblahými následky.
- Doposud nevyřešená debata ohledně použití dlouhého či krátkého názvu naší země (Czech Republic versus Czechia), používaného v zahraničí při prezentaci ČR jako takové a především jejích exportních artiklů, je pro ČR dlouhodobě škodlivá. Zahraniční nezávislí odborníci se spíše kloní ke kratší verzi.

- Klíčovou úlohu při vnější prezentaci ČR hraje budování jednotného vizuálního stylu a tím získaný komunikační obraz. Krokem správným směrem zde byl pokus o vizualizaci české identity – logo ČR – které mělo sloužit při prezentačních a informačních aktivitách ČR (veletrhy, výstavy). V soutěži MZV zvítězilo logo tzv. bubliny studia Side2 a získalo několik mezinárodních ocenění pro svou nekonvenčnost a srozumitelnost. V současné době ho používají servery vlada.cz, czech.cz i weby českých zastupitelských úřadů (i když jsou v jiné grafické úpravě a s jiným redakčním systémem, což by bylo z hlediska vnější prezentace i nakládání s finančními prostředky třeba odstranit a tyto weby spolu s dalšími sjednotit graficky i technicky do podoby, jež má server czech.cz).
- Shoda panuje v tom, že image ČR v zahraničí je stále nedostatečná a zaostává např. za Polskem, Maďarskem i Slovenskem. Nicméně v oblasti prezentace země bylo dosaženo značných pokroků. Rozdíl je patrný na mezinárodních výstavách a oficiálních účastech, které pomáhá koordinovat Ministerstvo průmyslu a obchodu angažováním dalších stran, jakými jsou například Hospodářská komora ČR a podnikatelské svazy. Nepřehlédnutelnou roli zde hrají podpůrné akce agentury CzechTrade.

OHLÉDNUTÍ ZA ČESKOU ZAHRANIČNÍ POLITIKOU
V ROCE 2007

ROZVOJOVÁ SPOLUPRÁCE

- Rozhodnutí o transformaci systému zahraniční rozvojové spolupráce (ZRS) přineslo řadu změn oproti systému fungujícímu v ČR od roku 1995. Podstatou je postupné převedení celé agendy bilaterálních projektů ZRS do kompetence Ministerstva zahraničních věcí ČR (MZV), resp. k tomu zřízené České rozvojové agentury (dále jen Agentura). Ostatní ministerstva budou nadále zodpovědná za projekty započaté do roku 2007 či 2008. Toto přechodné období bude trvat do roku 2010 a od roku 2011 bude Agentura zodpovědná za veškeré bilaterální projekty.
- Expertíza ministerstev bude nadále využita v rámci tzv. Rady pro ZRS, která bude zřízena jako poradní orgán projednávající koncepční záležitosti ZRS, a jejímiž členy budou také zástupci rozvojových nestátních neziskových organizací (NNO) a podnikatelské veřejnosti zainteresované v oblasti ZRS.
- Stanovení priorit rozvojové politiky bude po konzultacích s Radou pro ZRS úlohou MZV. Zatímco identifikace témat, formulace projektů, jejich realizace a monitoring budou v kompetenci Agentury, která bude také působit v oblasti informování odborné a široké veřejnosti o ZRS či vzdělávání.
- Systém je nastaven logicky a správně, silnou stránkou transformace je její postupnost. Značné ohrožení je naopak možné spatřovat v samotném provedení transformace, respektive v interpretacích záměru vyjádřeného vládním usnesením k transformaci. Jako klíčové se jeví kvalitní personální obsazení vznikající Agentury a správné nastavení vnitřních procesů v této instituci.
- MZV se bohužel nevyvarovalo zbytečných administrativně technických chyb a průtahů při ustavování Agentury a výběru jejího ředitele. Krajně problematickým je také název nové instituce. Česká rozvojová agentura je název jednak zavádějící v domácím kontextu (stejnojmenná organizace se zcela jiným zaměřením v ČR již existuje; pojem „rozvojová agentura“ je většinou spojován zejména s místním rozvojem v rámci ČR), jednak nedostatečně vypovídající v zahraničí (agentury ostatních dárců jsou – ve svém názvu – častěji agenturami pro mezinárodní rozvoj).
- Je velmi přínosné, že v rámci auditu na MZV bylo na jinak opomíjenou agendu ZRS nově upozorněno a zvažována byla její podstatná témata. Zejména šlo o zastoupení ČR jako dárce v prioritních zemích formou rozvojových atašé v rámci zastupitelských úřadů ČR nebo poboček Agentury.
- V návrhu státního rozpočtu na rok 2008 byl předvídan relativní pokles výdajů na ZRS z 0,11 na 0,1% HDP. Díky iniciativě Poslanecké sněmovně PČR byl tento záměr zvrácen. Nicméně vzhledem k evropskému závazku ČR dosáhnout hodnoty 0,17 % do roku 2010 je třeba považovat tento moment za selhání MZV v diskusi s MF.

- Na druhou stranu je třeba si uvědomit, že systém ZRS, který se nachází uprostřed transformace a který nebyl pozitivně hodnocen Světovou bankou ani OECD, jistě není v ideálním stavu pro navyšování rozpočtu. Po konsolidaci a zlepšení vnitřních mechanismů by mělo MZV důrazně prosazovat plnění mezinárodních závazků ČR. Vláda ČR svým usnesením ze dne 27. června 2007 prodloužila program vládních stipendijních míst ke studiu na veřejných vysokých školách v ČR pro občany z rozvojových zemí do roku 2012. Přičemž od akademického roku 2008/2009 snížila jejich počet z 200 na 130 proto, aby mohla nabízet také možnost zpravidla kratšího studia v anglickém jazyce, což představuje jednu z rozumných cest jak zamezit stipendijnímu programu, aby namísto rozvoje v zemích původu stipendistů měl za dopad „braindrain“ směrem do ČR a dalších evropských zemí.
- Další důležitý krok v tomto duchu by měl představovat důraz na kvalitní výběr stipendistů, který by rovněž zvýšil pravděpodobnost jejich návratu do své země. Zastupitelské úřady ČR v zemích, kde jsou poskytována česká vládní stipendia, by měly věnovat mnohem větší pozornost informování místních universit a institucí o nabízených možnostech; podstatné je, aby v ideálním případě existovala vždy vysílající organizace, zavazující stipendistu k návratu po ukončení studia a působení po předem stanovenou minimální dobu v dané oblasti.

OHLÉDNUTÍ ZA ČESKOU ZAHRANIČNÍ POLITIKOU
V ROCE 2007

DALŠÍ OTÁZKY

- I přes vynaložení značných finančních prostředků daňových poplatníků a doporučení Asociace pro mezinárodní otázky z předchozího roku nebyly výsledky auditu na Ministerstvu zahraničních věcí provedeného firmou Deloitte zveřejněny. O výsledcích auditu a konkrétních opatřeních pro zefektivnění práce MZV, jež by na jeho základě měly být provedeny, nebylo ministerstvo schopno dodat žádné konkrétní informace.
- Pozitivním krokem bylo dlouho odkládané zahájení procesu racionalizace sítě českých zastupitelských úřadů. Srpnové rozhodnutí ministra Schwarzenberga o zrušení velvyslanectví v Singapuru, Uruguayi a Zimbabwe a zrušení konzulátů v Bonnu, Kapském Městě, Katovicích a Miláně je metodicky i obsahově správné.
- Rovněž rozhodnutí o zřízení funkce náměstka pro transformaci a management a její obsazení osobou se zkušeností ze soukromé sféry je třeba hodnotit velice kladně, neboť v předmětné oblasti ministerstvo trpí značnými nedostatky.
- Mimořádně nešťastná je skutečnost, že se ani novému ministrovi zahraničních věcí nepodařilo v průběhu roku 2007 obnovit funkčnost odboru analýz a plánování, popřípadě jeho funkci nahradit jiným způsobem. Analytická činnost by měla mít jednu z nejdůležitějších rolí při utváření zahraniční politiky ČR.
- Stejně jako v minulém roce došlo bohužel ke jmenování osob na místa vedoucích zastupitelských úřadů bez dostatečných zkušeností, zato však s podporou politických stran. Konkrétně se jedná o Kongo a Bělorusko.
- ČR není schopna prosazovat do diplomatických pozic střední i vyšší úroveň v mezinárodních organizacích schopné lidi ani v oblastech, které pokládá za prioritní, a to i ve srovnání s Maďarskem nebo Slovenskem.
- Těžko pochopitelná je skutečnost, že čeští diplomaté nejsou po dobu působení v zahraničí zdravotně pojištěni. Takový přístup jen stěží motivuje schopné lidi k tomu, aby v diplomacii zůstali či se o práci na MZV ucházeli.
- ČR neuspěla v kandidatuře na pozici nestálého člena Rady bezpečnosti OSN. Odpovědnost v tomto případě leží především na dlouhodobém podceňování přípravy a systematického vyjednávání. Svou negativní roli však měly i dlouhodobé vztahy s některými zeměmi, zejména s Čínou a některými arabskými státy. Regionální soupeř, tj. Chorvatsko, naopak přípravu nepodcenil a systematickým přístupem za plné podpory celé politické reprezentace získal ve Valném shromáždění OSN širší podporu.
- V této souvislosti byl zmiňován i dlouhodobý postoj prezidenta Václava Klause ke globálním změnám klimatu, rovněž pak i dlouhodobá kritika ČR ke stavu v oblasti lidských práv vůči některým členům OSN. Oba tyto postoje měly svůj určitý a nezanedbatelný vliv na výsledek české kandidatury. Rozdíl mezi nimi

spočívá pouze v tom, že obhajoba lidských práv je dlouhodobým koncepčním postojem ČR, který má své morální i politické opodstatnění.

- V průběhu roku 2007 pohrozila ČSSD, konkrétně pak její předseda J. Paroubek, případnou realizací „autonomní zahraniční politiky“. Ta měla spočívat v tzv. „principu mnoha azimutů“, tedy reorientaci české zahraniční politiky vůči Rusku, Číně a dalším zemím, vůči nimž ČR uplatňuje mnohé výhrady. Tento postoj je pro ČR krajně neperspektivní, a to jak z principiálního, tak i praktického hlediska.
- Místopředseda PS PČR Vojtěch Filip jednal při své návštěvě v Bělorusku s oficiálními představiteli Lukašenkova režimu. Tento fakt spolu se samotným obsahem sdělovaných postojů byl v příkrém rozporu s oficiální zahraniční politikou ČR. Orgány PS na tyto aktivity adekvátně nereagovaly, což v celku snížilo důvěryhodnost ČR a její diplomacie.
- Prezident republiky i v roce 2007 zasahoval do personálního obsazení na vel-vyslanecké úrovni, a to svým rozhodnutím nejmenovat vládou designovaného kandidáta. Tento postoj sice není v rozporu s ústavním pořádkem, prezident by však takové kroky měl činit zcela výjimečně a vždy by měl být schopen takový postup řádně veřejně obhájit.

DOPORUČENÍ PRO ČESKOU ZAHRANIČNÍ POLITIKU
V ROCE 2008

ČESKÁ REPUBLIKA V EVROPSKÉ UNII

- Volba priorit českého předsednictví by byla pouze symbolická, pokud by se ČR nepodařilo kompromisně dojednat realistický harmonogram předsednictví v rámci tzv. trojky (Francie, ČR, Švédsko). První polovina roku 2009 bude, co se týče evropské agendy, určována předem stanovenými událostmi (summit EU-USA s novým prezidentem USA, volby do Evropského parlamentu, následně počátek jednání o ustavení nové Evropské komise). Těmto všem událostem bude muset ČR aktivně napomáhat, což může oslabit její kapacitu naplňovat vytyčené priority.
- Ve vládou schválených dokumentech se hovoří o relativně širokém spektru českých priorit. Je třeba ocenit, že jsou koherentní a spojuje je jednotící myšlenka („Evropa bez bariér“), ale nyní je třeba, aby si vláda v dialogu s evropskými partnery stanovila jejich jasné pořadí a konkrétní způsoby jejich naplňování.
- Vláda České republiky by měla upřednostnit svůj mezinárodní závazek dosáhnout brzké ratifikace Lisabonské smlouvy Parlamentem a jednoznačně se za text podepsaný premiérem a ministrem zahraničních věcí postavit. Průtahy a „dvojí hra“ navenek a dovnitř země neujdou pozornosti našich evropských partnerů a česká pozice by se v klíčovém období před českým předsednictvím v Radě EU stala značně nevěrohodnou.
- Česká vláda musí počítat s tím, že přijatá Lisabonská smlouva částečně oslabí možnosti předsednického státu v Radě EU a může se stát, že první zemí, které se tato změna dotkne, bude právě Česká republika. To však nesmí být důvodem zbytečných průtahů při schvalování Lisabonské smlouvy. Česká republika by nicméně měla být připravena i na tuto možnost a počítat s ní jako s alternativní strategií.
- Nejvýznamnější institucionální změna zakotvená v Lisabonské smlouvě spočívá v ustavení funkce stálého předsedy Evropské rady (na dva a půl roku). Pokud proběhne úspěšně ratifikace této smlouvy v dohledné době (počítá se s koncem roku 2008), budou to především země trojky (resp. momentálně předsednická země), které budou hledat konsensus mezi všemi členskými státy nad potenciálními kandidáty. ČR musí být všestranně připravená i na tuto zodpovědnou funkci.
- V souvislosti s českým předsednictvím by měla být výrazně zlepšena koordinace mezi MZV a Úřadem vlády. Samozřejmostí by se měla stát nejen výměna informací mezi příslušnými útvary, ale též užší spolupráce mezi Útvarem místo předsedy vlády pro evropské záležitosti a Stálým zastoupením ČR při Evropské unii. Zároveň musí dojít k prověření efektivit a kompetencí všech oddělení zabývajících se evropskou politikou v celé státní správě.

- Blížící se předsednictví klade větší nároky na koordinaci v oblasti evropské politiky mezi vrcholnými představiteli České republiky – premiérem, místopředsedou vlády pro evropské záležitosti, ministrem zahraničních věcí a prezidentem republiky. Ta však prozatím probíhá uspokojivě.
- Vládní komunikace o předsednictví v Radě EU by neměla být jen jednostrannou prezentací, ale především dialogem s občanskou společností. V zájmu snazšího přístupu k občanům by vláda měla rozvíjet partnerství s neziskovým sektorem, ale i s kraji a obcemi. Předsednictví má potenciál stát se celospolečenským tématem, které přiblíží občanům smysl a fungování Evropské unie a roli České republiky v ní. Pozitivní výsledek takové kampaně by se mohl odrazit také ve vyšší účasti občanů při volbách do Evropského parlamentu v roce 2009.
- Vláda by měla využít existující síť Eurocenter ve všech krajských městech k tomu, aby do nich byly soustředěny všechny decentralizované komunikační kanály týkající se Evropské unie. Eurocentra v krajích by měla nejen poskytovat informace laické veřejnosti, ale měla by též úzce spolupracovat s krajskými úřady na specializovaném poradenství pro firmy a obce ohledně čerpání evropských fondů, přilákání investorů, prezentaci krajů a obcí na evropské úrovni, příhraniční regionální spolupráci atd.
- Nedávný vstup ČR do schengenského prostoru vyvolal jisté obavy u obyvatelstva ze zvýšení kriminality a nelegální migrace. Vládní kampaň by proto měla využít zejména zprostředkující funkce místních samospráv na české i německé a rakouské straně hranice. Plošná billboardová kampaň nereflexuje dostatečně klíčové otázky, které si lidé kladou.
- Rok 2007 poznamenal jistý útlum debaty o dalším rozšiřování Evropské unie. Česká republika by proto měla v roce 2008 podporovat úsilí Slovinska vrátit otázku rozšiřování do hlavního proudu evropské debaty – a to především v souvislosti s přístupem Chorvatska a dalších balkánských zemí.
- Francouzský prezident Nicolas Sarkozy hodlá v souvislosti s francouzským předsednictvím v Radě EU rozvinout a konkretizovat svojí představu tzv. „Středomořské unie“. V případě ČR je namístě jistá obezřetnost vůči tomuto plánu, jehož cílem je mimo jiné zastavit další proces rozšiřování EU vytvořením značně nesourodé unie států ležících u Středozemního moře. Neřeší tak prioritní oblast české zahraniční politiky, kterou je východní Evropa, jejíž demokratické a budoucí integraci do EU ČR dlouhodobě podporuje.
- Česká vláda by měla najít koordinovanější a zodpovědnější přístup při přípravě a čerpání z fondů Evropské unie. Je třeba přestat používat tuto otázku jako zbraň v politickém boji a identifikovat chyby, abychom jim mohli příště lépe předcházet.

zet. ČR by měla maximálně využít toho, že až do roku 2013 má šanci být čistým příjemcem prostředků z evropského rozpočtu, protože v příští rozpočtové perspektivě tolik peněz jako nyní mít již k dispozici nebude.

- Podle odhadů Evropské komise by koncem roku 2008 měly být Česká republika a Maďarsko jedinými zeměmi Evropské unie, jejichž schodek veřejných financí přesáhne tři procenta HDP. Tento fakt vylučuje brzkou integraci do evropské měnové unie. ČR by měla využít současnou ekonomickou konjunkturu k razantnějšímu snížení schodku veřejných financí, ať již se rozhodne přijmout měnu euro dříve či později.
- ČR by měla též prosazovat redukci počtu evropských agentur. Alternativou je podpora zřizování sítí národních institucí koordinovaných z Bruselu a investice do mobility jejich pracovníků.

DOPORUČENÍ PRO ČESKOU ZAHRANIČNÍ POLITIKU
V ROCE 2008

TRANSATLANTICKÉ VZTAHY

- Vláda by měla zlepšit komunikaci „dovnitř“ země ve věci americké radarové základny a vysvětlovat strategické a bezpečnostní souvislosti našeho zapojení do systému protiraketové obrany, a také objasňovat veřejnosti technické detaily, které mají potenciální přímý vliv na život v okolí radaru (vliv na zdraví, přístup do prostoru apod.)
- Čeští vyjednávači o zapojení do protiraketové obrany by se měli soustředit na dosažení výhodných podmínek smluv se Spojenými státy americkými. Není přitom třeba určovat termín ukončení jednání. Vládní představitelé také musí dále komunikovat s Ruskem, nicméně musí zároveň odmítnout představu o právu veta pro Moskvu. Rozhodnutí o účasti v protiraketovém systému přísluší pouze České republice s přihlédnutím k názorům spojenců, vzhledem k členství ČR v severoatlantickém bezpečnostním systému.
- Česká diplomacie by měla dále pokračovat v tlaku na zrušení vízové povinnosti pro cesty do USA, přičemž by měla zachovat solidaritu a koordinaci s dalšími členy Koalice pro vízovou rovnoprávnost a při jednáních s americkou stranou usilovat o dosažení dalších úprav legislativy USA tak, aby bylo všem zemím „Koalice“ umožněno dosažení úplné bezvízové reciprocity.
- Ve vztazích se Spojenými státy americkými by Česká republika měla věnovat větší pozornost celoevropským tématům, nejen proto, že bude v rámci českého předsednictví zodpovědná za první summit EU-USA po nástupu nové administrativy.
- Ve vztahu se Spojenými státy americkými i v rámci EU by se ČR měla v oblasti lidských práv zaměřit i na další země Latinské Ameriky, kterých se tato problematika týká (např. Venezuela) a sledovat další vývoj v zemích, kde existuje riziko ohrožení demokratického vývoje, není-li již narušen (např. Bolívie, Nikaragua či Ekvádor).

DOPORUČENÍ PRO ČESKOU ZAHRANIČNÍ POLITIKU
V ROCE 2008

STŘEDOEVRÓPSKÁ SPOLUPRÁCE

- Během zbývajících půlročního předsednictví ve Visegrádské skupině by se Česká republika měla více soustředit na spolupráci těchto zemí alespoň v otázkách východní politiky a energetické bezpečnosti v rámci EU. Uvažováno by mělo být i o možnosti využití Visegrádské skupiny pro zmírnění slovensko-maďarského napětí.
- Česká republika by se měla snažit více spolupracovat s Polskem při podpoře demokratických reforem a lidských práv ve východní Evropě a na Jižním Kavkaze. Dobrou příležitostí pro to je i nástup nové polské vlády, jež by mohla být k takové spolupráci otevřenější.
- Vztahy Visegrádské skupiny s Moldavskem a Ukrajinou a GUAM jako celku by se měly soustředit na konkrétní iniciativy a projekty.
- Pozornost by měla být věnována i Arménii a podpoře projektů regionální spolupráce na Jižním Kavkaze.
- Česká zahraniční politika by měla dále posilovat vztahy a konkrétní spolupráci s Pobaltskými zeměmi, jejíž potenciál je prozatím využíván nedostatečně.
- Ve vztazích s Rakouskem by se česká zahraniční politika měla pokusit vnášet jiná témata než problematiku jaderné elektrárny Temelín, a to nejlépe taková, jež by byla zaznamenatelná i v širším společenském diskursu. Možné je zde uvažovat o financování příhraničních projektů, spolupráce na komunální úrovni a většího množství stipendií ze státních rozpočtů obou zemí či společné kandidатуры na pořádání významné sportovní akce, například ve fotbale.

DOPORUČENÍ PRO ČESKOU ZAHRANIČNÍ POLITIKU
V ROCE 2008

VÝCHODNÍ EVROPA A KAVKAZ

- Vzhledem k očekávanému vyhlášení nezávislosti Kosova na počátku roku by Česká republika měla být připravena na eskalaci napětí v otázce tzv. zamrzlých konfliktů a to především na Jižním Kavkaze. Nastalou situaci se bude snažit využít Rusko a na jakýkoliv posun jeho stanoviska k uznání či další podpoře nezávislosti zejména Abcházie může gruzínská strana odpovědět silou. Očekávat lze rovněž růst napětí kolem Jižní Osetie a snahu Tbilisi o obnovu svrchovanosti v této oblasti v první polovině roku.
- V otázkách zamrzlých konfliktů by se měla více angažovat Evropská unie, což bude aktuální také v souvislosti se snahou Gruzie a Moldavska o změnu podoby vyjednávacích formátů a mírových misí nasazených v těchto oblastech, které de facto kontroluje Rusko. ČR by měla tyto snahy aktivně podporovat.
- Česká diplomacie by měla pozorně sledovat vývoj v Gruzii, kde proběhnou na počátku ledna prezidentské a v průběhu roku i parlamentní volby. ČR by měla využít svého dobrého postavení mezi gruzínskými politiky a zasazovat se o zlepšení situace v oblasti demokratické transformace a svobody slova v zemi. Rovněž případné schválení NATO MAP (Membership Action Plan) by mělo být zřetelně podmíněno dodržováním demokratických standardů.
- Pozornost by měla být věnována i únorovým prezidentským volbám v Arménii, jejichž průběh a výsledek ovlivní další vnitro i zahraničněpolitické směřování země a otázku konfliktu o Náhorní Karabach. Tě by se ČR měla více věnovat i z hlediska nadcházejícího předsednictví v Radě EU.
- Česká republika by měla vybudovat mechanismus, jenž by Ministerstvu zahraničních věcí umožnil flexibilně vysílat do transformujících se zemí východní Evropy (Gruzie, Moldavsko, Ukrajina a v případě zájmu i Arménie a Ázerbájdžán) na kratší či delší pobyty experty, popřípadě expertní týmy na konkrétní problematiku dle zájmu přijímající strany.
- Česká diplomacie by se také měla soustředit na otázku další liberalizace schengenského vízového režimu se státy východní Evropy. Spíše než na usnadnění získání víz pro určité skupiny osob by se měl tento režim soustředit na plošné zjednodušování požadavků celé procedury a vydávání dlouhodobých a vícevstupních víz (čímž se také zužuje prostor pro korupci). S Ukrajinou a Moldavskem by měla být zahájena jednání vedoucí ke konkrétnímu plánu ustanovení bezvízového režimu (umožňuje to uzavřená dohoda o vízových usnadněních). Tato smlouva by měla být co nejdříve uzavřena s Gruzii a jednání o ní by mělo být nabídnuto Arménii a Ázerbájdžánu. Vzhledem k nedemokratickému režimu vládnoucímu v Bělorusku je třeba jednostranně řešit otázku vízového režimu s touto zemí. Bělorusko je jediným přímým sousedem Unie, jehož občané platí za ví-

zum 60 euro, což spolu s administrativně složitým procesem získání víza klade vážné překážky pro cestování Bělorusů do zemí EU a de facto posiluje stávající režim, jenž nemá o kontakty svých občanů se západem zájem.

- ČR by měla nadále podporovat běloruskou demokratickou opozici a být připravena na možné turbulence spojené s ekonomickými problémy vládnoucího režimu. Výsledky plánovaných podzimních parlamentních voleb by neměly být uznány, pokud neproběhnou v demokratických podmínkách. ČR by se měla rovněž aktivněji zasazovat o větší a cílenější podporu běloruských nezávislých demokratických iniciativ z prostředků EU. Jak v české, tak i evropské podpoře je přitom klíčové, aby byla směřována prioritně na aktivity probíhající přímo v Bělorusku (a ne za jeho hranicemi, jak je tomu často nyní). Česko by se také mělo postavit proti uvažované změně přístupu EU k Bělorusku směrem k orientaci na postsovětskou nomenklaturu či dokonce jednání s režimem. Demokratická transformace Běloruska má totiž takovou naději na úspěch, jak silná bude demokratická opozice a jak ji západní země dokáží podpořit. Očekávat demokratizaci země od postsovětské nomenklatury je zcela liché.
- Je nutno pozorně sledovat vnitropolitický vývoj Moldavska, upozorňovat na trvající problémy v oblasti státní správy, soudnictví, svobody médií a podporovat pozitivní kroky v tomto směru.
- Česká republika by měla výrazně zlepšit podmínky a kulturu vydávání víz na svých zastupitelských úřadech v zemích bývalého Sovětského svazu. Zároveň by měla usilovat o zjednodušení podmínek a zrychlení udělování víz v rámci Schengenu.
- ČR by se měla během revize finanční perspektivy EU 2007-2013 plánované na roky 2008 a 2009 zasazovat o zvýšení prostředků určených pro ENPI (European Neighbourhood and Partnership Instrument), přičemž by rovněž měla rozhodně požadovat vyrovnání prostředků určených pro jižní a východní sousedy EU.
- V případě dalšího pošlapávání občanských a lidských práv v Rusku by ČR mělo navrhnout omezení čerpání prostředků z ENPI pouze na ty ruské subjekty, jež nejsou kontrolovány vládou a mají potenciál přispět k podpoře skutečně nezávislých iniciativ a médií.
- Česká republika by měla podpořit brzké uzavření asociační či evropské smlouvy mezi Ukrajinou a Moldavskem po vypršení platnosti Smluv o partnerství a spolupráci s těmito zeměmi v březnu respektive červnu 2008.
- Po vypršení dosavadní smlouvy o Partnerství a spolupráci s Ruskem 1. prosince 2007 je její platnost automaticky prodloužena do téhož data v roce 2008. Česká

republika by se měla výrazněji zapojit do diskuse o dalších vztazích a politice EU vůči Rusku, a to i na základě vývoje kolem plánovaných březnových prezidentských voleb a budoucí role Vladimira Putina a s ohledem na možnost nutnosti zabývat se touto otázkou i během našeho předsednictví v první polovině roku 2009.

DOPORUČENÍ PRO ČESKOU ZAHRANIČNÍ POLITIKU
V ROCE 2008

BALKÁN

- Nejpalčivější otázkou balkánské politiky roku 2008 bude status Kosova. Po neúspěšné sérii jednání stále není možné dosáhnout dohody obou zneprátelených stran ani schválit v Radě bezpečnosti OSN rezoluci o statutu Kosova. Nejednotný postoj panuje i mezi státy Evropské unie. Česká republika by měla jasněji formulovat své stanovisko ke kosovské otázce a podmínky, za nichž by byla ochotna uznat kosovskou nezávislost. Je třeba zdůrazňovat, že se nejedná o optimální řešení, ale o jediné možné řešení. Jednostranně vyhlášené a uznané Kosovo by se mohlo stát nebezpečím pro další respektování mezinárodního práva a pro stabilitu jižní části západního Balkánu.
- Česká republika by se měla stavět proti rozdělení provincie, které je stále víc patrné a na kterém Bělehrad cíleně pracuje. Byla by tím porušena důležitá zásada o neměnnosti hranic. Mohla by tím být ohrožena celistvost dalších států na současném Balkáně. Velmi pravděpodobné by byly důsledky na Makedonii. Rozdělení Kosova by mohlo způsobit neklid i v albánských oblastech na jihu Srbska nebo v Republice Srbské na území Bosny a Hercegoviny. Česká republika musí zdůrazňovat, že Kosovo musí zůstat multietnickou oblastí, kde je třeba dbát na ochranu práv menšin a kulturního bohatství. V té souvislosti je třeba trvat na tom, aby existovaly mechanismy kontroly a vymáhání těchto zásad.
- Česká republika by měla prosazovat programy ekonomické a sociální pomoci pro Kosovo, a to především ze strany Evropské unie. Katastrofální životní standardy a sociální situace většiny obyvatel skrývají potenciál budoucích sociálních nepokojů, které by snadno mohly nabýt i národnostního kontextu. Česko by navíc mělo v rámci střední Evropy iniciovat program na přijetí pracovní síly z Kosova, která v následujících letech zřejmě začne přicházet kvůli špatným životním podmínkám v Kosovu. Připravenost cílových států bude klíčová, aby byla zabezpečena nízká kriminalita příchozích z Kosova na našem území a kontrola jejich pohybu.
- Kosovo v následujících letech po vyřešení statutu bude obnovovat většinu zničeného průmyslu a momentálně téměř nevyužívaných nerostných zdrojů. Ekonomická diplomacie by neměla ztratit tento potenciál pro české firmy z patrnosti. Půjde o investice do energetiky, důlního průmyslu a zpracování barevných rud. Provincie navíc bude investovat do infrastruktury a dalších oblastí.
- Česko by mělo jít v čele těch členských států Evropské unie, které jsou zainteresovány na co nejrychlejší integraci států jihovýchodní Evropy do Unie. V případě Srbska je nutné nadále zdůrazňovat, že jeho rychlé přiblížování Unii není náhradou za eventuální nepříznivý výsledek jednání o Kosovu a za požadavek vydávání obviněných z válečných zločinců před Mezinárodní trestní tribunál pro bývalou Jugoslávii. Česko by mělo dávat jasnou podporu demokratickým si-

lám v balkánských zemích, ať už se jedná o vládní strany, opozici, či nevládní sektor.

- Česká diplomacie by se na Balkáně měla silněji angažovat v ekonomické sféře. Vláda by měla podporovat české investice v regionu a hájit jejich zájmy ve vztahu k regulátorům trhu a při vytváření legislativy. Větší podporu by měly mít i kanceláře agentury Czechtrade na Balkáně. Země jihovýchodní Evropy stále více modernizují svou infrastrukturu a podnikům scházejí technologie. Proto se zde otvírá i velký prostor pro zakázky do mnoha odvětví.
- Česko by mělo urychlit dobudovávání sítě zastupitelských úřadů na Balkánském poloostrově. Zcela kompletní stále nejsou diplomatické mise v Makedonii nebo Černé Hoře. Česko by mělo mít ve všech balkánských zemích zastoupení na úrovni velvyslance a disponovat co nejhustší sítí konzulárních jednatelství. Pro co největší efektivitu úřadů a úsporu nákladů lze doporučit spolupráci se Slovenskem či dalšími středoevropskými zeměmi.
- Česko by se mělo mnohem silněji profilovat jako přátelská země Srbska. Česká diplomacie by mnohem otevřeněji měla podporovat demokratické složky současné srbské společnosti, nezávisle na tom, jestli se jedná o vládní strany, opozici anebo nevládní sektor. Nemělo by přitom jít jenom o podporu morální, ale o konkrétní projekty. Jednoznačnou podporu by například měly mít okresy a samosprávy orientované prodemokratickým a proreformním směrem. Srbsko se postupně začne připravovat na kandidátský statut na členství v Evropské unii. Vysloveně nevyvinutý zůstal regionalizmus v této balkánské zemi. Právě Česko má s jeho rozvojem zkušenosti, které by stálo za to srbským kolegům předat.
- Česko je jedním ze států, které mohou přinést do Srbska konkrétní zkušenosti z transformačního procesu. Kromě budování krajské samosprávy se tak může jednat o další posilování role ombudsmana ve společnosti, o know-how v oblastech rozvojových projektů a programů pro příliv přímých zahraničních investic do jednotlivých samospráv.
- Pro Česko je velmi důležitá ekonomická spolupráce s Republikou Srbskou v Bosně a Hercegovině. Podnikatelské prostředí dosud nesplňuje všechny parametry pro liberální trh, přesto je potřeba i za těchto podmínek umět využít potenciálu, který tento stát skýtá. Pro Česko může být zajímavý především elektroenergetický průmysl. Velké možnosti jsou i pro malé a střední podnikání jak na úrovni investic, tak v případě přímých zakázek v oblasti infrastruktury či dopravní techniky a dalších oblastí. Pro tuto oblast je důležitá aktivní přítomnost zástupce agentury CzechTrade v této zemi a bylo by nevhodné, aby se opakovala situace ze Srbska, kdy tato agentura nechá po několik měsíců svou kancelář neobsazenou.

- Bosna a Hercegovina je státem, který zatím nefunguje příliš efektivně. Česko by mělo vyjadřovat silnou podporu vysokému představiteli a zvláštnímu představiteli Evropské unie, slovenskému diplomatovi Miroslavu Lajčákovi. Jeho snaha o reformy je velká, ovšem možnost přesvědčit bosenské lídry o jejich nutnosti je značně limitovaná. Česko by mělo Bosně a Hercegovině adresovat nezměněný či navýšený objem prostředků rozvojové spolupráce. Zlepšení tamního prostředí je v politickém i ekonomickém zájmu Česka.
- Česká republika by se měla snažit předat Chorvatsku co nejvíce zkušeností ze svých přístupových jednání s EU a podporovat rychlý vstup této země do Evropské unie. Bylo by potřeba se nadále snažit podporovat příliv českých investic a dalších obchodních aktivit do Chorvatska, mimo jiné i do cestovního ruchu. Česko by tak mělo zdůrazňovat, že v Chorvatsku je třeba zprůhlednit vypisování různých tendrů, zlepšit podnikatelské prostředí a postupně otevřít trh s nemovitostmi. Česko by mělo trvat na tom, aby Chorvatsko splnilo své závazky v podobě ochrany práv menšin a návratu uprchlíků.
- Česká republika má poměrně velké rezervy i v kulturní spolupráci. S ohledem na všeobecné povědomí obou národů o vzájemných vztazích z minulosti by stálo za úvahu kulturní vztahy institucionalizovat například v podobě rozšíření sítě Českých center. Podporou překladů a systematickým organizováním kulturních akcí je možné se více dostat do podvědomí i těch, kteří ovlivňují ekonomický chod země a přivést je na myšlenku spolupráce i v jiných oblastech.

DOPORUČENÍ PRO ČESKOU ZAHRANIČNÍ POLITIKU
V ROCE 2008

BLÍZKÝ VÝCHOD

- Zahraniční politika České republiky vůči zemím Blízkého východu musí být v souladu s obecnými principy prosazovanými ČR jinde ve světě, zejména s důrazem na demokratické zásady, svobody občanů a základní lidská práva. Zahraničněpolitická konzistentnost bude posilovat mezinárodní kredit ČR, aniž by měla pozorovatelný negativní vliv na ekonomické a obchodní zájmy v zemích regionu. Flagrantní případy perzekucí a porušování lidských práv nesmějí zůstat bez odsouzení či kritické zmínky v mezinárodních fórech. Tento přístup by měl vycházet ze zkušeností ČR z dob vlastní nedemokratické minulosti a není v rozporu s dosavadním přístupem „vyvážené“ politiky, ani s možnostmi navazovat na tradiční dobré vztahy se zeměmi regionu.
- Blízkovýchodní politika ČR musí být zároveň slučitelná s principy a realitou politických rámců EU vztahujících se k regionu, tedy především s Eurostředomořským partnerstvím v jeho současné formě určené Evropskou politikou sousedství. Aktivní participace ČR v těchto rámcích a její podíl na formulaci Společných pozic EU jsou jedním z nejvýznamnějších nástrojů pro efektivní realizaci české politiky vůči Blízkému východu.
- Česká republika by svojí zahraniční politikou včetně příslušného působení v institucích EU měla být činná v těchto základních oblastech: bezpečnost včetně společného boje proti terorismu; ekonomická spolupráce s cílem posílení exportních příležitostí a rovněž též adekvátní podíl na úsilí o politickou reformu regionu směrem k demokratické transformaci.
- Česká republika by měla i nadále plně podporovat tlak mezinárodního společenství v oblasti iránského jaderného programu. Nedemokratický charakter nejvyššího politického vedení Íránu musí zůstat předmětem kritiky. Zároveň je však vhodné ocenit některé pozitivní jevy, které se v Íránu v regionálním měřítku objevují – zejména demokratičnost parlamentních voleb a nižších úrovní politiky či částečná funkčnost občanské společnosti.
- Česká republika by měla i nadále umožňovat a podporovat vysílání programů Svobodné Evropy z Prahy. Případné negativní dopady na české ekonomické zájmy v Íránu nelze stavět nad obecný princip svobodného přístupu k informacím.
- ČR by měla pokračovat ve využívání svých stávajících kapacit rozvojové a transformační asistence v Íráku. Česká diplomacie by měla současně vyjadřovat podporu irácké vládě vzešlé z demokratických voleb a jejímu úsilí o zachování jednotného Íráku. V případech mezinárodně vypisovaných soutěží pro zahraniční společnosti v Íráku by česká diplomacie měla nabízet podporu českým účastníkům v maximální možné míře.

- V otázkách izraelsko-palestinského konfliktu musí být klíčovým principem nezaujatý přístup a jednotné hodnocení obou stran. Uplatňování jednotných standardů musí být jednoznačně nadřazeno apriornímu upřednostňování jedné ze stran konfliktu. Česká zahraniční politika by se měla připojit k hlasům zdůrazňujícím nutnost řešení konfliktu dohodou vedoucí k vzniku schůdného dvoustátního uspořádání, kdy oba budoucí státy budou schopny plně vykonávat svoji suverenitu se vzájemnými bezpečnostními zárukami.
- ČR musí podporovat úlohu USA v roli nestranného prostředníka při jednání mezi oběmi stranami a aktivně se zasazovat o zachování účinné politické a ekonomické asistence Evropské unie v mírovém procesu. Kroky izraelské vlády a zejména současné palestinské vlády na Západním břehu vedoucí ke smírnému řešení by měly být explicitně oceňovány. Režim Hamásu v pásnu Gazy musí zůstat předmětem mezinárodního odsouzení nikoli pro své islámské pozadí, nýbrž pro otevřenou podporu násilného střetu.
- ČR musí věnovat maximální pozornost své nové zodpovědnosti ohledně vedení Provinčního rekonstrukčního týmu v Afghánistánu, čímž může významně přispět ke spojeneckému úsilí o stabilizaci země. Zároveň by měla být připravena dále udržovat přítomnost svých oddílů v zemi, dokud o ně bude ze strany NATO zájem.
- Ve vztahu k Egyptu musí ČR zdůrazňovat nutnost legitimní vlády a jejího budoucího předání prostřednictvím transparentních a nezmanipulovaných voleb do parlamentu i na pozici prezidenta. Ty ovšem musí proběhnout za demokratičtějších podmínek než v minulosti.
- Česká diplomacie by měla být připravena poukázat na klesající legitimitu syrského vládního režimu a konsekventně odsuzovat politické perzekuce novinářů, opozičních aktivistů a dalších občanů.
- Ve vztahu k Libanonu by ČR měla zdůrazňovat důležitost budování silného jednotného státu bez nepřátelského vměšování sousední Sýrie. Vnitropolitické krize musí Libanon řešit politickou cestou s vyloučením násilí a vojenských akcí, v čemž jej západní státy včetně ČR musí efektivně podporovat.
- V Egyptě, Sýrii, Jordánsku i v zemích severní Afriky dosud přetrvává dědictví dřívější silné ekonomické spolupráce. Česká diplomacie by se měla aktivně snažit tyto momenty objevovat, nacházet příležitosti k opětovnému navázání kontaktů a budovat dobré pozice pro možnou další spolupráci. Českým subjektům schopným těchto pozic využít by pak měla patřit praktická podpora zastupitelských úřadů.

DOPORUČENÍ PRO ČESKOU ZAHRANIČNÍ POLITIKU
V ROCE 2008

BEZPEČNOSTNÍ A OBRANNÁ POLITIKA

- Jednou z nejviditelnějších aktivit Ministerstva obrany ČR (MO) jsou zahraniční mise, kde se ČR dlouhodobě prezentuje jako kvalitní, aktivní a spolehlivý partner. V tomto trendu by se mělo i nadále pokračovat.
- Česká republika by měla ve zvýšené míře usilovat o sdružování kapacit a zdrojů pod hlavičkou Evropské unie, která buduje brigády rychlého nasazení. Tento koncept je komplementární k roli Severoatlantické aliance. S ohledem na předsednictví České republiky v Radě Evropské unie v roce 2009 je nezbytné provést důslednou analýzu vývoje na západním Balkáně s ohledem na rozšíření o Chorvatsko. Tento region, který se jen pomalu vzpamatovává z nestabilního vývoje 90. let, vyžaduje neustálou pomoc.
- Skutečnost, že Česká republika využívá analýzy dokumentu „Bezpečnostní strategie České republiky“ z roku 2003, nás nutí se zamyslet nad aktualizací textu, který má strategický význam nejen pro ministerstva obrany a vnitra a českou armádu, ale i pro další oblasti. Za tímto účelem by se měla rozvinout široká debata s bezpečnostní komunitou, akademickou sférou a širší veřejností. V současné době probíhá pouze zvýšená aktivita ohledně mediálně vděčné základny protiraketové obrany USA na území ČR.
- Vážnou slabinou, která by mohla ohrozit další z fází transformace Armády České republiky (AČR) v plně profesionalizovaný sbor je netransparentní a nepromyšlený plán akvizic nové výzbroje a výstroje. Tato skutečnost má své dopady jak na funkčnost armády samotné, tak i na vnímání míry korupčnosti v rezortu. Armáda a MO si nemohou dovolit plýtvat s prostředky ze státního rozpočtu, které se rok od roku tenčí. V této souvislosti považujeme za krok správným směrem snahu vytvořit Národní úřad pro vyzbrojování.
- AČR musí získávat do své výzbroje pouze kvalitní a prověřenou techniku, která se v krizových oblastech již osvědčila. Zejména mise českých vojáků v Afghánistánu klade zvýšené nároky na funkčnost a odolnost používané výzbroje a výstroje.
- Ministerstvo obrany a malé a střední podniky z celé České republiky by měly sledovat a uveřejňovat informace, které jsou již nyní publikovány v elektronickém věstníku Evropské obranné agentury. Věstník slouží jako zprostředkující článek mezi nabídkovou a poptávkovou stranou v oblasti zadávání a realizace veřejných zakázek v obranném průmyslu.
- Cvičení iráckých a afghánských bezpečnostních složek a kapacit by mělo probíhat jak ve zmíněných rizikových oblastech, tak i v ČR. AČR by tak minimalizovala riziko ohrožení svých vojáků. Je však nezbytné provést pečlivý výběr kandidátů ve spolupráci s domácími i zahraničními tajnými službami.

- Vážným ohrožením bezpečnostních zájmů ČR je dlouhodobá nestabilita v oblasti personálního obsazení klíčových postů pod správou Ministerstva vnitra (MV) a Ministerstva obrany. Výzvědné a kontrašpionážní agentury jsou tak postiženy nedostatkem jasného vedení a plánování. Pokud MV připravuje další reformu v tomto sektoru, mělo by pečlivě zvážit všechny důsledky a v diskusi s odborníky najít urychlené řešení.
- Ekonomická diplomacie by neměla kolidovat s dodržováním kontrolních režimů na vývoz určitých typů zbraní do tzv. rizikových zemí. Případný odprodej podzvukových letounů L-159 by neměl být výjimkou.
- V dubnu proběhne summit NATO v Bukurešti. Mezi hlavní témata bude patřit mise NATO v Afghánistánu, kde spojenci řeší nedostatek jednotek, protiraketová obrana, zejména studie o politických a vojenských souvislostech amerického systému v Evropě a případné rozšiřování Aliance, protože Albánie, Chorvatsko a Makedonie očekávají pozvánku ke vstupu do NATO. ČR by na summitu toto pozvání měla podpořit.
- Spuštěním plynovodu pod Baltem by se dramaticky zhoršilo geopolitické postavení zemí mezi Německem a Ruskem včetně ČR, jelikož doposud je Rusko závislé na transitu svého plynu přes toto území. ČR by se měla připojit k polskému úsilí o zabránění výstavby plynovodu Nord Stream a odmítnout také výstavbu vedení jeho odbočky, jež by mělo přes naše území vést ze Saska do Bavorska.
- Pozitivní je, že malá skupina českých vojáků, kteří v Bagdádu pod hlavičkou NATO cvičí důstojníky irácké armády, by měla v misi i nadále pokračovat a ČR by se nadále měla podílet na civilním rozvoji země.

DOPORUČENÍ PRO ČESKOU ZAHRANIČNÍ POLITIKU
V ROCE 2008

AZYLOVÁ A MIGRAČNÍ POLITIKA

- Česká republika by se měla aktivně zasazovat o zjednodušení a liberalizaci vízových režimů se státy východní Evropy, přičemž by ale zároveň měl být kladen důraz na bezpečnost cestovních dokladů občanů těchto zemí a na zlepšení spolupráce v oblasti odhalování falešných dokumentů.
- Řešena musí být problematika nelegálního zaměstnávání cizinců, především výrazným zjednodušením jejich legálního zaměstnávání, posílením práv cizinců, razantním zvýšením kontroly nad tzv. agenturami práce a postihem jejich jednání, které porušuje právní předpisy či dobré mravy, a rozhodným postihem firem, které zaměstnávají cizince nelegálně, včetně jejich vyloučení z výběrových řízení na státní zakázky.
- Jak navrhuje Migrační manifest zveřejněný na internetových stránkách migrationonline.cz, Česká republika by „měla vytvořit transparentní a motivující podmínky pro migranty, aby si osvojili český jazyk, zorientovali se ve společnosti a zapojili se do hospodářského, sociálního, kulturního a politického života společnosti. Zároveň je třeba zajistit, aby relevantní veřejné instituce na státní, krajské a obecní úrovni spolu se zaměstnavateli a poskytovateli služeb jednaly s migranty informovaně a nediskriminačně a aktivně se zapojovaly do formulace integračních politik, jakož i samotného procesu integrace cizinců.“ Státní instituce by také neměly vytvářet zbytečné překážky pro nabývání státního občanství ČR, jak se tomu děje v současnosti, a to i u cizinců, kteří v ČR žijí již řadu let a jsou do společnosti plně integrováni.
- Cizincům s trvalým pobytem v ČR by mělo být umožněno volit minimálně v komunálních volbách, jelikož by to mohlo přispět k jejich integraci do české společnosti.
- Česká republika by měla věnovat větší pozornost problematice obchodu s lidmi, konkrétně v oblasti legislativy, prevence, spolupráce s nevládními organizacemi a v samotné zahraniční politice.

DOPORUČENÍ PRO ČESKOU ZAHRANIČNÍ POLITIKU
V ROCE 2008

LIDSKÁ PRÁVA

- Česká republika by se měla spolu s dalšími demokratickými zeměmi rozhodně postavit pokusům Ruska a některých států Společenství nezávislých států (SNS) o faktické znemožnění OBSE efektivně monitorovat volby a podporovat lidská práva v členských zemích této organizace.
- Česká republika by měla na půdě Evropské unie prosazovat diskusi o setrvání zemí EU v Radě OSN pro lidská práva, jejímiž členy jsou také země flagrantně porušující lidská práva. Členství v takovém orgánu může diskreditovat úsilí ČR v oblasti prosazování lidských práv.
- Transformační spolupráce má smysl a účinnost coby nástroj zahraniční politiky jen tam, kde je efektivní a kde lze dosáhnout reálných změn. Zohledněny by měly být i politické zájmy ČR vůči danému regionu a dosažitelný synergický efekt. Na základě těchto kritérií je žádoucí přehodnotit dosavadní výběr cílových zemí, zejména v případě české transformační pomoci Barmě. Naopak lze zvážit potenciál transformační pomoci územím pod Palestinskou samosprávou a její rozšíření na další země Jižního Kavkazu (Arménii a Ázerbájdžán).
- Výše uvedené ovšem neznamená, že by Česká republika měla upustit od politické podpory demokratické opozice v Barmě. ČR si na mezinárodní scéně získala dobré jméno i v souvislosti se svojí nezištnou pomocí Barmě a díky zasazování se bývalého prezidenta Václava Havla o osvobození disidentky Aun Schan Su-Ťij. V tomto úsilí by však ČR měla klást důraz na koordinovaný postup v rámci EU a v tomto duchu pokračovat ve vystupování na všech mezinárodních fórech.
- Ratifikaci Římského statutu je třeba, zejména s ohledem na faktické zahájení činnosti Mezinárodního trestního soudu, vnímat jako prioritu české zahraniční politiky, a to především na půdě Parlamentu ČR.
- Podpora demokracie a lidských práv v prioritních zemích české transformační spolupráce (Bělorusko, Moldavsko, Ukrajina, Gruzie, Kuba a další) musí být účinně cílena na podporu aktivních složek občanské společnosti a na rozvoj nezávislých médií. Je rovněž třeba, aby ČR našla způsob efektivnější přímé finanční a materiální podpory demokratických sil v těchto zemích.
- ČR by měla aktivně podporovat činnost nově ustavené nadace European Foundation for Democracy through Partnership (EFDP), jejíž oficiální otevření je plánováno na polovinu dubna 2008. Nezávislá nadace na celoevropské úrovni financovaná Evropskou unií (evropská obdoba americké National Endowment for Democracy (NED) je prvkem, který posílí transformační aktivity České republiky a dalších zemí působících na tomto poli. V neposlední řadě bude vznik nadace znamenat rozšíření možností financování transformačních projektů pro

české nevládní organizace, čímž se dále posílí pozice ČR na poli podpory demokracie a lidských práv.

- V případě Kuby by se ČR měla zasazovat o zavedení obdobných sankcí, jaké zavedla EU na jaře 2006 vůči Bělorusku. Česká diplomacie, která se v otázce Kuby dlouhodobě angažuje, by měla na evropské scéně stejně důsledně intervenovat i ve prospěch obyvatel dalších nedemokratických zemí.
- Česká republika by měla zdůrazňovat význam Rady Evropy a jejích mechanismů v kodifikaci a ochraně lidských práv. Rada Evropy by měla pomáhat v implementaci regionálních mechanismů ochrany lidských práv jiným zemím formou technické právní asistence.
- Česká republika angažující se na poli lidských práv by měla být v EU slyšet v diskusi o právech zaměstnanců v rozvojových zemích, jejichž porušování umožňuje tamním i zahraničním společnostem vyrábět levné spotřební zboží (týká se především Číny a Indie).
- Export zbraní je možné povolovat jen do těch zemí, které neohrožují ČR ani její spojence, nehrozí použitím zbraní v rozporu s mezinárodními standardy o ochraně lidských práv ani nehrozí riziko, že budou zbraně do takovýchto zemí reexportovat.
- Je třeba trvat na uplatňování zbrojního embarga vůči Číně zejména z důvodu důvěryhodnosti společné evropské pozice v oblasti lidských práv, ale i z hlediska bezpečnostních zájmů spojenců České republiky.

DOPORUČENÍ PRO ČESKOU ZAHRANIČNÍ POLITIKU
V ROCE 2008

EKONOMICKÁ DIPLOMACIE

- ČR by měla posílit platformy pro styk podnikatelské a vládní sféry, kde by docházelo k systematickému dialogu mezi těmito subjekty právě na téma formulace a obhajoby ekonomických zájmů ČR. Situaci podnikatelů je třeba vnímat, jelikož její dopady mají široký a obecný přínos. Za vytvoření této platformy a koordinaci zájmů a potřeb na jedné straně a možností na straně druhé, by se mělo zabývat Ministerstvo zahraničí společně s Ministerstvem průmyslu a obchodu.
- Je nutný odpovědnější přístup vlády k ekonomické diplomacii tím, že otázky ekonomické diplomacie budou opět zastoupeny ve vedení MZV na úrovni náměstka a že tento post bude zastáván kvalifikovanou a kompetentní osobou.
- Oba odpovědné resorty by měly zajistit lepší kontrolu a dohled nad aktivitami obchodních oddělení na českých zastupitelských úřadech. Úřady by měly koordinovat svou činnost s agenturou CzechInvest a aktivněji asistovat českým firmám a podnikatelům při vstupu na nové trhy. Je nezbytná aktivizace těchto oddělení, aby se výrazněji angažovaly jak v pomoci jednotlivým českým podnikům, tak v prezentaci České republiky jako takové. V těchto případech jsou klíčové pozice obchodních radů, kteří často postrádají elementární schopnosti a stimuly ze strany MZV k efektivnější činnosti.
- Je potřebné zlepšit image České republiky v zahraničí kontinuou podpory její „corporate identity“. Zvolením „bublin“ jako loga ČR byl udělán krok jistým směrem, který již není vhodné měnit. Spíše než na samotném designu zde záleží na plošnosti a dlouhodobosti využívání tohoto loga. Tohoto úkolu by se měly šířeji ujmout instituce k tomu určené. Diskuse o tom, zda-li je dané logo pro ČR vhodné či ne, je v současné chvíli bezpředmětná a může image ČR jen dále poškodit.
- Ke skutečně koordinované, jednotné a kvalitní prezentaci naší země navenek zatím chybí nutná dostatečná vůle, koordinace všech příslušných státních úřadů a podpora vedoucích státních činitelů. České zastupitelské úřady také stále nemají k používání vizuálního stylu dostatečné informace a podklady.
- Vláda by neměla dopustit sloučení agentur CzechTrade a CzechInvest. Jejich agenda je jasně daná a každá má svůj smysl. S tím souvisí zachování nezávislosti těchto agentur. Tyto agentury jsou expertní a politické změny v zemi by na ně neměly mít vliv. Personální změny, které agentura CzechInvest zažila v roce 2007, by se již neměly opakovat.
- ČR navzdory celkovým vynikajícím exportním výsledkům zaostává ve vzájemné bilanci s některými státy, zejména s Čínou. Obchodní výsledky ve vztahu k Pekingu jeví navzdory deklarovaným snahám ČR rychle se zhoršující tendenci a řadí ČR na jedno z posledních míst v EU. Je proto nutné podniknout sérii praktických kroků, které by tento negativní trend zvrátily.

DOPORUČENÍ PRO ČESKOU ZAHRANIČNÍ POLITIKU
V ROCE 2008

ROZVOJOVÁ SPOLUPRÁCE

- Výzvou do blízké budoucnosti je, aby si Česká rozvojová agentura (Agentura) vy-
budovala postavení svébytné a sebevědomé organizace, která dostojí svému po-
slání přispívat ke zvýšení kvality života lidí v partnerských rozvojových zemích.
Důležité proto bude, aby se stala respektovaným partnerem pro samotné MZV,
pro ostatní subjekty státní správy ČR, ale samozřejmě také v zahraničí na úrovni
dárců i příjemců.
- MZV by mělo využít stávající shody napříč politickým spektrem v otázce rozvo-
jové politiky a jejího základního směřování a vést v souvislosti s přípravou věc-
ného záměru příslušného zákona širší jednání.
- Zvážit by se při té příležitosti měly takové aspekty, jako je možnost Agentury
udělovat dotace či zřízení Agentury jako zákonem zřízené státní akciové společ-
nosti, což je jeden ze standardních modelů vyspělých dárců.
- V letech 2008 a 2009 čekají MZV dva náročné úkoly. Zpracovat novou Koncepti
ZRS a připravit nové střednědobé programy spolupráce na období 2010-2015.
V rámci přípravy Konceptu by měly být otevřeny otázky:
 - Podmíněnosti pomoci – jasně a pokud možno ve shodě s relevantními ak-
téry v ČR nalézt odpověď na otázku, zda a případně čím bude ČR podmíno-
vat svou rozvojovou spolupráci s partnerskými zeměmi. A to z důvodu, aby
do budoucna existoval jasný základ pro rozhodnutí, zda je např. nedodržo-
vání minimálních demokratických standardů a nedodržování lidských práv
důvodem pro přerušení rozvojové spolupráce ze strany ČR, anebo nikoli.
 - Vázanost pomoci – nalézt odpověď na otázku, zda je jediným hlavním cí-
lem české rozvojové politiky boj s chudobou ve světě anebo zda mezi ně pa-
tří také např. cíl využití českého know-how a uplatnění českých subjektů
na poli mezinárodní rozvojové spolupráce, potažmo v partnerských zemích
obecně.
 - Komparativní výhoda – nalézt odpověď na otázku, zda by pro stanovení kom-
parativní výhody ČR jako dárce měly být brány v úvahu zejména evaluace
dosavadních rozvojových intervencí v prioritních zemích anebo zda je krité-
rií více; zda má uvažování o stanovení komparativní výhody ČR začít diskusí
s ostatními dárci, a nikoli „nabídkou“ české expertízy v jednotlivých sekto-
rech a teritoriích.
 - Výběr prioritních zemí - nalézt odpověď na otázku, zda při výběru teritoriál-
ních priorit vycházet zejména z evaluací dosavadních programů spolupráce
a podle jakých kritérií včetně politických hodnotit, zda jsou jednotlivé part-
nerské země vhodnými kandidáty na pozici prioritních zemí ZRS ČR.

- Seznam prioritních zemí by se měl rozhodně zúžit ze současných „osm+dva“ na 4 či 5 zemí, ve kterých bude ČR pevně rozhodnuta působit dlouhodobě. Seznam by se neměl ve střednědobém horizontu dramaticky obměňovat.
- V prioritních zemích by měla být relevantně posouzena možnost zřízení pozice rozvojového atašé, který by zodpovídal za realizaci české rozvojové spolupráce a koordinaci s ostatními dárci v cílové zemi.
- V rámci vyhodnocování rozvojové spolupráce s prioritními zeměmi a přípravy nové koncepce zahraniční rozvojové spolupráce 2010-2015 by měl být kladen důraz na snahu vládnoucích vrstev přijímajících zemí dodržovat alespoň minimální demokratické standardy a dodržování lidských práv. Zatímco Vietnam požádal o ukončení rozvojové spolupráce sám, s Angolou a Jemenem by tato spolupráce měla být pro povahu zdejších vlád zrušena. Angolská vláda kromě toho netransparentně hospodaří s příjmy z těžby ropy. Vhodným kandidátem na zařazení mezi prioritní země by i z hlediska zájmů České republiky naopak mohla být Gruzie.
- Ministerstvo zahraničí musí nastavit funkční, profesionální a nezávislý systém, který zajistí kvalitní zadání evaluací pro externí pracovníky ze strany zadavatele. Tento systém by měl být přísně oddělen od realizace samotné ZRS, tedy od samotné realizace projektů a programů.
- MZV by mělo nadále ve spolupráci s Ministerstvem školství (MŠMT) a nestátními neziskovými organizacemi posílit oblast globálního rozvojového vzdělávání, a to jak ve formálním, tak neformálním vzdělávání. Důraz by měl být kladen také na vytvoření pozitivního image ZRS ČR u české veřejnosti, jejíž povědomí o situaci v rozvojových zemích a možnostech jejího řešení je stále zcela nedostatečná.
- Jelikož jsou prostředky vynaložené ČR na rozvojovou spolupráci hluboko pod úrovní doporučenou OECD i EU, měla by vláda přijmout závazný harmonogram postupného navyšování těchto prostředků tak, aby bylo doporučeného objemu dosaženo během příštích několika let, ideálně se znatelným růstem bilaterální složky od roku 2011, bude-li do té doby prokázáno, že Agentura vybudovala dostatečně profesionální a transparentní mechanismy pro zajištění efektivní realizace rozvojových intervencí.

DOPORUČENÍ PRO ČESKOU ZAHRANIČNÍ POLITIKU
V ROCE 2008

DALŠÍ OTÁZKY

- Je třeba pokračovat v procesu racionalizace sítě zastupitelských úřadů (ZÚ) České republiky. Zejména v Africe a Asii jejich počet i struktura odpovídá spíše než současným zájmům České republiky politice, jakou v Africe realizovalo socialistické Československo. Také ve srovnání s podobnými zeměmi je jejich počet naddimenzován. Důrazně by měla být přehodnocena smysluplnost existence ZÚ v Nigérii, Konžské demokratické republice, Angole a Jemenu. Otázkou je také smysluplnost existence Generálních konzulátů v 500 kilometru od sebe vzdálených Montrealu a Torontu v Kanadě, jež navíc leží 200, respektive 400 kilometrů od hlavního města Ottawy. Je třeba rovněž vážně uvažovat o zrušení zastupitelského úřadu v Kolumbii, jež nemá ani zastoupení v Česku.
- Naopak vzhledem k zájmům České republiky na Jižním Kavkaze a otevření zastoupení Arménie a Ázerbájdžánu v Praze by v roce 2008 měly být zřízeny české mise v těchto zemích. Zvažované jmenování tzv. Flying ambassadora ČR (akreditovaného velvyslance, který však sídlí v Praze a do dané země pouze dojíždí) pro Ázerbájdžán je správným, avšak nedostatečným krokem.
- V jiných případech by bylo možné zvážit vysílání jednoho či dvou diplomatů pověřených konkrétními úkoly na zastupitelský úřad spřátelené země (Německo, Polsko), jak to uplatňuje například Rakousko. Alternativou by mohly také být společné úřady s dalšími zeměmi, např. Visegrádské skupiny.
- Zásadní reformou či lépe zrušením a nahrazením novou strukturou by měly projít odbor personální a pracovněprávní a mzdový odbor, jejichž způsob práce často neodpovídá moderně pojímané personalistice. Podobně jako v řadě jiných zemí by zde měli pracovat spíše zkušení diplomaté, než administrativní personál.
- ČR by měla vyvinout zvýšené úsilí pro zajištění plnohodnotných vztahů s Austrálií, neboť oproti dvěma ZÚ v Austrálii neexistuje v Praze relevantní protějšek. V případě neúspěchu v této věci je otázkou smysl existence Generálního konzulátu ČR v Sydney, jelikož konzulární ochranu českých občanů mohou v případě potřeby zajišťovat úřady jiných členských zemí EU.
- Na místa vedoucích zastupitelských úřadů by měly být vyhlašovány vnitřní konkursy a kandidáti na tato místa by měli bezpodmínečně a objektivně splňovat jazykové požadavky a zpracovávat koncepci rozvoje vztahů a svého působení v dané zemi.
- Existujících konkursů na ostatní místa by se za jasně stanovených podmínek měly mít možnost zúčastnit i osoby působící mimo Ministerstvo zahraničí.
- Pro úspěšné fungování nově zřízené Kanceláře strategie, analýz a projektového řízení, jež by měla poskytovat i vnitřní zpětnou vazbu a kritický pohled, je nezbytné vytvořit takové podmínky, které v ní umožní zaměstnat na dobu určitou (1–3 roky) odborníky z akademické a podnikatelské sféry a think-tanků.

- Česká republika by se měla připojit k programu Junior Professional Officer v rámci OSN, jenž umožňuje při financování vysílající zemí umísťovat na jeden až tři roky experty do jednotlivých organizací systému OSN, kteří pak mohou být na tato místa převzati. Například Rakousko takto ročně umísťuje téměř desítku expertů.
- Bilaterální odbory ministerstva by se měly více zaměřit na analýzu a možnou koordinaci a budování koalic v rámci evropských politik a priorit jednotlivých členských zemí EU a újeji spolupracovat s Útvarem místopředsedy vlády pro evropské záležitosti.
- Při práci MZV je kladen malý důraz na kulturní diplomacii. Vnější propagace země má velké zázemí v její kultuře, ČR má v této oblasti značný potenciál. Mnohé ZÚ kladou na kulturní diplomacii malý důraz, a to jak finančně, tak bohužel v řazení priorit. Tato otázka není primárně spojena s množstvím alokace finančních zdrojů, velkou roli hraje i příslušná personální politika a obecná úroveň spolupráce uvnitř české diplomacie.
- Představitelé ČR, kteří mají v popisu práce zastupovat ČR navenek (kromě příslušných členů vlády i prezident a vedení obou komor parlamentu), by vždy měli při výkonu této funkce dbát dlouhodobého koncepčního přístupu, který schvaluje vláda ČR. Důvodem je především fakt, že z vnějšího pohledu by rozdílné přístupy poškozovaly celkový obraz i efekt české diplomacie.
- Stejně tak je nutná i praktická kooperace zahraničněpolitických aktivit uvnitř vlády ČR a navenek, tj. mezi vládou, oběma komorami parlamentu a prezidentem republiky. Na aktivity v tomto směru je vydáváno značné množství finančních, časových i personálních kapacit; ovšem bez náležité koordinace dochází k jejich značnému znehodnocování.
- V souvislosti s blížícím se předsednictvím ČR v Radě EU by bylo vhodné, aby politická reprezentace země uzavřela kompromis týkající se zahraničněpolitické debaty a realizace tohoto náročného úkolu. Nedílnou součástí takové dohody však musí být ochota a vůle vlády o klíčových problémech diskutovat s opozicí a hledat v těchto otázkách oboustranně přijatelný kompromis.
- V rámci dělení kompetencí mezi Ministerstvem zahraničních věcí a Útvarem místopředsedy vlády pro evropské záležitosti je nutná efektivní a vzájemná součinnost a spolupráce. Případné konflikty, které by v kontaktu těchto dvou ministerstev vznikly, by mohly vážně poškodit realizaci české evropské politiky.

POUŽITÉ ZKRATKY

AČR Armáda České republiky
CSU Křesťansko-sociální unie Bavorska
ENPI Evropský nástroj sousedství a partnerství
ESA Evropská vesmírná agentura
ESD Evropský soudní dvůr
EUFOR European Union Force
GK Generální konzulát
GUAM Organizace pro demokracii a ekonomický rozvoj Gruzie, Ukrajiny, Ázerbájdžánu a Moldavska
KFOR Kosovo Force
MDA Agentura protiraketové obrany
MF Ministerstvo financí ČR
MMF Mezinárodní měnový fond
MO Ministerstvo obrany ČR
MPO Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR
MŠMT Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR
MV Ministerstvo vnitra ČR
MZV Ministerstvo zahraničních věcí ČR
NATO Severoatlantická aliance
NNO Nestátní nezisková organizace
OBSE Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě
OECD Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
PČR Parlament České republiky
PS PČR Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky
RB OSN Rada bezpečnosti Organizace spojených národů
SB Světová banka
SNS Společenství nezávislých států
VS OSN Valné shromáždění Organizace spojených národů
V4 Visegrádská skupina
ZRS Zahraniční rozvojová spolupráce
ZÚ Zastupitelský úřad

ČESKÉ POLITICKÉ STRANY

ČSSD Česká strana sociálně demokratická
KDU-ČSL Křesťanská a demokratická unie – Československá strana lidová
KSČM Komunistická strana Čech a Moravy
ODS Občanská demokratická strana
SZ Strana zelených

PREFACE

Organisations concerned with international issues, with discussing and researching relations between countries and nations, as well as with global questions, must also focus on their own country's foreign policy performance. The idea-based approaches to and practical realisation of the nation's diplomacy are a key focus for institutions aiming to thoroughly analyse this area of the public interest.

As an independent think-tank, the Association for International Affairs (AMO) considers this area to be one of its main tasks. For us, Czech foreign policy is a priority topic. This is why the AMO Research Center has long focused on following the work of Czech diplomacy, and has established a working group for this purpose comprised of independent experts who have long monitored selected foreign policy areas. We assume the systematic monitoring and evaluation of current events is part of an approach to our analytical work that is top-notch, objective and responsible.

For the third year in a row, AMO is presenting a publication aimed at experts and focused on summarising and evaluating the work of Czech foreign policy. AMO also offers a series of recommendations aimed at formulating what we consider to be generally the most advantageous foreign policy positions and approaches.

This publication follows AMO's previous publications, *Czech Foreign Policy and the 2006 Elections* and *Agenda for Czech Foreign Policy 2007*. In the first section, the authors focus on critically evaluating the actions of the Czech Republic on the international stage during 2007; the second section is comprised of specific recommendations focused on the Czech foreign policy agenda for 2008.

This publication is partially based on the order and content of previous publications, taking up the already-introduced structure of regional and thematic areas and providing a unique opportunity to follow the development of the form and content of Czech diplomacy over time. Some topics and problems remain unresolved, while in other situations we can observe the steps that have led to improvement and correction.

Understandably, it is not possible to cover the entire agenda of Czech diplomacy exhaustively; rather, we have concentrated on those points that we consider essential, fundamental, or otherwise neglected. The authors do their best to delineate the space in which the Czech Republic might play an active role and to evaluate the options for using the tools available to Czech diplomacy.

This book, like the two works before it, is a very useful, beneficial, unique project, both in its intention and in its content. In terms of its preparation, it is naturally a very demanding task. The Association for International Affairs creates this audit of Czech foreign policy not only in spite of the demanding nature of the task, but

precisely because it is so demanding. We would like to sincerely thank everyone who contributed to our common work and thereby facilitated the creation of this unique publication.

The critical conclusions and policy recommendations we hereby submit to the Czech public are not intended to formulate a specific programme, and we are not issuing them as if they were the only correct opinion. The meaning of our work is primarily to open up debate among policy-makers, the public and experts on the means and aims of Czech foreign policy. We are convinced that such a debate continues to be very necessary.

Antonín Berdych

Chairman, AMO Supervisory Board

FOREIGN POLICY IN THE GOVERNMENT'S PROGRAMME

Václav Nekvapil

THE POLITICAL SITUATION

It took more than seven months after the parliamentary elections for a government to win a vote of confidence in the Czech Parliament, a long-sought starting point for resolution of the political crisis that began in the second half of 2006. After the failure of his first minority government, Civic Democratic Party (ODS) chair Mirek Topolánek was once again entrusted with forming a cabinet by the Czech President on 8 November 2006.

After further unsuccessful negotiations with the Czech Social Democratic Party (ČSSD) and the Communist Party of Bohemia and Moravia (KSČM), the Prime Minister decided to form a government on the basis of a tripartite coalition, i.e., with the Christian and Democratic Union – Czechoslovak People's Party (KDU-ČSL) and with the Green Party (SZ). The coalition agreement was signed in the Kramář Villa in Prague on 28 December 2006, and the President appointed the cabinet on 9 January 2007, despite his personal objections to the person selected for the role of Foreign Affairs Minister.

Independent Senator Karel Schwarzenberg, nominated to the cabinet by the Green Party and elected to the Senate on the Civic Democratic Alliance (ODA) ticket, was appointed Czech Foreign Affairs Minister. Vlasta Parkanová (KDU-ČSL) became Czech Defence Minister, and Alexandr Vondra (ODS) was appointed Deputy Prime Minister for European Affairs. The nomination of Karel Schwarzenberg became an object of controversy between the President of the Republic and the Prime Minister. At a press conference after meeting with PM Topolánek at Prague Castle on 21 December 2006, President Václav Klaus declared: "Due to our very fragile relations with Austria, I am unable to comprehend why the Prime Minister considers it appropriate for Karel Schwarzenberg to occupy the post of Foreign Minister."

In an interview for the daily *MF DNES* (23 December 2006) the President gave the reasons for his objection: "Mr Schwarzenberg is an Austrian, isn't he? If he were from Bolivia, I would say our fragile relations with Bolivia were at stake, but he is from Austria." In fact, Karel Schwarzenberg was born in 1937 in Czechoslovakia. He and his parents were forced to emigrate to Austria after February 1948. He holds both Czech and Swiss citizenship.

In another article ("Chceme opravdu vážnou diskusi?", *MF DNES*, 28 December 2006) the President further specified his objections to Karel Schwarzenberg's nomination: "I am not criticising him, but I am concerned that something like this [defending the interests of the Czech Republic] cannot be expected from someone who has only been connected (however involuntarily) with our country for a small part of his life (and, I must add, with only a part of his assets)." Moreover, the President

also did not agree that a Green Party nominee should occupy the post of Foreign Affairs Minister: “I consider it inappropriate that an essential and long-term agenda like foreign policy be predetermined by the position of a party which has only six deputies in Parliament.”

However, the Prime Minister did not identify with the President’s objections, and all of the coalition parties insisted on Senator Schwarzenberg’s nomination. In the end, the President nominated him to the new cabinet.

Topolánek’s second cabinet won a vote of confidence in Parliament on Friday, 19 January 2007 after MPs Miloš Melčák and Michal Pohanka, elected for ČSSD, left the room prior to the vote. These MPs had signed a memorandum with ODS three days prior to the vote on the terms under which they would be willing to vote for a coalition government (these concerned rather vague demands in the areas of health care, taxes, social affairs, justice, the police and political culture). During the confidence vote, all 100 votes of the governing coalition were for the government, while 97 ČSSD and KSČM MPs voted against the government, with the exceptions of Miloš Melčák, Michal Pohanka, and Social Democratic MP Petr Wolf, who did not express himself clearly during the voting and whose vote was therefore not counted.

PROGRAMME DECLARATION OF THE SECOND TOPOLÁNEK GOVERNMENT

In the Czech political tradition, prior to the passage of an act of Parliament expressing confidence in the government, the cabinet submits what is called a programme declaration. Should the elections have resulted in a coalition government, the participating political parties also declare their unity through a coalition agreement. However, neither of these institutions is recognised by the Constitution of the Czech Republic, nor by the rules of procedure of the Czech Parliament (90/1995 Sb.), nor by any other regulations. According to Article 68 of the Constitution of the Czech Republic, “within 30 days after its appointment, the government shall come forward before Parliament and ask it to take a vote of confidence”; Parliament, therefore, is not expressing confidence in the programme declaration, but in the government. For coalition governments, the government declaration, as a declaration of a political programme derived from the consensus of the governing parties, essentially copies the coalition agreement. The second government of PM Mirek Topolánek was such an example.

ODS, KDU-ČSL and the SZ signed their first coalition agreement on 26 June 2006, not quite four weeks after the elections. Compared to the coalition agreement

of December 2006, this text was substantially more brief (14 vs. 42 pages of text) and much more general. In the first coalition agreement, the chapter entitled “The European Union, International Cooperation and Security” was the very first section of the text; in the later agreement, it has been moved to eighth place. The nature of the text of the first agreement is more declaratory, while the second contains specific deadlines for fulfilling the individual obligations. The text of the coalition agreement is, with a few exceptions, identical to the government’s programme declaration. The differences are primarily in formulation and style, although the chapter on agriculture is missing from the coalition agreement.

In the preamble to both documents we find espousals of the processes of transatlantic cooperation and European integration (in that order), which “guarantee the security of the country, active involvement in international relations, and improvements to the citizens’ standard of living”. The government also undertakes to “complete the process of harmonising the legal code of the Czech Republic with European Union legislation” and to “place an emphasis on the efficient use of all monies from European funds”.

The chapter entitled “The European Union, International Cooperation and Security” is the 10th of 11 parts of the programme declaration. Two main topics are dominant: The Czech Presidency of the Council of the EU, and the country drawing on the European Structural Funds and the Cohesion Fund. The declaration handles the question of the future **institutional form of the European Union** without ever mentioning the project of the Treaty on a Constitution for Europe (the so-called Euro-Constitution): “We want a European Union that is open to the people and plainly intelligible to them, one that is competitive globally while maintaining its social and environmental model.” The government will “actively participate in the discussion on the future form of the European Union” in order to achieve this aim.

The issue of the **Czech Presidency of the Council of the EU** is given relatively a great deal of attention in the declaration. The government undertakes to “define the priorities of the presidency sufficiently in advance”, and the text of the declaration proposes several possible priorities. One of them is **reform of the Common Agriculture Policy**, primarily with a provision for the revision of CAP expenditures and the liberalisation of the global market in agricultural commodities. The Czech Republic should also join the discussion on revising **EU budget expenditures** – in this context the declaration uses the rather unclear formulation “the Czech Republic will not accentuate the introduction of a direct tax into the EU budget”. The declaration also considers the regular revision of the Lisbon Strategy as part of the potential activities during the Czech presidency, as well as “solving

the issue of services in the public interest and the achievement of the free movement of persons and labour.” The government wants to prepare a **communications campaign** for the operations of the presidency and to establish “institutional mechanisms for including other administrative levels of the state (regions, municipalities), the business sphere, NGOs and educational organisations in the preparation of the presidency.”

In the context of the free movement of persons, the government undertakes to “exert maximum effort” to bring the Czech Republic into the **Schengen system** by the end of 2007. The areas of justice and the interior also concern the so-called **Hague programme** (the European Commission’s plan for closer cooperation in the areas of justice and the interior), and the declaration is remarkably unclear on this: “[E]ventual decisions in these matters must be based on an analysis of the effectiveness of handing over further competencies in these matters [justice and the interior].”

In the area of **European Funds**, the government intends to change the current “clumsy and bureaucratic” system of drawing on these monies. The new system “will be based on the principle of gradual financing, reducing the administrative and bureaucratic burden, and transparent rules that are clearly established beforehand.” To facilitate access to these funds for smaller applicants, “the government will prepare, from national public resources, a system of co-financing programmes for the Structural Funds and the Cohesion Fund.” In this context the programme declaration also mentions that “the government will prepare a concept for the travel industry from 2008-2016 accenting the options for efficiently drawing on the Structural Funds and Cohesion Fund” with the aim of supporting the travel industry in the regions.

The declaration also concerns questions of **economic diplomacy** “as one of the basic tools of Czech foreign policy” and the consolidation of competencies in the areas of “marketing and presentation of the Czech Republic, support for exports, investment, and tourism”. The government also “supports the creation of a coherent, efficient system of **development and humanitarian aid and cooperation**”.

In the area of security, the government considers “the Euro-Atlantic area to be indivisible” and therefore declares it essential to “maintain and further develop **transatlantic relations** between the EU and USA”. The coalition parties also consider it necessary to “support a more marked assumption of responsibility for joint security on the part of the EU Member States”. The government also aims to implement the “**updating of strategic documents** on defence and security” as international developments unfold and to increase **transparency in the export of weapons** from the Czech Republic.

The Czech Republic should “focus on specialising its **armed forces**”, and the Army of the Czech Republic should continue to participate in the “peacekeeping, stabilisation and other missions organised by NATO, the EU, and the UN” and other organisations. In the programme declaration, the government pledges that “expenditure on defence in 2008 and 2009 will not fall below 1.55 % of GDP”.

In the concluding passage of the chapter devoted to foreign policy, the government undertakes to support the promotion of human rights “everywhere, where people are deprived of their basic **human rights**”. According to the declaration, the Czech Republic will “support democratisation processes everywhere in the world, particularly in Europe and its immediate neighbourhood, as an expression of our global co-responsibility”. The government also wants to require that “a certain standard of democracy and human rights protections” become “a basic starting point for a joint EU foreign and security policy”.

CZECH FOREIGN POLICY 2007 REVIEW

THE CZECH REPUBLIC IN THE EUROPEAN UNION

- During 2007, the preparations of the Czech Republic for its presidency of the Council of the EU were criticised for overall delay, lack of personnel, and institutional insecurity. However, it will only be possible to gauge the degree to which these criticisms are justified during the course of the presidency itself and after its completion. When comparing its preparations schedule with those of other states, the Czech Republic rates about average. In the formulation of some documents and steps it has been ahead of other countries, but in comparison with Sweden, for example, it is behind.
- The main programme areas of the Czech Presidency will be competitiveness, the four freedoms, and liberal trade policy, expressed by the motto “Europe without Barriers”. The selection of these areas corresponds to the logical priorities and demands of the Czech Republic in its position as a new Member State with an economy markedly oriented towards exports. These areas also correspond to the options for compromise among the priorities of the political parties in the current governing coalition. However, it is debatable whether the Czech Republic will be capable of advocating for these topics among its EU partners, especially with regard to France and Sweden, who do not have these questions among their own priorities and whose EU policy is rather reserved regarding them. In addition, the questions of democratic transformation, human rights and freedoms are mentioned only very marginally in the Czech priorities. However, the Czech Republic should not neglect these topics when working on the presidency; on the contrary, it should emphasise them, as they could be of significant added value.
- At the end of 2006, the government appointed Zdeňek Hrubý coordinator of the preparations for its Presidency of the Council of the EU. However, Hrubý resigned over the establishment of the Section of the Deputy PM for EU Affairs, Alexandr Vondra, in the second (coalition) government of Mirek Topolánek. Hrubý’s competencies were then taken over by this Section. The transfer of the coordination of Czech EU policy to the Office of the Government is a correct, logical step which reflects the importance and specificity of EU affairs and has the potential to improve the future cooperation between individual ministries on the EU agenda. The structure and competencies of the Deputy PM correspond to the distribution of the EU agenda in the Czech Republic.
- The government also decided to make an exceptional change to the post of Ambassador of the Czech Republic to the EU when it replaced Jan Kohout with former Czech Agriculture Minister Milena Vicenová. This decision was officially justified by the necessity to prepare for the Czech Presidency sufficiently in ad-

vance. The post of Ambassador to the EU is a political position for which it can be argued that there must be concordance of opinion between the government and its representative. It is therefore understandable that the new governing coalition has given preference to a person better able to represent its opinions in this sensitive position.

- At the end of June 2007, the Government of the Czech Republic approved the finances and staff of the Czech Presidency. The budget of the presidency for 2008 is CZK 700 million and CZK 1 billion for 2009. According to the information available, preparations for the organisational part of the execution of the Presidency are behind schedule. Many of the tenders for service providers for events connected with the running of the Presidency also continue to be behind schedule. There will be far more such events than those connected with previous one-off occasions in the past (e.g., the IMF-World Bank and NATO summits); therefore, the presidency must have sufficient logistics and organisational capacity available.
- In July 2007, the Concept for the Communication and Presentation of the Czech Republic's Presidency of the Council of the EU was approved. This Concept gives the Deputy PM's Section a framework for ongoing communication with the public about EU topics and the issue of the presidency. During 2007, responsibility for reporting on EU affairs was once again transferred from the Regional Development Ministry to the Office of the Government, which was the correct decision. However, the realisation of this transfer further delayed the initiation of at least a minimum information and communications campaign. Therefore, in comparison to previous years, the actual results of communications with the public on EU affairs have worsened.
- Symbolically, the most significant 'European' event of 2007 was the entry of the Czech Republic into the Schengen area. Border checks were halted at the Czech Republic's border crossings as of 21 December 2007. According to public opinion polls, more than half of the citizens of the Czech Republic understand this step as a positive result of the country's entry into the European Union. The greatest concerns of the Czech public and inhabitants of the countries already in the Schengen area are over increased security risks and illegal immigration. One positive step towards ameliorating these concerns has been a Czech Interior Ministry information campaign, 'Travelling Freely through Europe', which has reached out to citizens through TV, radio and billboards (although the amount of CZK 25 million allocated to this campaign by the government in 2008 is disproportionately high). In connection with the expansion of the Schengen area,

there has also been a significant rise in the price of short-term entry visas, which may have a negative impact on the openness of the European Union's democratic model towards other countries in the region (such as Belarus or Moldova).

- The Czech Republic is encountering significant problems with establishing the conditions for drawing money from EU funds, and these problems were on full display in 2007. First, the preparations and approval of the National Strategic Reference Framework were delayed; it was not sent to the Commission until May 2007. Problems with Operational Programme preparation led to the resignation of Czech Minister of Education, Youth and Sport Dana Kuchtová (Green Party). Staff instability at key ministries (primarily at the Regional Development Ministry), politically-motivated nominations of high state officials, and clientelism in the Czech state administration contributed to these problems.
- The Government of the Czech Republic formulated a position on EU questions and brought it into concordance with the priorities of the Czech Presidency. However, the formulation of this position caused certain controversies among the coalition parties. The government is able to reach common positions on specific questions it must address within the framework of the EU agenda, but it lacks consensus on its vision of Europe, on the idea of where the EU should head next. The lack of such a position makes the Czech Republic's stance unreadable and weakens its negotiating position on unpredictable questions.
- The formulation of a common stance on EU questions inside the Czech political representation should also include the democratic parliamentary opposition. However, there is no communication taking place on this issue (especially not in Parliament). This is primarily because discussion on EU policy is marginalised on the one hand, and on the other hand because this discussion is particularly used either as a means of broadly criticising the government or as a tool for breaking down the fragile cohesion of the current coalition. Without the will for consensus on both sides, a stable, long-term position on these questions cannot be taken.
- The position of the President of the Republic on these questions is very specific. Václav Klaus has expressed his permanent, long-term disagreement with several stances of the current government, especially on EU policy. Since the government has not been able to communicate a consensual position on many EU questions, several radical statements by the President have damaged the position of the Czech Republic during important debates. However, during the negotiations on the Reform Treaty, the government restricted itself to a mild expression of disagreement that corresponded to its role of realising Czech foreign and EU policy.

- The government's long-term lack of consensus on the future form of the EU came up again during negotiations on its position towards the EU Reform Treaty (the Lisbon Treaty). For example, the lack of a mandate, or the government's assignment of *ad hoc* negotiators (the so-called 'sherpas') created several conflicts during the development of the Czech position. Officially, the Czech Republic adopted its position through the coalition government in February 2007. The ODS demand to remove 'quasi-Constitutional symbols' (concepts such as 'Constitution' or 'EU Foreign Minister') was acceded to, but the position did not otherwise contain anything that could have significantly harmed the Czech Republic during the negotiations.
- In April 2007, the National Plan for Euro Introduction was approved; however, it does not establish a definitive deadline for adoption of the common European currency. The government appointed Oldřich Dědek the National Coordinator for euro introduction.
- In connection with the postponement of the euro introduction, the Czech National Bank re-evaluated its policy on the gradual reduction in the production of Czech crowns. The euro had been originally scheduled for introduction as of 1 January 2010, but according to new estimates it cannot be introduced earlier than 2012.
- The Czech Republic was the only Member State to openly support the Polish demand to adjust the voting mechanisms at the Council of the EU, but unlike Poland, the Czech Republic refused to label this demand an insurmountable one and decided not to prevent the achievement of compromise. The main practical result of the Czech position during the negotiations was the establishment of a mechanism through which competencies can be removed from EU level and returned to the national level. However, this result is more of symbolic than practical value.
- In June 2007, the Czech Republic turned to the European Court of Justice (ECJ) in the matter of the volume of emissions allowances granted it by the Commission. Compared to the country's original request, the Commission significantly reduced the Czech Republic's allowances in the allocation plan for 2008–2012. The Czech Republic thus joined countries such as Estonia, Hungary, Poland and Slovakia, which had already filed suit. The plaintiffs point to the fact that the Commission reduced the emissions volumes for all Member States with the exception of France, Great Britain and Slovenia. According to the objections of the disgruntled states, the need to purchase emissions allowances may significantly damage their industrial production and slow their overall economic growth.
- At the end of May 2007, the Government of the Czech Republic decided to file suit at the ECJ over a fine the Czech Republic was to pay for having hoarded

some agricultural and grocery products prior to EU accession (poultry meat; preserved mushrooms, mandarin oranges and pineapple; orange juice; and rice). The Commission also levied fines for hoarding against Cyprus, Estonia, Latvia, Lithuania, Malta, Poland, Slovakia and Slovenia. The nine countries are to pay a total of EUR 41.1 million, of which the Czech Republic is to pay about EUR 12.3 million. The government claims the Commission has not proved that the hoarding caused disruption on the EU internal market or created any exceptional costs.

- The Czech Republic should maximally exploit its options as a full Member State, including the option to turn to the ECJ. However, it is important to weigh the circumstances of each individual case, primarily its cost in time and money, against the possible benefits. Experience to date shows that the failure to implement EU legislation in the Czech Republic on schedule, as the ECJ has already determined, can significantly damage the Czech Republic financially (the most recent case in which the Czech Republic was summoned before the ECJ concerned the recognition of medical's diplomas, and the Czech Republic also faces a lawsuit over its failure to adopt antidiscrimination legislation).
- In order to fulfil its WTO obligations, the EU continued its sugar reforms with the aim of reducing sugar quotas by 5-6 million tonnes throughout the EU by 2010. The reform is based on the so-called handover of quotas, i.e., voluntary reductions to sugar quotas in exchange for financial compensation from the restructuring funds. The Czech Republic has handed over 22.5 % of its original quota, while big producers such as Belgium, France, Germany, Great Britain, the Netherlands and Poland have not reduced their production at all, but have increased it by purchasing so-called extra quotas. Thanks to the impact of these reforms, the Czech Republic will evidently become dependent on sugar imports as of 2008 and lose one of its traditional grocery sectors.
- In June 2007, the Czech Republic officially applied to join the European Space Agency (ESA). It is expected to become a member by the end of 2008. Membership in ESA primarily means new opportunities for Czech science and industry, which are already participating in some space research commissions. One of the ESA's largest projects is the Galileo navigation system, currently in development. The Czech Republic is still among the candidate countries for housing the headquarters of this project, even though the implementation of this project was not coordinated and was frequently only formal in character. Success here is not expected.
- The Czech Republic did not take a sufficiently strong position against the participation of Zimbabwean dictator Robert Mugabe at the EU-Africa summit in

Portugal. PM Mirek Topolánek's absence was said to be due to his participation at a meeting of the heads of government of the Visegrad group, not due to any disagreement in principle with the participation of the African dictator at this high-level meeting (as was the case of UK PM Gordon Brown).

- British Conservative Party Chair David Cameron and ODS chair Mirek Topolánek confirmed their intention to create a new political faction at the EP after the 2009 elections. The new faction is to be based on the following values: Support for an open internal market, a Europe of nation-states, and a strong transatlantic partnership. The creation of this faction would reduce the weight of the voices of the Czech MEPs, who so far have mostly been members of the European People's Party – European Democrat faction, and would lead to the unnecessary escalation of the euroskeptic position of some Czech MEPs.

CZECH FOREIGN POLICY 2007 REVIEW

TRANSATLANTIC RELATIONS

- The topic of anti-missile defence clearly dominated the bilateral agenda between the USA and the Czech Republic during 2007. Thanks to this issue, Prague saw an unprecedented number of visits from high US representatives – MDA Director-General Henry Obering, US Secretary of Defence Robert Gates, and US President George W. Bush, who visited Prague at the start of June 2007.
- On 19 January, the Czech Republic received an official note from the USA calling on it to negotiate its participation in the anti-missile defence system by locating a US radar base on the military grounds in Brdy. The Government of the Czech Republic established a team comprised of representatives of the Foreign Affairs and Defence Ministries under the direction of First Deputy Foreign Minister Tomáš Pojar, whose task is to negotiate the terms of bringing the Czechs into the system. Official negotiations were initiated after the Czech government sent its response at the end of March.
- The Czech government also set itself the aim of better communicating with the public about the question of anti-missile defence. It selected Tomáš Klvaňa as coordinator for this issue. At the end of the year, the “Against Missiles” communications campaign, designed by the PR agency AMI Communications, was launched. Despite this, a basic lack of interest in the deeper strategic questions connected with the location of the radar base persists among the general public, and the populace remains divided on the question of the radar.
- There has been a significant shift on the issue of lifting the visa requirement for travel to the USA. In August, US President Bush signed a law that changed the conditions for assigning countries to the Visa Waiver Programme (VWP). In October, the US Embassy in Prague confirmed that the number of rejected visa applications from the country had fallen to below 10 %, and the Czech Republic therefore qualified for assignment to the programme. Relations with Canada also saw a positive development, when the visa obligation for tourist visits by Czech citizens to Canada were lifted and an agreement took effect as of 1 October facilitating temporary work stays in Canada for students with Czech citizenship.

CZECH FOREIGN POLICY 2007 REVIEW

CENTRAL EUROPEAN COOPERATION

- In 2007, a new border crossing with Poland was put into operation, as were 12 hiking trails on the Czech-Polish border, 10 hiking trails on the border with the Federal Republic of Germany, and seven on the border with the Republic of Austria. The opening of new border crossings and hiking trails with neighbouring countries is a positive trend that should continue in the future despite that fact that all these countries are now part of the Schengen area.
- Czech Foreign Minister Schwarzenberg's courteous reception in September of Bavarian Interior Minister Günther Beckstein (who is also the successor to Edmund Stoiber in the post of CSU chair) sent a positive signal. Similar meetings might contribute to and be used for strengthening cooperation focused on the future as envisioned by the joint Czech-German Declaration of 1997. In general, positive relations with the Federal Republic of Germany are to be appreciated. The question of differing evaluations of past events has successfully been separated from the mainstream of cooperation between both countries, which is focused on the present and future.
- On the other hand, relations with Austria have not improved and continue to be dominated by the politicisation of the issue of the Temelín Nuclear Power Plant. This debate has often been emotional, and blockades again appeared at the Austrian-Czech borders in 2007. Despite this, there was no significant tension between either the political representatives or the citizens of both countries. The establishment of an 'Inter-parliamentary Working Group on the Issue of Nuclear Safety and the Temelín Nuclear Power Plant' and the growth of trade are positive steps (Czech trade has marked an increase with all Central European countries).
- Further development of the International Visegrad Fund's activities as part of Visegrad cooperation is another promising step. The so-called 'incoming scholarships' were expanded to include the option of extending them up to two years; the countries of the Western Balkans will also be included. Rather than creating specific 'Visegrad study programmes', the newly-established Visegrad University Studies Grant would do better to emphasise the option of financing short-term research and teaching visits by professors from V4 countries to other Visegrad and Eastern European countries in various fields.
- In mid-2007, the Czech Republic took over the annual presidency of the Visegrad Group from Slovakia. In the preparations to initiate this presidency it succeeded in designing a high-quality, ambitious programme focused both on improving the mechanisms of cooperation for the V4 countries and on supporting the development of EU relations with the countries of Eastern Europe, as well as support for democracy and human rights around the world. The inclusion of cooperation with GUAM (the Organisation for the Democratic and Economic Development of Georgia, Ukraine, Azerbaijan and Moldova) and the states of the South Caucasus in the plan for the presidency was positive.

CZECH FOREIGN POLICY 2007 REVIEW

EASTERN EUROPE AND THE CAUCASUS

- In September, the Czech Foreign Minister participated in a meeting in Vilnius of the Group of the New Friends of Georgia for the first time. The membership of the Czech Republic in this group is a positive initiative which, however, should be complemented by specific steps along with a more visible, active presence of the Czech Republic directly in Georgia.
- There was tension in relations with Ukraine during the January visit of Ukrainian Foreign Minister Tarasjuk; some of the Czech political representation no longer considered him an official representative of that country. However, during the visit a plan for consultation between both ministries was agreed. This was the only high-level visit from Ukraine during the year.
- The opening of the Consulate-General of the Czech Republic in Donetsk, Ukraine; the further growth of trade; and the growth of Czech investments into Ukraine can all be evaluated positively. On the other hand, the issue of Ukrainians illegally employed in the Czech Republic remains unresolved. This situation not only harms the individuals concerned, but the Czech state (due to tax evasion, organised crime activity, employment sectors being dominated by these persons, etc.) Construction firms in any way exploiting illegally employed persons should be deprived of the option of participating in the tenders for projects financed by the state and EU.
- In midyear, Czech diplomats represented the Portuguese Presidency of the Council of the EU in Moldova. Non-governmental organisations there have evaluated the Czech actions positively. Czech diplomats participated in implementing a one-year extension of the EU-Moldova Action Plan (not a three-year extension as originally proposed) and will have the opportunity to influence the form of other treaties between the EU and this country, negotiations of which should be completed during the Czech Presidency of the Council of the EU.
- A positive signal towards Moldova was the provision of humanitarian aid in the amount of CZK 5 million to ameliorate the results of the catastrophic drought there, as well as an increase in the amount of money allocated within the framework of development and transformational cooperation projects there. It is now necessary to negotiate a treaty on development cooperation between the Czech Republic and Moldova to enter into force next year.
- The Czech engagement against the possible election of undemocratic Belarus to the United Nations Human Rights Council was justified. On the other hand, the trip to Belarus by Vojtěch Filip, Vice-Chair of the Chamber of Deputies of the Parliament of the Czech Republic (and also KSČM chair) was in total contravention of the principles of Czech foreign policy. On 3 October, Filip officially

met with the Vice-Chair of the undemocratically elected Parliament of Belarus. It is also startling that Czech MPs and the Chair of the Chamber of Deputies of the Parliament of the Czech Republic did not respond to this step sufficiently. Chair of the Chamber of Deputies Miloslav Vlček and chair of the Chamber of Deputies' Foreign Affairs Committee Jan Hamáček ignored calls from several non-governmental organisations to clarify these matters.

CZECH FOREIGN POLICY 2007 REVIEW

THE BALKANS

- The Czech Republic maintained a rather passive position during the process of negotiations on the status of Kosovo, although it considered the Martti Ahtisaari plan, which assumed conditional independence, to be legitimate. At the December EU summit in Brussels, Czech Foreign Minister Karel Schwarzenberg said the recognition of Kosovan independence would depend on the conditions under which it was announced. On the other hand, after talks with his Serbian colleague Boris Tadić in September, Czech President Václav Klaus said the Czech Republic understood the Serbian stance on the question of Kosovo. Tadić had earlier defended the Serbian position at the May summit of presidents of Central European countries in Brno. However, the presidents did not arrive at a stance on the issue there.
- During 2007, the Czech Republic strengthened its military mission within the framework of KFOR forces in Kosovo. This engagement in the Balkans continues to be the Czech Republic's largest mission. Czech PM Mirek Topolánek considers the stabilisation mission in Kosovo to be evidence of the country's determination to engage in this province. During her visit in May to the Czech-Slovak KFOR contingent in Šajkovce, Czech Defence Minister Vlasta Parkanová said the mission was succeeding in guaranteeing the *status quo* for the inhabitants of Kosovo, which was important from a security perspective. Of course, the current state of affairs is actually unsustainable in the long term, and therefore changes must occur in Kosovo which may bring about security risks. The stabilisation forces in Kosovo prepared plans for responding to a wide variety of scenarios at the end of the year.
- Albania, Croatia, and Macedonia have already been invited to join NATO. The Czech Republic supports their memberships. However, the actual entry of these states into NATO primarily depends on the readiness of their armed forces and the continuation of reforms (and not only in the military arena). Czech diplomats did not respond significantly to Serbian PM Vojislav Koštunica's remarks that he does not want Serbia to become a member of NATO. In his words, Serbia does not want to exceed the framework of its membership in the Partnership for Peace.
- During 2007, the largest-ever Czech investment into the Balkans was successfully negotiated when the ČEZ firm signed a contract with the government of Republika Srpska (in Bosnia and Herzegovina) to revitalise thermal power plants, construct further energy sources, and mine coal in the surface mine adjacent to the town of Gacko. Support for Czech investment was also the main topic of Czech PM Mirek Topolánek's visit to Bulgaria. Moreover, many states of Southeastern Europe are entering the most important part of the privatisation process. Czech firms are aware of these opportunities. The flow of investment from the Czech Republic to Serbia was also a topic of the regular Czech-Serbian economic forum opened in Prague by Serbian President Boris Tadić. On the other hand, Czech entities are having little success in entering the Croatian tourism industry.

CZECH FOREIGN POLICY 2007 REVIEW

THE MIDDLE EAST

- In relation to the Middle Eastern Israeli-Palestinian conflict, the takeover of the Gaza Strip by the Hamas movement marked a recent turning point. The President of the Palestinian National Authority, Mahmoud Abbas, dissolved the cabinet in which Hamas had held a majority and set up a new government under the leadership of Salam Fayad on the West Bank of the Jordan. The European Union, including the Czech Republic, supported Abbas in his effort to maintain order in the Palestinian territories and in the diplomatic effort to resolve relations between the Palestinians and Israel.
- In 2007, the Czech Republic continued its development project of bringing electricity to Tubas on the West Bank of the Jordan. In November, Czech Foreign Minister Karel Schwarzenberg visited the area. By 2011, the Czech Republic should have invested CZK 55 million into the project.
- On the question of Iran's nuclear programme, during 2007 the Czech Republic identified with the UN Security Council's December 2006 stance and with the directive issued by the Council of the EU. The EU directive restricts the export and import of goods and technology which could contribute either to developing delivery devices for nuclear weapons or to the development of technology related to Iran's nuclear programme.
- Among the moments worth mentioning in Czech-Iranian relations was a visit by representatives of the Iranian Parliament to Prague. Czech Foreign Minister Karel Schwarzenberg met with the chair of the Iranian Parliament's Foreign Affairs Committee, Alaeddin Boroujerdi. Within the framework of this meeting, a proposal was made to raise diplomatic relations between both countries to ambassador level. During the course of the year, Czech Foreign Minister Schwarzenberg also expressed disagreement with any eventual attack by the USA on Iran.
- As during 2006, the Czech Republic did not declare any change in its position vis-à-vis the strategy of the allied forces in Iraq during 2007. The Czech Republic continued its development and transformation projects in that country. The discovery by the Czech media that several government agents do not know what Czech soldiers in Iraq are actually doing was shocking and unfortunate with regard to the country's obligation to its allies.
- The specific participation of the Army of the Czech Republic in Iraq changed during 2007. During 2006, the army had been particularly tasked with training Iraqi police officers. In 2007, the mandate for the hundreds of Czech soldiers there was primarily protecting the British Army base in Basra in the south.

CZECH FOREIGN POLICY 2007 REVIEW

SECURITY AND DEFENCE POLICY

- In 2007, several foreign missions were completed and also initiated by the Army of the Czech Republic (ACR). There were also significant staff changes at ministerial and other key positions, namely in the area of the secret service. The professionalisation of the ACR continues; however, this process is being negatively influenced by lingering problems over the acquisition of new military technology.
- In January, Vlasta Parkanová (KDU-ČSL) was appointed Minister of Defence of the Czech Republic, the first woman in history to serve in this post. In June, former Czech Defence Minister Jiří Šedivý was appointed NATO's Assistant Secretary General for Defense Policy and Planning. He became the first Czech ever to occupy such a high position in the NATO structures.
- In March, Lieutenant General Vlastimil Pícek became the Chief of the General Staff, and left his post as head of the Military Office of the President of the Republic. He was replaced by Major General Ivo Zbořil, who resigned in October under the weight of a corruption scandal related to bribes at the Czech Defence Ministry and a Military Police investigation. After the departure of Miroslav Krejčík from the position of Director of Military Intelligence due to alleged disagreements with Defence Minister Parkanová, the government appointed Ondřej Páleník, former Commander of 601st Special Forces Group, to that post in June.
- In June, the government appointed a new head of the Office for Foreign Relations and Information (i.e., the civilian intelligence service), Ivo Schwarz, who had been deputy director there. Schwarz replaced Jiří Lang, who had temporarily run the office since the dismissal last year of the previous director, Karel Randák. Lang remains at the helm of the counterintelligence service, the Czech Security Information Service.
- The Defence Minister reduced the number of her deputies to four. This reduction in the number of high functionaries is part of the systemic changes during which 1 200 civilian employees will leave the Defence Ministry and the Army of the Czech Republic annually over the next three years.
- According to a Defence Ministry evaluation, the first phase of the professionalisation of the ACR is complete. The entire process should be finished by 2018, at which time the military is to have 26 000 professional soldiers and 8 800 civilian employees. Future progress will be published in the next Defence Ministry analysis.
- In December 2007, the Czech Parliament approved the government's proposal for the operations of ACR forces abroad in 2008. The proposal counts on gradually removing 80 of the 100 Czech soldiers from Iraq during the second half of

2008. The remaining 20 soldiers will participate in the training of Iraqi Army officers. Up to 415 Czech soldiers will operate in Afghanistan. At the end of February and start of March 2008, the first-ever provincial reconstruction team of soldiers and civilian experts will be sent to Logar province there. The 180 soldiers and civilians will guarantee security for the area, protect international units, and cooperate with the local inhabitants. Czech soldiers will work at the field hospital in Kabul or in Helmand province (as military police).

- On the basis of a government decision, the forces and funding for the operation of KFOR forces in Kosovo were extended. During 2008, up to 550 Czech soldiers will be active there. The fourth area in which Czech soldiers will be active is Bosnia and Herzegovina, where as a result of the reorganisation and reduction of EU peacekeeping forces, the main contingent of ACR forces stopped working as part of EUFOR operation forces as of 30 June 2007. There were 46 soldiers there. In 2008 up to five soldiers will participate in operation Althea at the main EUFOR command in Sarajevo, in supervisory and technical functions.
- The budget for the army for next year was proposed at CZK 54 195 billion. The defence chapter of the budget was increased by one billion crowns, but as a percentage of GDP this amount was actually a reduction (1.46 % of GDP for next year compared to 1.56 % GDP this year). The parliamentary committee did not support the budget. The opposition Social Democrats did not like the too-ambitious plan for foreign missions. The MPs' criticisms were also aimed at the high cost of maintaining L-159 subsonic airplanes which the ACR is not even using; their sale has been considered for some time. Czech PM Topolánek proposes covering the Defence Ministry's extraordinary expenditures from special resources outside of the ministry's budget. This financing method could be used for the financing of the foreign mission in Afghanistan. The Defence Ministry has allocated approximately CZK 1.9 billion for foreign operations during 2008.
- By the end of November, the Army was to have taken delivery of the first 27 lorries from the Tatra automobile manufacturer to replace its legendary Praga V3S. However, due to the need to resolve previous technical problems, the combat tests for these vehicles have been delayed. The new presumed deadline for their delivery is February 2008. The army is considering financial sanctions against the company for its failure to meet the deadline. The commission is for the production and delivery of more than 500 vehicles worth a total of CZK 2.6 billion.
- Czech soldiers were also meant to have received Pandur troop-carriers from the Austrian firm of Steyr-Daimler-Puch by the end of November. Steyr had

agreed to produce 199 troop-carriers for more than CZK 20 billion. However, these troop-carriers, acquired through the most expensive army commission in the history of the Czech Republic, were immediately found not to meet several criteria during control tests. In December, the Czech Defence Ministry canceled the order.

- Defence Minister Parkanová also cancelled two other tenders, one an order for uniforms, accessories and related services to the tune of CZK 2.6 billion, the other a commission for supplying telecommunications services valued at CZK 800 million. Both orders had been prepared prior to her taking office.
- In October, Debra Cagan, a high representative of the Pentagon, visited Prague. The result of these negotiations was that the USA could give the Czech Army apparel and munitions worth CZK 120 million within the framework of the “solidarity fund” through which the USA helps its allies. The items supplied would include, for example, Humvee ATVs, weapons systems, and GPS navigation systems.
- The European Defence Agency released the Electronic Bulletin–Step 2 (EBB-2) in March. This tool is meant to assist the defence industry in EU countries in taking advantage of increased transparency and options for cross-border cooperation in defence contracting.
- The government and Parliament approved a three-month military training for 50 selected participants from abroad. At Vyškov, members of the armed forces of Afghanistan, Algeria, Iraq, Morocco, and Tunisia will be trained. However, several politicians and experts say this may increase the risk of terrorists infiltrating the country.
- In October, the Interior Ministry published its National Plan for the Struggle against Terrorism. Security units claim the processes governing their access to wiretapping, bank information, and data from the internet need to be simplified. The government should proceed with maximum caution in this area and should guarantee the independent monitoring of the actions of government units, as well as the maximum protection of privacy and restrictions on the use of data gathered.

CZECH FOREIGN POLICY 2007 REVIEW

ASYLUM AND IMMIGRATION POLICY

- On 5 December 2007, an amendment to the law on the residence of foreigners, the law on asylum, and several other laws was passed by the Czech Senate. This amendment has been criticised by many non-governmental organisations and experts. In particular, the law further strengthens the position of the Interior Ministry, the actions of which are not subject to any monitoring. The option to review the ministry's decisions through the independent courts is also restricted. It is also disturbing that the amendment expands the options for detaining those requesting international protection.
- According to the information available, the government's initiative to introduce 'green cards' to simplify the employment of foreigners from countries outside the EU seems to be a step in the right direction. However, this initiative must be augmented by other measures simplifying the legal residence of foreigners in the Czech Republic and should be enshrined within the framework of a state immigration policy concept, which is still lacking.
- During 2007, the Member States did not succeed in agreeing on a Commission proposal to introduce so-called 'blue cards', which would be a pan-European mechanism for accepting highly qualified labour for the purposes of employment in the EU. The Czech reservations to this proposal were justified. The Czech Republic said the EU should concentrate on removing the legal and structural barriers in this area between the Member States. It also said the Commission's proposal did not address the issue of the legal employment of unqualified labour, which is at least as important as that of highly qualified labour.
- State institutions have given no attention to the issue of quasi-legal or illegal employment in the Czech Republic, primarily of Ukrainian citizens. This is a serious problem accompanied by a strengthening of the criminal structures and their infiltration into the state administration. The policies of the Labour and Social Affairs Ministry and the Interior Ministry in this area have clearly failed and should be re-evaluated.

CZECH FOREIGN POLICY 2007 REVIEW

HUMAN RIGHTS

- During 2007, the Czech Republic was the only EU country which had yet to ratify the Rome Statute on the International Criminal Court. However, in October the Czech Foreign Minister announced he would initiate submitting the statute to the government for ratification, which can be considered a positive step towards correcting the Czech Republic's position in light of its international obligations in the area of human rights.
- The Foreign Ministry continued its programme of transformational cooperation, which was evaluated as one of the most effective government programmes focused on supporting democracy and human rights, primarily in Eastern Europe.
- The Czech Republic's policy vis-à-vis Cuba has long been consistent in its effort to uphold human rights and democratise that country. However, Czech diplomacy did not sufficiently succeed in advocating for this position at EU level.

CZECH FOREIGN POLICY 2007 REVIEW

ECONOMIC DIPLOMACY

- David Gladiš resigned from the position of Deputy Minister for Economic Diplomacy and Cultural Relations in June 2007. During his time in office, he drew attention to the lack of a conceptual approach to the coordination of Czech economic interests abroad, and did his best to improve the situation by actively engaging in creating a system for the work of Czech consulates and embassies. These remain insufficiently tasked by the central government and do not have clearly established aims and action plans; without such plans, their work cannot be objectively evaluated. It is not certain whether this agenda will be efficiently managed in future, a situation which is difficult to defend from the point of view of Czech interests.
- Both of the pivotal Czech institutions supporting the work of economic diplomacy underwent significant changes in 2007. In April, the director of CzechInvest, Tomáš Hruša, was dismissed by Trade and Industry Minister Martin Říman. In protest against this step, which was viewed as politically motivated, 100 – 300 CzechInvest employees are said to have given notice. Roman Čermák was then appointed to the position, taking charge of an institution that was significantly handicapped on the personnel side and had lost its firm position in the pro-investment area.
- Further destabilisation of CzechInvest occurred at the start of November, when Čermák asked to be relieved of his position in order to become the coordinator of the merger of the CzechInvest, CzechTrade and Czech Business Association Representations to the EU in Brussels. Overall, this situation did not benefit the effectiveness of Czech economic diplomacy.
- The CzechTrade agency plays an important role. Compared to the previous year, the agency noted a 60 % growth in activity, and the year 2007 saw significant, innovative benefits. Abroad, CzechTrade engaged in the organisation of Export Training Centres (currently 19, tasked with facilitating Czech entrepreneurial access to local markets) and Export Academies (which run courses for Czech entrepreneurs who want to trade their products or services internationally; the courses focus on education in the areas of business methods, trade negotiations, marketing abroad, presentation, options for drawing on financing from EU funds, etc.).
- The merger of eight CzechTrade branches with branches of CzechInvest in order to make their activities more efficient was a very important step. The agendas of these agencies should remain separate, but Trade and Industry Minister Martin Říman is not hiding his efforts to completely merge these two institutions. A total merger would constitute a very drastic, painful intervention into Czech economic diplomacy, with calamitous results.

- The still-unresolved debate on whether to use the long or short name of the country (i.e., Czech Republic versus “Czechia”) abroad when presenting the Czech Republic and its exports is harmful to the country in the long term. Independent foreign experts tend to prefer the short name.
- The establishment of a unified visual style and the communication of the image that goes with it play a key role in the presentation of the Czech Republic abroad. A step in the right direction here was the attempt to create a visualisation of the Czech identity – the logo of the Czech Republic – which was meant to serve during presentation and information activities by the Czech Republic (at trade fairs and exhibitions). The logo of the ‘bubble’ designed by studio Side2 won the Foreign Ministry competition and was awarded several international prizes for its lack of conventionality and its clear message. The logo is currently used by the web servers vlada.cz, czech.cz and the web servers of Czech consulates and embassies (even though each is in a different graphic layout and uses a different editing system; from the point of view of external presentation and cost reduction, everything should be unified graphically and technically to match the form of the web server czech.cz).
- It is generally agreed that the Czech Republic continues to have a poor image abroad, lagging behind, for example, Hungary, Poland or Slovakia. Nevertheless, significant progress has been made in presenting the country. There is a tangible difference in the international exhibitions and official presentations where the Trade and Industry Ministry helps with coordination by engaging other parties such as the Czech Business Chamber and the Czech Confederation of Trade and Industry. The supporting actions of the CzechTrade agency play an unmistakable role.

CZECH FOREIGN POLICY 2007 REVIEW

DEVELOPMENT COOPERATION

- Compared to the system that had been in place since 1995, the recent decision to transform the country's system for international development cooperation (IDC) has brought about many changes. The gradual transfer of the entire agenda of bilateral IDC projects into the competency of the Foreign Affairs Ministry and the establishment of a Development Agency for this aim have been the most essential changes. The other ministries will continue to be responsible for projects begun in 2007 or 2008. This transition period will last until 2010; as of 2011 the Development Agency will be responsible for all bilateral projects.
- The expertise of the other ministries will continue to be made use of within the framework of the so-called IDC Council, which will be established as an advisory body to negotiate conceptual IDC matters. Representatives of development NGOs and businesses interested in IDC will also be members of the IDC Council.
- The role of the Foreign Affairs Ministry will be to establish the priorities after consultation with IDC Council. Identification of the themes, formulation of projects, project realisation and monitoring will be in the competency of the Development Agency, which will also inform the expert and general public about IDC and education.
- This system has been established logically and correctly, and the gradual nature of the transformation is its strong suit. On the other hand, the implementation of this transformation seems particularly endangered in terms of the interpretation of the intentions of the government declaration. Development Agency personnel must be top-notch, and the internal processes of this institution must be established correctly.
- Unfortunately, the Foreign Ministry has committed unnecessary administrative and technical errors, and there have been delays in establishing the Development Agency and selecting its director. The name of the new institution is also extremely problematic. The Czech Development Agency is a title which is confusing in the domestic context (an organisation with the same name and a completely different focus already exists in the Czech Republic, and the concept of a 'development agency' is usually associated with local development domestically). This name is also insufficiently descriptive abroad (agencies run by other donors also frequently use names referring to international development).
- It is very beneficial that an audit of the Foreign Ministry drew attention to this otherwise forgotten agenda and that the essential topic of IDC is being considered. What is at stake is the representation of the Czech Republic as a donor in priority countries through development attachés working out of Czech consulates and embassies or branches of the Development Agency.

- In the proposed state budget for 2008, a relative decline in IDC expenditures was slated (from 0.11 % to 0.10 % of GDP). Thanks to an initiative in the lower house, this proposal was rejected. Nevertheless, given the Czech Republic's EU obligation to achieve 0.17 % of GDP investment into IDC investment by 2010, Foreign Ministry must be considered to have failed in its discussions with the Finance Ministry.
- On the other hand, the IDC system, which is in the middle of transformation and which has not been evaluated positively by either the OECD or the World Bank, is certainly not in an ideal state for a budget increase. After consolidating and improving the mechanisms inside the system, the Foreign Ministry should thoroughly implement the fulfilment of the Czech Republic's international obligations.
- On 27 June 2007, the Government of the Czech Republic issued a decision to extend the programme of government-sponsored places for citizens from developing countries at public colleges in the Czech Republic until 2012. However, the number of these students for the 2008/09 academic year has been reduced from 200 to 130. The option of regular, short-term studies in English is also being offered. This is one of the reasonable ways to restrict the scholarship programme and prevent 'brain drain' from the developing countries into the Czech Republic and other European countries.
- Another important step in this same spirit should be an emphasis on first-rate selection of scholarship recipients in order to increase the probability of their return to their home countries. The Czech Republic's embassies and consulates in countries where Czech government scholarships are provided should devote much more attention to informing local universities and institutions of the options offered. Ideally, an organisation sending the students to the Czech Republic would require them to return once their studies were finished and to work in their given field in their home country for a minimum predetermined time.

CZECH FOREIGN POLICY 2007 REVIEW

OTHER ISSUES

- Despite significant expenditure of the taxpayers' money and AMO's recommendation from last year, the results of the audit of the Foreign Ministry performed by Deloitte have yet to be publicised. The ministry is incapable of communicating any specific information on the results of the audit or any specific measures recommended by it for streamlining the work of the ministry.
- The initiation of the long-delayed process of making the network of Czech embassies and consulates more efficient is a positive step. The decision in August by Foreign Minister Schwarzenberg to close the embassies in Singapore, Uruguay and Zimbabwe and to close the consulates in Bonn, Cape Town, Katowice, and Milan was the right one in terms of both content and method. The decision to establish the position of Deputy Minister for Transformation and Management and to staff that position with an experienced person from the private sector was also very positive, as the ministry has suffered from a significant lack of expertise in that area.
- It is exceptionally unfortunate that the new Foreign Affairs Minister did not succeed either in reviving the functionality of the Department of Analysis and Planning or in finding a substitute for this function during 2007. Analysis should play one of the most important roles in the creation of the Czech Republic's foreign policy.
- Unfortunately, just like last year, persons lacking sufficient experience (but supported by political parties) were appointed to leading positions at Czech consulates. Specific examples are those of Belarus and the Democratic Republic of Congo. Compared to Hungary or Slovakia, the Czech Republic also seems incapable of advocating for the placement of competent people in mid-level or high-level diplomatic positions at international organisations, even in areas it considers priorities.
- It is difficult to understand why Czech diplomats are not given health insurance when stationed abroad. This approach can hardly be considered motivational for competent people to either remain in diplomacy or seek employment at the Foreign Affairs Ministry.
- The Czech Republic did not succeed in its candidacy for the position of temporary member of the UN Security Council. The fault lies primarily in a long-term underestimation of the preparations and systematic negotiations required. Long-term relations with several countries also played a negative role, particularly with some Arab states and China. The Czech Republic's rival in the region, Croatia, did not underestimate the preparations required, and through its systematic approach, fully supported by the entire political representation, received broad support in the General Assembly.

- In this context, the long-term stance of Czech President Klaus on global climate change was raised, as well as the long-term criticism by the Czech Republic of the state of human rights in several UN member countries. Both of these stances had a definite, fundamental influence on the result of the Czech candidacy. There is only one difference between these two stances, namely, that defending human rights is a long-term conceptual position of the Czech Republic which is morally and politically justified.
- During 2007, ČSSD chair Jiří Paroubek threatened to eventually realise an 'autonomous foreign policy'. This policy would consist of the so-called 'multipolar principle', i.e., the re-orientation of Czech foreign policy vis-à-vis China, Russia, and other countries about which the Czech Republic has many reservations. Such a stance would be extremely regressive for the Czech Republic, both from the point of view of principles and of practicality.
- During a visit to Belarus, the Vice-Chair of the lower house, Vojtěch Filip, met with official representatives of Lukashenko's regime. This fact, together with the content of the positions communicated, was in direct contravention of the official foreign policy of the Czech Republic. The Parliamentary authorities did not respond adequately to these activities, which reduced the overall credibility of the Czech Republic and its diplomacy.
- During 2007, the President of the Republic also intervened in the staffing of embassies at ambassadorial level by deciding not to appoint a government-designated candidate. While this stance does not contravene the Constitution, the President should only take such steps under exceptional circumstances and should always be able to properly publicly defend his actions.

POLICY RECOMMENDATIONS 2008

THE CZECH REPUBLIC IN THE EUROPEAN UNION

- The selection of priorities for the Czech Presidency would have been merely symbolic had the Czech Republic not succeeded in agreeing on a realistic compromise schedule for the Presidency within the framework of the EU troika (the Czech Republic, France, and Sweden). As far as the EU agenda is concerned, the first half of 2009 will be determined by pre-scheduled events (the EU-USA summit with the newly-elected US President, elections to the European Parliament, and the start of negotiations on a new Commission). The Czech Republic must actively assist in all these events, which may reduce its capacity to fulfil the priorities identified.
- The documents approved by the government refer to a relatively broad spectrum of Czech priorities, which thankfully are coherently connected by a unifying idea ("Europe without Barriers"). However, the government, in dialogue with its European partners, must now establish a clear order for these priorities, as well as the specific ways in which they will be fulfilled.
- The Government of the Czech Republic should make it a priority to achieve the rapid ratification of the Lisbon Treaty by Parliament and should stand unanimously by the text signed by the Czech PM and Czech Foreign Minister. Our EU partners will notice both the delays and the playing of two separate games, one outside the country and one inside. The Czech position could thus become significantly unreliable in the key period prior to the Czech Presidency of the Council of the EU.
- The Czech government must count on the fact that an adopted Lisbon Treaty will partially weaken the options for the state presiding over the Council of the EU, and it may come to pass that the first country to be affected by this change will be the Czech Republic. However, this should not become a reason for unnecessary delays in the approval of the Lisbon Treaty. The Czech Republic should be prepared for this possibility and count on it as an alternative.
- The most significant institutional change anchored in the Lisbon Treaty is the establishment of the office of a permanent President of the Council of the EU (with a 2.5 year term). Should the treaty be successfully ratified in the near term (the end of 2008 is the predicted date), it will then be the countries of the troika (or rather, the country presiding at the time) that will seek consensus among all the Member States on potential candidates for this post. The Czech Republic must also be generally prepared to serve in this position of responsibility.
- Coordination between the Czech Foreign Affairs Ministry and the Office of the Government should be significantly improved as far as the Czech Presidency is concerned. The exchange of information between departments should not only be a matter of course, but there should be closer cooperation between the Section

of the Deputy PM for EU Affairs and the Permanent Representation of the Czech Republic to the European Union. At the same time, the efficiency and competencies of all departments concerned with EU policy must be cross-checked throughout the entire state administration. The upcoming Presidency also places greater demands on coordination in the area of European policy among the high representatives of the Czech Republic – the Prime Minister, the Deputy PM for EU Affairs, the Foreign Affairs Minister, and the President of the Republic. For the time being, this coordination is being performed satisfactorily.

- The government's communication on its Presidency of the Council of the EU should not be a one-sided presentation, but should primarily consist of a dialogue with civil society. In the interest of easier access to citizens, the government should develop partnerships with the nonprofit sector, the regions, and municipalities. The Presidency has the potential to become a society-wide topic which will focus citizens on the purpose and function of the European Union and the role of the Czech Republic in it. One positive outcome of such a campaign could be higher participation in the elections to the European Parliament in 2009.
- The government should exploit the existing network of Eurocentres in all regional towns and concentrate decentralised communications channels about the EU in these centres. The Eurocentres should not only provide information to the general public, they should also closely cooperate with regional authorities on specialised consulting for firms and municipalities on drawing from EU funds, attracting investors, presenting the regions and municipalities at EU level, cross-border regional cooperation, etc.
- The recent entry of the Czech Republic into the Schengen area has provoked certain concerns among the populace about rising crime and illegal immigration. The government campaign should therefore particularly exploit the intermediary function of local municipalities at the Austrian, Czech, and German borders. A large-scale billboard campaign will not sufficiently reflect the key questions that people are asking.
- During 2007 there was a certain attenuation of the debate on the further enlargement of the EU. During 2008, therefore, the Czech Republic should support Slovenia's efforts to return the question of enlargement to the mainstream of the EU debate – primarily in relation to the accession of Croatia and other Balkan countries.
- French President Nicolas Sarkozy intends to develop and concretise his concept of the so-called 'Mediterranean Union' during the French Presidency of the Council of the EU. As far as the Czech Republic is concerned, a certain amount

of caution regarding this plan is in order. Its aim is, *inter alia*, to halt the further process of EU expansion by creating a significantly disparate union of states on the Mediterranean Sea. This plan does not address the priority region of Czech foreign policy, which is Eastern Europe. The Czech Republic has long supported the democratisation and future integration into the EU of this region.

- The Czech government should find a more coordinated and responsible approach towards preparations for drawing on EU funds. It is time to stop using this question as a political weapon and to identify existing errors in order to prevent their repetition. The Czech Republic should make maximum use of the fact that until 2013 it has the chance to be a net receiver of funds from the EU budget. There will never again be this much money available to the country from the EU budget.
- According to Commission estimates, by the end of 2008 the Czech Republic and Hungary will be the only Member States whose public finance deficits exceed 3 % of GDP. This fact rules out their rapid integration into European monetary union. The Czech Republic should exploit the current economic upswing to reduce its public finance deficit even more dramatically, irrespective of when it decides to adopt the euro.
- The Czech Republic should also advocate for a reduction in the number of EU agencies. An alternative is support for the establishment of a network of national institutions coordinated from Brussels, as well as investment into staff mobility.

POLICY RECOMMENDATIONS 2008

TRANSATLANTIC RELATIONS

- The government should improve its domestic communications on the matter of the American radar base and explain the strategic and security context for our joining the anti-missile defence system. The government should also clarify to the public the technical details of the base that might potentially directly impact life in the neighbourhood of the radar (its influence on health, its spatial dimensions, etc.)
- Those negotiating accession to the anti-missile defence system should concentrate on achieving favourable terms in the treaties with the USA. It is not necessary to set a deadline for the end of negotiations. Government representatives must also continue to communicate with Russia, but they should reject the concept of Moscow's right to veto any agreement. The decision on participation in the anti-missile system concerns the Czech Republic only; given the Czech Republic's membership in the North Atlantic security system, the opinions of the country's allies should also be respected.
- Czech diplomacy should continue to pressure for the lifting of visa obligations for travel to the USA. The country should preserve its solidarity and coordination with the other members of the Coalition for Visa Equality and strive to achieve further amendments to US legislation during negotiations with the American side so as to facilitate the achievement of total visa-free reciprocity for all countries in the 'Coalition'.
- In its relations with the USA, the Czech Republic should also devote greater attention to EU-wide topics, not merely because it will be responsible for the first EU-USA summit after the new US administration takes office. In its relations both with the USA and within the EU, the Czech Republic should focus on Latin American countries as far as human rights are concerned (e.g., Venezuela) and follow other events in countries where there exists a risk to the development of democracy or where democracy has already been endangered (e.g., Bolivia, Ecuador and Nicaragua).

POLICY RECOMMENDATIONS 2008

CENTRAL EUROPEAN COOPERATION

- During the remaining half-year of its V4 presidency, the Czech Republic should concentrate more on cooperation with these countries, at least on eastern policy and energy security within the EU. The option of using the Visegrad group to ameliorate tensions between Hungary and Slovakia should also be considered.
- The Czech Republic should do its best to cooperate more with Poland on supporting democratic reforms and human rights in Eastern Europe and the South Caucasus. The new Polish government offers a good opportunity for this, as it might be more open than its predecessor to such cooperation.
- Relations of the Visegrad group with GUAM, Moldova and Ukraine particularly, should concentrate on specific initiatives and projects. Attention should also be paid to Armenia and support given to regional cooperation in the South Caucasus. Czech foreign policy should further strengthen relations and concrete cooperation with the Baltic countries, the potential of which has not been sufficiently made use of so far.
- In relation to Austria, Czech foreign policy should try to raise topics other than the Temelín Nuclear Power Plant; it would be best if these would be topics that have been noted in the wider social discourse. Here the financing of cross-border projects, cooperation at municipal level, and greater options for scholarships from the budgets of both states should be considered, as should joint candidacy for the organisation of significant sports events, such as football.

POLICY RECOMMENDATIONS 2008

EASTERN EUROPE AND THE CAUCASUS

- Given the expected announcement of the independence of Kosovo at the start of the year, the Czech Republic should be ready for the escalation of tensions in the question of so-called 'frozen conflicts', primarily in the South Caucasus. Russia will do its best to exploit the situation, and Georgia may respond with force to any change in Russia's stance towards recognition of or other support for the independence of Abkhazia. We can also expect a growth in tensions around South Ossetia and an effort by Tbilisi to renew its supremacy in this area during the first half of the year.
- The European Union should be more engaged in such questions of 'frozen conflicts', which will also become topical in the context of efforts by Georgia and Moldova to change the form of the negotiating platforms and peace missions stationed there, which are *de facto* controlled by Russia. The Czech Republic should actively support these EU efforts.
- Czech diplomats should attentively follow developments in Georgia, where presidential elections will take place at the start of January and parliamentary elections later in the year. The Czech Republic should take advantage of its good relations with Georgian politicians and advocate for improving the democratic transformation and freedom of speech in the country. At the same time, any eventual approval of the NATO MAP (Membership Action Plan) should be clearly conditioned by the upholding of democratic standards.
- Attention should also be paid to the February presidential elections in Armenia, the course and results of which will influence the direction of that country's domestic and foreign policy, as well as the question of the conflict over Nagorno-Karabakh. The Czech Republic should devote itself to this issue in view of its upcoming Presidency of the Council of the EU. The Czech Republic should build a mechanism to make it possible for the Foreign Ministry to flexibly send experts for either brief or long-term visits to the transforming countries of Eastern Europe (should there be interest, to Armenia and Azerbaijan as well as to Georgia, Moldova and Ukraine), or teams of experts on specific issues according to the interests of the receiving party.
- Czech diplomats should also concentrate on the question of further liberalisation of the Schengen visa regime with the states of Eastern Europe. Rather than making it easier for certain groups of people to obtain visas, this regime should concentrate on widespread simplification of the requirements for and the entire procedure of issuing long-term and multiple entry visas (this will also reduce the room for corruption). Negotiations should be initiated with Moldova and Ukraine leading to a specific plan for establishing visa-free regimes (this is made possible by the already-concluded agreement on simplifying visas). This

treaty should be concluded as soon as possible with Georgia, and negotiations on it should be offered to Armenia and Azerbaijan. Given the undemocratic regime governing in Belarus, it is necessary to unilaterally resolve the question of the visa regime with that country, the only immediate EU neighbour whose citizens pay EUR 60 for a visa; along with the administratively difficult process of applying for a visa, this cost places serious obstacles in the way of Belarusians travelling to EU countries and *de facto* strengthens the existing regime, which is not interested in its citizens contacting the West.

- The Czech Republic should continue to support the Belarusian democratic opposition and be prepared for possible turbulence related to the economic problems of the governing regime. The results of the planned autumn parliamentary elections should not be recognised unless they take place under democratic conditions. The Czech Republic should also more actively advocate for greater, more targeted support to independent Belarusian democratic initiatives from EU funds. For both Czech and EU support it is crucial that priority be given to activities taking place directly in Belarus (not outside its borders as is now the case). The Czech Republic also should take a stand against the consideration of any change in the EU approach toward Belarus along the lines of orienting EU policy more towards the post-Soviet governing bodies there, or even engaging in negotiations with the regime. The democratic transformation of Belarus can only hope to succeed if the democratic opposition is strong and supported by Western countries. It is completely unrealistic to expect the post-Soviet governing bodies to democratise the country.
- Domestic political events in Moldova should be carefully monitored, and attention should be drawn to ongoing problems in the state administration, the judiciary, and media freedom. Any positive steps there must be supported. The Czech Republic should support the early conclusion of association or EU treaties between Moldova and Ukraine after the expiration of the Treaties on Partnership and Cooperation in June and March 2008, respectively.
- The Czech Republic should also significantly improve the conditions and culture of how visas are issued by its representations in the countries of the former Soviet Union. At the same time, it should strive to simplify the conditions for and accelerate the process of issuing visas within the Schengen framework.
- During the revision of the EU's 2007-2013 financial prospects, which is planned for 2008 and 2009, the Czech Republic should advocate for increasing the funds allocated to the ENPI (European Neighbourhood and Partnership Instrument) and should definitely request that the funds allocated to the EU's southern and eastern neighbours be brought into balance. In the event of further violations of

civil and human rights in Russia, the Czech Republic should propose restricting the distribution of ENPI funds only to Russian entities not controlled by the government that have the potential to contribute to the support of truly independent initiatives and media.

- After the expiration of the Treaty on Partnership and Cooperation with Russia on 1 December 2007, the force of that treaty was automatically extended until the same date in 2008. The Czech Republic should join the discussion on EU relations with and policy towards Russia more forcefully on the basis of developments around the planned March presidential elections and the future role of Vladimir Putin, with a view to the eventual necessity of addressing this question during the its Presidency in the first half of 2009.

POLICY RECOMMENDATIONS 2008

THE BALKANS

- The status of Kosovo will be the most burning issue in Balkan politics during 2008. After an unsuccessful series of negotiations, it is still not possible to achieve agreement between the two enemy sides or to pass a UN Security Council resolution on the status of Kosovo. EU Member States are also not unified on the issue. The Czech Republic should formulate its stance on Kosovo more clearly, as well as the conditions under which it would be willing to recognise independence for Kosovo. It must be emphasised that independence is not the optimal solution, but it is the only possible solution. Recognition of a unilateral declaration of independence by Kosovo could endanger future respect for international law and the stability of the southern part of the Western Balkans.
- The Czech Republic should oppose any division of the province. Divisions are becoming more and more apparent, and Belgrade is clearly working towards that goal. Any division would violate the important principle of the stability of borders and could threaten the integrity of other states in the Balkans today; it is very likely that Macedonia would be the next country to bear the consequences. The division of Kosovo could also cause unrest in the Albanian areas in South Serbia or in the Republika Srpska on the territory of Bosnia and Herzegovina. The Czech Republic must stress that Kosovo should remain a multi-ethnic area where the protection of minority rights and cultural heritage must not be neglected. In this context it is necessary to insist on mechanisms for monitoring and enforcing these principles.
- The Czech Republic should support economic and social assistance programmes for Kosovo, primarily by the EU. The catastrophic standard of living and social situation of most of the province's inhabitants mask the potential for future social unrest which could easily take on a nationalist context. Moreover, within the Central European framework, the Czech Republic should initiate a programme for accepting labour forces from Kosovo, since in the coming years it is obvious that labour forces will begin to leave Kosovo due to the poor living conditions there. The readiness of the target states will be crucial in order to guarantee a low level of criminality by those arriving to the Czech Republic from Kosovo and to monitor their movements.
- In the next few years, after Kosovo's status has been sorted out, most of its destroyed industry and its momentarily all but unused mineral resources will be revived. Economic diplomacy should not lose sight of this potential for Czech firms (investment into power production, the mining industry, and the processing of ores). Moreover, the province will be investing into its infrastructure and other areas.

- The Czech Republic should be among the first Member States to concern itself with the most rapid possible integration of the states of Southeastern Europe into the EU. In the case of Serbia it must continue to be emphasised that its rapid accession to the EU cannot be considered a 'trade' for what it might consider an unfavourable result of the negotiations on Kosovo, nor as a 'trade' for meeting the demand to extradite those charged with war crimes to the International Criminal Court for the Former Yugoslavia. The Czech Republic should give clear support to democratic forces in the Balkan countries, whether they are the governing parties, the opposition, or the non-governmental sector.
- Czech policy should be much more strongly engaged in the Balkan economies. The government should support Czech investment in the region and defend its interests in relation to market regulators and the drafting of legislation. The office of the CzechTrade agency in the Balkans should receive more support. The countries of Southeastern Europe are continuing to modernise their infrastructure; enterprises there lack technology, which means big opportunities are opening up in many branches of industry.
- The Czech Republic should accelerate the completion of its network of representative offices on the Balkan Peninsula. Its diplomatic missions in Macedonia and Montenegro are not completely finished. The Czech Republic should be represented at ambassador level in all the Balkan countries and should manage the densest possible network of consular agents. In order to run these offices most efficiently and cut costs, we recommend cooperation with Slovakia or other Central European countries.
- The Czech Republic should profile itself much more strongly as a country friendly to Serbia. Czech policy should much more openly support the democratic elements in contemporary Serbian society, regardless of whether they are in governing parties, in the opposition, or in the non-governmental sector. This support should not just be moral, but should involve specific projects. For example, pro-democratic and pro-reform regions and municipalities should receive unambiguous support. Serbia will gradually begin to prepare for candidate status for EU membership, and regionalism has remained markedly undeveloped there. The Czech Republic has experience in developing its regions which it would be worth transferring to Serbian colleagues.
- The Czech Republic is also one of the states that can bring specific experiences from the transformational process to Serbia. In addition to the building of regional authorities, this could also concern the further strengthening of the role of the ombudsman in society, development project know-how, and programmes for Foreign Direct Investment into individual municipalities.

- Economic cooperation with the Republika Srpska in Bosnia and Herzegovina is very important for the Czech Republic. The business environment there still does not meet all the parameters necessary for the free market, but the Czech Republic should learn how to exploit the potential this state provides. The electrical energy industry there could prove interesting. There are also enormous opportunities for SMEs at the investment level and at the level of direct commissions for infrastructure, transportation technology, and other areas. The active presence of the CzechTrade agency is important and it would be inappropriate for there to be a repeat of the recent situation in Serbia, where CzechTrade left its office unstaffed for several months.
- Bosnia and Herzegovina is a state which does not function very efficiently for the time being. The Czech Republic should express strong support for the High Representative and Special Representative of the European Union there, the Slovak diplomat Miroslav Lajčákov. His efforts at reform are large, but the opportunity to convince the Bosnian leaders of their necessity is significantly limited. The Czech Republic should continue to allocate the same or more funds to development cooperation in Bosnia and Herzegovina. Improvement of the environment there is in the political and economic interests of the Czech Republic.
- The Czech Republic should do its best to transfer to Croatia as much experience as it can from its own accession negotiations with the EU and support the rapid entry of this country into the European Union. It is necessary to continue to try to support Czech investment and other trade activity into Croatia, especially into the tourism industry. The Czech Republic should emphasise that it is necessary to make the issuing of various tenders more transparent in Croatia, to improve the business environment, and to gradually open the real estate market. The Czech Republic should insist that Croatia meet its obligations in the form of protection of minority rights and the return of refugees.
- The Czech Republic has rather large reserves to draw on in terms of cultural cooperation. Given the general awareness of both nations of their past ties, it would be worth considering institutionalising these cultural ties by expanding the network of Czech Centres, for instance. Through support for translations and systematically organised cultural actions, it is possible to subconsciously impact those who influence the economic operations of the country and lead them towards the idea of cooperation in other areas as well.

POLICY RECOMMENDATIONS 2008

THE MIDDLE EAST

- The foreign policy of the Czech Republic vis-à-vis the countries of the Middle East must be consonant with the general principles advocated by the Czech Republic elsewhere in the world, with a particular emphasis on democratic principles, civic freedoms, and fundamental human rights. Foreign policy consistency will strengthen the Czech Republic's international credit without having any observably negative impact on its economic and business interests in the countries of the region. Flagrant cases of persecution and human rights violations must not go uncondemned or uncriticised at international fora. This approach should be based on the Czech Republic's experience from the days of its own undemocratic past and does not contradict the 'balanced' approach of policy so far, nor will it affect the opportunity to continue the traditionally good relations with countries in the region.
- At the same time, the Czech Republic's Middle East policy must conform to the principles and reality of the political framework of the EU in relation to the region, i.e., primarily to the Euro-Mediterranean partnership in its current form as determined by the European Neighbourhood Policy. The active participation of the Czech Republic within these frameworks and its contribution to formulating the Common EU Policy will be some of the most significant instruments for the effective realisation of Czech policy vis-à-vis the Middle East. In terms of its foreign policy, including the relevant functions in EU institutions, the Czech Republic should be active in the following basic areas: Security, including the common struggle against terrorism; economic cooperation aimed at strengthening export opportunities; and an adequate contribution to the effort to politically reform the region towards democratic transformation.
- The Czech Republic should also continue to fully support pressure by the international community on Iran's nuclear programme. The undemocratic character of Iran's highest political leadership must remain an object of criticism. However, within the context of the region it is also appropriate to appreciate some positive phenomena that have appeared in Iran, namely, the democratic nature of the elections to Parliament and at lower levels of politics, as well as a partially-functioning civil society.
- The Czech Republic should also continue to facilitate and support the broadcast of Radio Free Europe programmes from Prague. Any eventual negative impact on Czech economic interests in Iran must not be valued above the general principle of free access to information there.
- The Czech Republic should continue to exploit its existing capacity for development and transformational assistance in Iraq. At the same time, Czech policy should express support for the democratically elected Iraqi government and its

effort to preserve a united Iraq. During internationally posted tenders open to foreign companies in Iraq, the Czech foreign service should offer the maximum possible support to Czech applicants.

- On the question of the Israeli-Palestinian conflict, the key principle must be an unbiased approach and uniform evaluation of both sides. The application of uniform standards must unambiguously take precedence over any a priori favoritism toward either side of the conflict. Czech foreign policy should join those voices emphasising the necessity of resolving the conflict through an agreement leading to the rise of a viable two-state solution with mutual security guarantees through which both future states will be able to fully enjoy their sovereignty.
- The Czech Republic must support the role of the USA as an impartial negotiator during negotiations between both parties and actively advocate for the preservation of effective political and economic assistance by the European Union in the peace process. Any steps taken by the Israeli government, or particularly by the current Palestinian government, leading towards a conciliatory solution on the West Bank should be explicitly appreciated. The Hamas regime in the Gaza Strip must remain an object of international condemnation, not because of its Islamic background, but because of its open support for violent conflict.
- The Czech Republic must devote maximum attention to its new responsibilities concerning the leadership of the Provincial Reconstruction Team in Afghanistan, through which it is in a position to make a significant contribution to the allied effort to stabilise that country. At the same time, the Czech Republic should be prepared to maintain the presence of its brigades in the country as long as NATO needs them.
- In its relations with Egypt, the Czech Republic must emphasise the need for a legitimate government and the future transfer of power through transparent, unmanipulated parliamentary and presidential elections. Such elections, of course, must take place under more democratic conditions than in the past.
- Czech policy should be prepared to point to the declining legitimacy of the governing regime in Syria and thoroughly condemn the political persecution of journalists, opposition activists and other citizens there. In its relations with Lebanon, the Czech Republic should emphasise the importance of building a strong, unified state without unfriendly meddling by neighbouring Syria. Lebanon must resolve its domestic political crisis through politics and rule out the possibility of violence or military action. Western states, including the Czech Republic, must support Lebanon as effectively as they can.

- In Egypt, Jordan, North Africa and Syria there remains a legacy of previously strong economic cooperation with communist Czechoslovakia. Czech policy should actively try to discover points of interest, find opportunities for reviving contacts, and build up a good position for future cooperation. Czech entities capable of exploiting such a position should then receive practical support from the country's representations abroad.

POLICY RECOMMENDATIONS 2008

SECURITY AND DEFENCE POLICY

- Foreign missions are some of the most visible activities of the Czech Defence Ministry. The Czech Republic has been presenting itself for quite some time as a top-notch, active, reliable defence partner. This trend should continue.
- The Czech Republic should make more of an attempt to channel its capacities and resources under the heading of the European Union, which is building rapid reaction brigades, a concept that is complementary to the role of NATO. With a view to the Czech Presidency of the Council of the European Union in 2009, it is essential to perform a thorough analysis of developments in the Western Balkans, including the expansion of the EU to include Croatia. This region, which is only slowly recovering from the unstable developments of the 1990s, requires constant assistance.
- The Czech Republic is still using the analysis contained in a 2003 document entitled 'The Security Strategy of the Czech Republic'; this text is in need of updating. The document is of strategic significance not only for the Defence Ministry, the Interior Ministry and the Army of the Czech Republic, but for other areas as well. A broad debate should be developed on this analysis with the security community, academia, and the general public. Currently, the only increased activity along these lines concerns the much-publicised issue of the US missile defence base on Czech territory.
- One serious weakness that may endanger the next phase of the Czech Army's transformation is its plan for acquiring new arms and uniforms, which is neither transparent nor fully elaborated. This impacts both the actual usefulness of the Czech Army and the perception of the level of corruption there. Neither the Czech Army nor the Czech Defence Ministry can afford to waste monies from the state budget, which are being slimmed down year by year. In this context, we consider the effort to create a National Armaments Bureau to be a step in the right direction.
- The Army of the Czech Republic must acquire only high-quality, proven technology that has already measured up in critical areas. In particular, the Czech military mission in Afghanistan has increasingly high demands for functional weaponry and uniforms that can last.
- The Czech Defence Ministry and SMEs throughout the Czech Republic should follow and publish the information already available in the electronic bulletin of the European Defence Agency. This bulletin is a link between suppliers and consumers in the area of contracting and realising public defence industry commissions.
- The training and capacitation of Afghani and Iraqi security units should take place not only in these high-risk locations, but also inside the Czech Republic.

The ACR would thus minimise the risk to its own soldiers. However, it is essential to perform a careful selection process for such candidates in cooperation with both the domestic and foreign secret services.

- Long-term instability in the area of filling key posts managed by the Interior Ministry and Defence Ministry poses a serious threat to the Czech Republic's security interests. The intelligence and counter-intelligence agencies are handicapped by a lack of clear leadership and planning. Should the Interior Ministry prepare further reforms in this sector, it should carefully weigh all the outcomes and find a quick solution in discussion with experts.
- Economic diplomacy should not clash with upholding the monitoring regime on exporting certain types of weapons to countries of risk. The eventual sale of the L-159 subsonic aircraft should not be an exception to this rule.
- In April, the NATO summit will take place in Bucharest. Among the main topics will be the NATO mission in Afghanistan, where the allies must solve the problem of insufficient units, and anti-missile defence, particularly a study of the political and military relationship between the US system in Europe and the eventual expansion of NATO, as Albania, Croatia and Macedonia are expecting to be invited to join. The Czech Republic should support the invitation and accession of these countries.
- The launch of a natural gas pipeline beneath the Baltic Sea would dramatically deteriorate the geopolitical position of the countries between Germany and Russia, including the Czech Republic, as Russia has so far been dependent on transit across Czech territory for distribution of its natural gas. The Czech Republic should join the Polish effort to prevent the Nord Stream pipeline and should also reject the construction of a branch line from Saxony to Bavaria off that pipeline through Czech territory.
- It is positive that the small group of Czech soldiers training Iraqi Army officers in Baghdad as part of NATO will continue their mission. The Czech Republic will continue to participate in the civilian development of the country as well.

POLICY RECOMMENDATIONS 2008

ASYLUM AND IMMIGRATION POLICY

- The Czech Republic should actively advocate for simplifying and liberalising the visa regimes with the states of Eastern Europe. However, at the same time, emphasis should be placed on the security of such citizens' travel documents and on improving cooperation on the discovery of forged ones.
- The issue of the illegal employment of foreigners must be resolved, primarily by significantly simplifying legal employment, strengthening foreigners' rights, dramatically increasing the monitoring of 'labour agencies', and prosecuting behaviour that violates legal regulations or good morals. Firms that employ foreigners illegally should definitely be sued and should be excluded from tenders for state commissions.
- As proposed by the 'Immigration Manifesto' published on the web pages at migraceonline.cz, the Czech Republic 'should create transparent, motivating conditions for migrants to learn the Czech language, orient themselves in society, and join the economic, social, cultural and political life of society. At the same time it is necessary to guarantee that the relevant public institutions at state, regional and municipal levels, as well as employers and service providers, treat immigrants without discrimination, share information with them, and actively join in the formation of integration policies as well as in the process of integrating foreigners.' State institutions should also not create unnecessary obstacles to assuming Czech citizenship. Currently, such obstacles are created even for foreigners who have lived for many years in the Czech Republic and are fully integrated into society. Foreigners with permanent residence in the Czech Republic should be given the possibility to vote, at a minimum in municipal elections, as this could contribute to their integration into Czech society.
- The Czech Republic should devote greater attention to the issue of trafficking in human beings, especially as concerns legislation, prevention, and cooperation with non-governmental organisations in its foreign policy.

POLICY RECOMMENDATIONS 2008

HUMAN RIGHTS

- Together with other democratic countries, the Czech Republic should decidedly halt the experiments of Russia and other states of the former Soviet Union to *de facto* bar the OSCE from effectively monitoring elections. The Czech Republic should support human rights in the OSCE member countries.
- The Czech Republic should push for a discussion on whether EU Member States should remain on the UN Human Rights Council as long as countries that flagrantly violate human rights are also members. Membership in such a body could discredit the Czech Republic's efforts in the area of promoting human rights.
- Transformational cooperation makes sense and is effective as an instrument of foreign policy only where it is efficient and can achieve real change. The political interests of the Czech Republic vis-à-vis any given region and the synergetic effects that can be achieved there should also be taken into account. On the basis of these criteria, it is desirable to re-evaluate the existing selection of target countries for this assistance, particularly the case of Czech transformational aid to Burma. On the other hand, the potential for assistance to the territories under the Palestinian National Authority should be considered, as should the expansion of assistance to other countries in the South Caucasus (Armenia and Azerbaijan).
- Of course, the Czech Republic should not give up on its political support for the democratic opposition in Burma. The Czech Republic has acquired a good name on the international scene in the context of its disinterested assistance to Burma, thanks to the advocacy of former Czech President Václav Havel for the liberation of the dissident Aung Sang Su Chi. However, in this effort the Czech Republic should emphasise a coordinated approach within the EU and continue to lobby in that spirit at all international fora.
- Ratification of the Rome Statute is necessary, particularly in view of the fact that the International Criminal Court has begun its work. This should be perceived as a priority of Czech foreign policy, especially by the Czech Parliament.
- Support for democracy and human rights in the priority countries of Czech transformational cooperation (Belarus, Cuba, Georgia, Moldova, Ukraine and others) must be effectively targeted at supporting active elements of civil society and the development of independent media. It is also necessary for the Czech Republic to find a way to more efficiently provide direct financial and material support to democratic forces in these countries.
- The Czech Republic should actively support the activities of the newly established European Foundation for Democracy through Partnership (EFDP), the official opening of which is planned for mid-April. This independent founda-

tion at the pan-European level, financed by the European Union (the European equivalent of the US National Endowment for Democracy), will strengthen the transformational activities of the Czech Republic and other countries working in this field. Last but not least, this foundation will expand the options available to Czech non-governmental organisations for financing transformational projects. This will further strengthen the position of the Czech Republic in the area of support for democracy and human rights.

- In the case of Cuba, the Czech Republic should advocate for the introduction of sanctions similar to those introduced by the EU in the spring of 2006 against Belarus. On the European stage, Czech diplomacy should intervene just as consistently to the benefit of the inhabitants of other undemocratic countries.
- The Czech Republic should emphasise the significance of the Council of Europe and its mechanisms for codifying and protecting human rights. Through its technical legal assistance, the Council of Europe should help implement regional mechanisms for human rights protections in other countries.
- The Czech Republic should be heard at the EU in the discussion on the rights of employees in developing countries. The violation of labour rights facilitates both domestic and foreign production of cheap consumer goods (this primarily concerns China and India).
- The export of weapons should be permitted only to those countries that do not pose a threat to the Czech Republic and its allies, where there is no threat of their using the weapons in violation of international standards for human rights protections, and where there is no risk that the weapons will be re-exported to such countries. It is necessary to insist on an arms embargo against China, not only because it particularly concerns the credibility of the common EU position on human rights, but also from the standpoint of the security interests of the Czech Republic's allies.

POLICY RECOMMENDATIONS 2008

ECONOMIC DIPLOMACY

- The Czech Republic should strengthen its platforms for contact between business and government. A systematic dialogue between these two areas should take place on the topic of formulating and defending the Czech Republic's economic interests. The situation of entrepreneurs must be paid attention to, as it can be of broad, general benefit. The Foreign Ministry and Trade and Industry Ministry should concern themselves with the creation of such a platform and the coordination of interests, needs and opportunities between these two spheres.
- The government must take a more responsible approach to economic diplomacy by once again representing questions of economic diplomacy in the management of the Foreign Ministry at Deputy Ministerial level. This post should be staffed by a qualified, competent person.
- Both ministries should guarantee better control and oversight over the activities of the trade departments at the Czech consulates and embassies. The authorities should coordinate their activities with the CzechInvest agency and actively assist Czech firms and entrepreneurs in accessing new markets. It is essential to activate these departments to more markedly engage both in assisting individual Czech enterprises and in the presentation of the Czech Republic *per se*. In such cases the positions of trade councils are crucial; these councils often lack basic capabilities and encouragement from the Foreign Ministry to work more efficiently.
- It is necessary to improve the image of the Czech Republic abroad through continuous support for its 'corporate identity'. The selection of the 'bubbles' as the logo of the Czech Republic was a step in the right direction which it would not be appropriate to change. More than the design itself, the distribution and long-term use of the logo are what is important. The institutions intended to use it should do so more broadly. The discussion of whether the logo is appropriate for the Czech Republic or not is irrelevant at this point in time and can only continue to harm the image of the country.
- For the time being there is too little political will, too little coordination between all the relevant state authorities, and too little support by leading state agents for there to be a truly coordinated, unified, high-quality presentation of the Czech Republic abroad. Czech embassies and consulates also continue to lack sufficient information and the background materials needed to make use of this visual style.
- The government should not permit the CzechTrade and CzechInvest agencies to merge. Their agendas are clearly defined and each serves a different purpose. The independence of these agencies should be preserved. They are expert in

their fields, and domestic political changes should not influence them. The staff turnover which the CzechInvest agency experienced during 2007 must never be repeated.

- Despite its excellent export results, the Czech Republic is falling behind in its trade balance with some states, particularly with China. The actual results of trade with Beijing belie the Czech Republic's stated intentions in this area and are rapidly deteriorating, relegating the Czech Republic to one of the last places in the EU. It is necessary to undertake a series of practical steps to reverse this negative trend.

POLICY RECOMMENDATIONS 2008

DEVELOPMENT COOPERATION

- The challenge in the near future is for the Development Agency to build up its position as a unique, self-assured organisation which lives up to its mission to contribute towards improving the quality of life in the partner developing countries. It is important that the agency become a respected partner for the Foreign Ministry itself, for other agencies of the Czech state administration, and, naturally, abroad at the level of donors and recipients.
- The Foreign Ministry should take advantage of the current agreement across the political spectrum on the question of the basic direction of development policy and take the lead in preparing the general design of the relevant law, to be negotiated further. The opportunity should be seized to consider such aspects as whether to subsidise the Development Agency or establish it through law as a state-owned joint stock company, one of the standard models used by developed donors.
- The Foreign Ministry faces two demanding tasks during 2008 and 2009: Processing a new IDC Concept and preparing a new mid-range programme for cooperation for 2010-2015. Within the framework of preparing the IDC Concept, the following questions should be addressed:
 - Conditionality of aid – if possible, in agreement with the relevant actors in the Czech Republic, a clear answer must be found to the question of whether and how the Czech Republic will condition its development cooperation with partner countries. A clear basis is needed for deciding in future whether, for example, the failure to uphold minimum democratic standards and human rights will become a reason to halt development cooperation or not.
 - Aid ‘allegiance’ – an answer must be found to the question of whether the main aim of Czech development policy is to fight poverty, or whether, for example, its aims also including making use of Czech know-how and promoting Czech entities in international development cooperation, as well as indirectly in the partner countries generally.
 - Comparative advantage – an answer must be found to the question of whether the evaluation of existing development interventions in the priority countries should be considered when establishing the comparative advantage of the Czech Republic as a donor, or whether other criteria should also be considered. It must be decided whether considerations on establishing the comparative advantage of the Czech Republic should begin through discussion with other donors, not through ‘offering’ Czech expertise in various sectors and territories.

- Selection of priority countries – an answer must be found to the question of whether the evaluation of existing cooperation programmes should be the starting point for selecting territorial priorities; according to what criteria, including political criteria, will the partner countries be evaluated as to whether or not they are appropriate candidates for becoming priority IDC countries?

- The list of priority countries should definitely be reduced from the current ‘eight + two’ to only four or five countries in which the Czech Republic is firmly resolved to be active in the long term. In the mid-term, this list should not be dramatically altered. In those priority countries, the comparative options should be considered for establishing the position of development attaché to be responsible for realising Czech development cooperation and coordination with other donors in the target country.
- Within the framework of evaluating development cooperation with priority countries and preparing a new concept for development cooperation for 2010-2015, emphasis should be placed on government-level efforts in the receiving countries to uphold at least a minimum of democratic standards and human rights. While Vietnam itself has requested the termination of development cooperation with the Czech Republic, cooperation with Angola and Yemen should be terminated given the nature of the governments there (the Angolan government does not transparently manage its income from oil extraction). On the other hand, Georgia could be an appropriate candidate for classification among the priority countries from the point of view of Czech interests.
- The Foreign Affairs Ministry must establish a functional, professional, independent system for guaranteeing that the contracting of evaluations for external staff be first-rate. This system should be kept strictly separate from the realisation of the IDC itself, i.e. from the realisation of projects and programmes.
- The Foreign Affairs Ministry, in cooperation with the Ministry of Education, Youth and Sport, and with NGOs, should continue to strengthen the area of global development education, both formal and informal. Emphasis should also be placed on the creation of a positive domestic image for IDC. The general Czech public’s awareness of the situation in developing countries and the options for resolving that situation remains completely inadequate.
- Since the finances allocated by the Czech Republic to development cooperation are far below the levels recommended by the EU and OECD, the government should adopt a binding timeline for a gradual increase in these monies such that

the recommended volume be achieved during the next few years, ideally with an appreciable growth in bilateral development beginning in 2011, should it be proven by then that the Development Agency has established a sufficiently professional, transparent mechanism for guaranteeing the efficient realisation of development interventions.

POLICY RECOMMENDATIONS 2008

OTHER ISSUES

- It is necessary to continue the process of making the network of the Czech Republic's embassies and consulates more efficient. Particularly in Africa and Asia, their number and structure correspond more to the policy once realised by socialist Czechoslovakia than to current interests. In comparison with similar countries, the number of Czech representations abroad is excessive. The meaningfulness of Czech embassies and consulates in Angola, the Democratic Republic of Congo, Nigeria, and Yemen should be thoroughly re-evaluated. In Canada, the Consulates-General in Montreal and Toronto are only 500 km apart; moreover, the capital, Ottawa, is only 200 km away from Montreal and 400 km away from Toronto. It is also necessary to seriously consider closing the Czech representations in Columbia, which has neither an embassy nor a consulate in the Czech Republic.
- On the other hand, given the interests of the Czech Republic in the South Caucasus and the opening of the Armenian and Azerbaijani representations in Prague, Czech missions in these countries should be established during 2008. The idea of appointing a so-called 'Flying Ambassador' of the Czech Republic (an accredited ambassador who is based in Prague and only travels to a given country) for Azerbaijan is step in the right direction, but not a sufficient one.
- In other cases, it should be possible to consider sending one or two diplomats entrusted with specific tasks to the embassies of countries with whom relations are friendly (Germany, Poland) on the model of steps taken by Austria. Sharing offices with other countries (for example, from the Visegrad group) is another alternative.
- At the Czech Foreign Ministry, the personnel department, the labour law department, and the payroll departments are in need of fundamental reform – or even better, of being completely closed and replaced by a new structure. The existing work methods of these departments often do not correspond to modern concepts of human resources management. As in many other countries, experienced diplomats, not administrative personnel, should work in these areas.
- The Czech Republic should develop increased efforts to arrange for full-fledged relations with Australia. There are two Czech representations in Australia, but no Australian representations here. Should this fail, it is questionable whether the existence of the Consulate-General in Sydney serves any purpose, as consular protection of Czech citizens can be provided by any other EU Member State representation as needed.
- In-house announcements should be made for open leading positions at Czech representations and candidates for these positions should unconditionally, objectively meet the language requirements and be able to formulate a concept

for developing relations with, and their activity in, the country concerned. Persons external to the Czech Foreign Affairs Ministry should also have the option of participating in job tenders for other positions under clearly established conditions.

- For the successful functioning of the newly established Office of Strategy, Analysis and Project Management, which is to provide both internal feedback and criticism, it is essential to create such conditions as will enable it to employ experts from academia, business and think-tanks for a fixed term (one to three years).
- The Czech Republic should join the UN Junior Professional Officer programme, which facilitates the placement (financed by the sending country) of experts in various UN organisational systems for one to three years, who may subsequently be hired for those positions. Austria, for example, places almost 10 experts there annually through this programme.
- The bilateral departments of the ministry should focus more on analysing and possibly coordinating and building coalitions within the framework of the EU policies and priorities of the individual EU Member States. These departments should also work more closely with the Section of the Deputy PM for EU Affairs.
- Too little emphasis is placed on cultural diplomacy in the work of the Foreign Affairs Ministry. The external promotion of the country has a great deal to draw on in terms of culture and the Czech Republic has significant potential in this area. Many Czech representations place too little emphasis on cultural diplomacy, both financially and in ordering their priorities. This question is not primarily connected to the amount of resources allocated to it, as the relevant personnel policies and the general level of cooperation within Czech diplomacy plays a large role.
- Representatives of the Czech Republic whose job descriptions include representing the Czech Republic abroad (in addition to the relevant members of the cabinet, the President, and the leaders of both chambers of Parliament) should always respect the long-term conceptual approach approved by the Government of the Czech Republic when performing their offices. From an external point of view, different approaches by different representatives will damage the overall image and effect of Czech diplomacy.
- Practical cooperation on foreign policy activities both inside the Government of the Czech Republic and outside it is also necessary, i.e., cooperation between the cabinet, both chambers of Parliament, and the President of the Republic. A significant amount of capacity in terms of finances, time, and personnel has

been allocated to these activities; of course, without the proper coordination, any foreign policy efforts become significantly depreciated.

- Given the upcoming Czech Presidency of the Council of the EU, it would be appropriate for the country's political representatives to reach a compromise on foreign policy debates vis-à-vis the realisation of this demanding task. However, an integral component of such an agreement must be good will on the part of the government, which must create room to discuss key problems with the opposition and seek a compromise on these questions that is acceptable to both sides.
- In terms of dividing competencies between the Czech Foreign Ministry and the Section of the Deputy PM for EU Affairs, efficient cooperation and partnership is necessary. Any eventual conflicts arising from the contact between these two ministries could seriously damage the realisation of Czech EU policy.

LIST OF ABBREVIATIONS

ACR Army of the Czech Republic
CSU The Christian Social Union of Bavaria
ECJ European Court of Justice
ENPI European Neighbourhood and Partnership Instrument
EP European Parliament
ESA European Space Agency
EU European Union
EUFOR European Union Force
GUAM Organisation for the Democratic and Economic Development of Georgia, Ukraine, Azerbaijan and Moldova
IDC Czech International Development Cooperation
KFOR Kosovo Force
MDA Missile Defence Agency
MEP Member of European Parliament
MP Member of Parliament
NATO North Atlantic Treaty Organization
NGO Non-Governmental Organization
OECD Organization for Economic Co-operation and Development
PM Prime Minister
SME Small and middle enterprises
VWP Visa Waiver Programme
V4 Visegrad Group (Czech Republic, Hungary, Poland and Slovakia)
WTO World Trade Organization

CZECH POLITICAL PARTIES

ČSSD Czech Social Democratic Party
KDU-ČSL Christian and Democratic Union – Czechoslovak People's Party
KSČM Communist Party of Bohemia and Moravia
ODS Civic Democratic Party
SZ Green Party

ASOCIACE PRO MEZINÁRODNÍ OTÁZKY

Asociace pro mezinárodní otázky (AMO) je přední český nezávislý think-tank v oblasti mezinárodních vztahů a zahraniční politiky. Základním posláním AMO je přispívat k hlubšímu porozumění mezinárodního dění. Naším cílem je zprostředkovávat dialog mezi akademiky, politiky, diplomaty, novináři, zástupci byznysu a široké veřejnosti a za tímto účelem se věnujeme celé řadě vzdělávacích a výzkumných aktivit.

K DOSAŽENÍ SVÝCH CÍLŮ ASOCIACE:

- formuluje a vydává studie a analýzy
- pořádá mezinárodní konference, expertní semináře, kulaté stoly, veřejné diskuse
- organizuje vzdělávací projekty
- prezentuje kritické názory a komentáře k aktuálnímu dění pro domácí a zahraniční média
- vytváří příznivější podmínky pro růst nové generace expertů
- podporuje zájem o disciplínu mezinárodních vztahů mezi širokou veřejností
- spolupracuje s řadou dalších domácích i zahraničních institucí

VÝZKUMNÉ CENTRUM

Výzkumné centrum Asociace pro mezinárodní otázky bylo založeno v říjnu 2003 jako jeden z hlavních pilířů činnosti Asociace zaměřený na výzkum, analýzu a popularizaci výzkumu v oblasti mezinárodních vztahů a zahraniční, bezpečnostní a obranné politiky.

Náplní činnosti Centra je přispívat k identifikaci a analýze problémů důležitých pro zahraniční politiku České republiky a její postavení v současném světě. Centrum poskytuje nezávislé analýzy, vytváří prostor pro odbornou i veřejnou diskusi o problémech mezinárodní politiky a navrhuje jejich možná řešení. Činnost Centra lze rozdělit do dvou základních, vzájemně provázaných oblastí: výzkumu a expertní analýzy na straně jedné a zprostředkování politického a odborného dialogu na straně druhé.

ASSOCIATION FOR INTERNATIONAL AFFAIRS

Association for International Affairs (AMO) is a preeminent independent think-tank in the Czech Republic in the field of international affairs and foreign policy. The mission of AMO is to contribute to a deeper understanding of international affairs through a broad range of educational and research activities. Today, AMO represents a unique and transparent platform in which academics, business people, policy makers, diplomats, the media and NGO's can interact in an open and impartial environment.

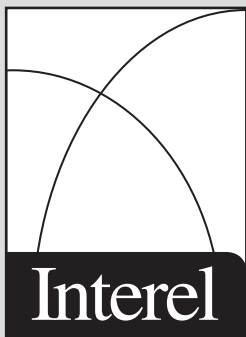
IN ORDER TO ACHIEVE ITS GOALS AMO:

- formulate and publish briefing, research and policy papers
- arrange international conferences, expert seminars, round tables, public debates
- organize educational projects
- present critical assessment and comments on current events for local and international press
- create vital conditions for growth of a new expert generation
- support the interest in international relations among broad public
- cooperate with like-minded local and international institutions

RESEARCH CENTER

Founded in October 2003, the AMO's Research Center has been dedicated to carrying our research into and raising public awareness of international affairs, security and foreign policy.

The Research Center strives to identify and analyze issues important to Czech foreign policy and the country's position in the world. To this end, the Research Center produces independent analyses; encourages expert and public debate on international affairs; and suggests solutions to tackle problems in today's world. The Center's activities can be divided into main areas: First, the Center undertakes research and analysis of foreign policy issues. Second, the Center fosters dialogue with the policy-makers, expert community and broad public.

Vážení čtenáři,

je nám ctí, že můžeme přispět ke vzniku této důležité publikace. Její význam je evidentní zejména ve vztahu ke zcela výjimečnému a ojedinělému úkolu, před kterým stojí Česká republika. Předsednictví v Radě Evropské unie v první polovině roku 2009 prověří připravenost a schopnosti nejen české diplomacie, ale celé státní správy. Interel jako společnost s mnohaletou zkušeností čerpající z přítomnosti přímo v bruselském centru EU i ze spolupráce s českými vládními institucemi i významnými podniky nabízí v této souvislosti více než tradiční poradenství. Díky jedinečnému spojení kvalifikace v oblasti evropských záležitostí, sektorových politik, strategické a krizové komunikace i projektového financování může Interel nabídnout koncepční a operativní asistenci při odstraňování celé řady překážek, které se mohou vyskytnout při přípravě i vlastním průběhu českého předsednictví.

Karel Firla, ředitel, Interel, s.r.o.

Poradenská společnost

máme sedmiletou zkušenost v oblastech evropských záležitostí, vztahů se státními institucemi v ČR i EU a strategickou komunikací

Strategická komunikace a PR

promyšlenou a cílenou komunikací pomáháme klientům dosáhnout žádoucího výsledku

Vztahy se státní správou

působíme jako strategický poradce a prostředník v jednání našich klientů s vlivnými osobnostmi a klíčovými institucemi

Evropské záležitosti

usilujeme o profesionální přípravu a podporu klientů, aby uspěli na vnitřním trhu EU a využili všech potenciálních příležitostí

Financování projektů

pomáháme klientům maximálně využít všech možností financování jejich projektů, a to nejen ze strukturálních fondů EU

Legislativní monitoring a analýzy

pro klienty pravidelně sledujeme připravované národní a komunitární právní předpisy v oblastech souvisejících s jejich podnikáním a vyhodnocujeme rizika a dopady na jejich podnikatelské aktivity

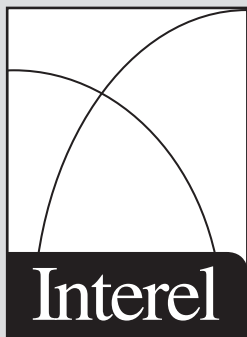
Interel, s.r.o.

Senovážné náměstí 23 / 978
110 00 Praha 1
Česká republika

T +420 222 244 516, +420 222 244 517
F +420 222 246 509
info@interel.cz
www.interel.cz

Avenue de Tervuren 402 Tervurenlaan
B - 1150 Brussels
Belgium

T +32 2 761 66 29, +32 2 761 66 11
F +32 2 777 05 15
Karel.Firla@interel.eu
www.interel.eu

Dear readers,

We have the honour to contribute to bringing this valuable publication into life. Its importance is even greater with regard to the forthcoming Czech Presidency of the Council of the European Union during the first half of 2009 – an exceptional challenge for the Czech Republic. This task will check up the preparedness and abilities not only of the Czech diplomacy but of the whole state administration. Interel as a company with long term experience based on the presence in the heart of the European Union as well as the cooperation with Czech government authorities and major industries can offer more than a traditional consultancy. Thanks to a unique coverage of qualifications in European affairs, sector policies, strategic and crisis communication, and the project finance, it is ready to provide conceptual and operational assistance with elimination of a wide range of obstacles that can arise during the preparation and realisation of the Czech presidency.

Karel Firla, Director, Interel, s.r.o.

European consultancy

We have seven years experience in European Public Affairs, Government Relations and Public Relations.

Strategic communication and PR

We offer the most effective communication of our clients' messages to their stakeholders and other key audiences.

Government Relations

We advise our clients when contacting the key Czech decision makers and opinion leaders.

European Public Affairs

We assist our clients to enhance their interests in the European single market and we point out all opportunities stemming from EU membership.

Project Finance

We assist our clients with maximizing the effect of searching for relevant financing of their projects not only from the EU Structural Funds.

Legislative Monitoring and Analyses

We monitor national and community legal acts under preparation according and assessing the risks and impacts to business activities of our clients.

Interel, s.r.o.

Senovážné náměstí 23 / 978
110 00 Praha 1
Česká republika

T +420 222 244 516, +420 222 244 517
F +420 222 246 509
info@interel.cz
www.interel.cz

Avenue de Tervuren 402 Tervurenlaan
B - 1150 Brussels
Belgium

T +32 2 761 66 29, +32 2 761 66 11
F +32 2 777 05 15
Karel.Firla@interel.eu
www.interel.eu

